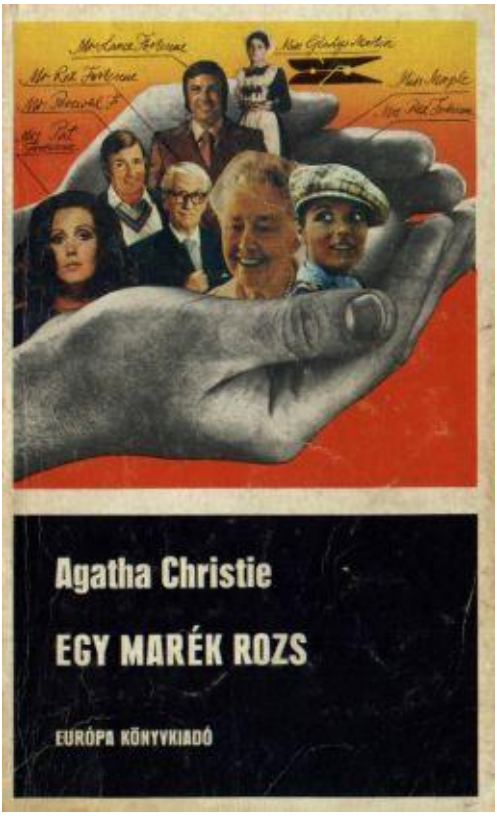

AGATHA CHRISTIE

EGY MARÉK ROZS

BŰNÜGYI REGÉNY

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1977
A FORDÍTÁS AZ ALÁBBI KIADÁS ALAPJÁN KÉSZÜLT:
AGATHA CHRISTIE: A POCKET FULL OF RYE

FONTANA COLLINS. LONDON. 1974

© 1953 BY THE COPYRIGHT TRADING COMPANY LTD.

HUNGARIAN TRANSLATION © BORBÁS MÁRIA, 1977

ELSŐ FEJEZET

Aznap Miss Somers főzte meg a teát. Miss Somers volt a legújabb és legügyetlenebb gépírónő. Túl volt már első ifjúságán, jámbor, szorongó arca akár egy birkáé. A teavíz nem forrt még egészen, amikor Somers kisasszony felöntötte a teát, csakhogy szegény jó Somers kisasszony sosem volt benne egészen bizonyos, mikor is forr a teavíz. Somers kisasszony többek között ezért szorongott.

Felöntötte tehát a teát, és körbehordozta a csészéket. A csészealjakon két-két ázott keksz kókadozott.

Griffith kisasszony, a gépírócsoport szakavatott feje, deresedő zupás őrmester, aki tizenhat esztendeje működött az Egyesült Beruházási Tröszt kötelékében, maró hangon megjegyezte:

– Már megint nem forrt a víz, Somers!

Amire Somers kisasszony jámbor, szorongó birkaarcát elfutotta a pír, ő pedig szólott imigyen:

– Jaj istenkém, pedig most igazán azt hittem, hogy felforrt!

"Még egy hónapot adok neki – gondolta Miss Griffith –, esetleg kettőt, amíg tart a szezon... Istenem, hogy ez az ütődött szerencsétlen mit művelt a Közel-keleti Fejlesztési Alap levelezésével – egy hatéves gyerek fél kézzel megcsinálná! És hogy valaki ne tudjon tisztességesen teát főzni... Csak ne volna olyan nehéz értelmes gépírónőt szerezni... No és fogadni mernék, hogy már megint nem csukta be rendesen a kekszesdobozt. Istenem, istenem..."

Mint általában, Griffith kisasszony lelke háborgásának e megnyilatkozása most is befejezetlen maradt.

E percben bevonult Miss Grosvenor, hogy elkészítse Mr. Fortescue Szent Teáját. Mr. Fortescue ugyanis másfajta teát ivott, másfajta csészéből, különleges keksszel. Csupán a teavizes üst volt azonos a köznépével, no meg a mosdó csapjából nyert víz. Csakhogy ez a víz most tisztességesen felforrt. Arról Miss Grosvenor gondoskodott.

Miss Grosvenor igencsak látványos szőkeség volt. Méregdrága szalonból kikerült fekete kiskosztümöt hordott, formás lábát osztályonfelüli nylonharisnyába bújtatta – a legdrágább fajtába, amit csak a feketepiac nyújthatott.

Visszafelé menet megint a gépírószobán vonult át, de egyetlen szóra, egy pillantásra sem méltatott senkit. Mintha csak megannyi csótány lett volna a sok szorgos gépírónő. Miss Grosvenor Mr. Fortescue különleges és bizalmas

magántitkárnője volt; a rosszindulatú pletyka szerint ennél talán még több is, ám ez az állítás történetesen nem felelt meg a valóságnak. Mr. Fortescue nemrég házasodott másodszor, és újdonsült felesége, maga is látványos és költséges jelenség lévén, férjének teljes figyelmét lekötötte. Miss Grosvenor csupán elengedhetetlen kelléke volt Mr. Fortescue igen-igen fényűző és igen-igen drága irodaberendezésének.

Miss Grosvenor visszafelé vonultában úgy tartotta maga előtt a teás tálcát, mint holmi áldozati ajándékot. Áthaladt a belső irodán, át a várószobán, ahová fontosabb ügyfelek nyertek bebocsátást, át a maga kis szobáján, s végül, az ajtónak halk megkoppintása után, belépett a Szentek Szentjébe – Mr. Fortescue irodájába.

Terem nagyságú szoba volt, fénylő parkettasivatagát drága keleti szőnyegek pettyezték. A szobának elegáns, világos faburkolata volt, az óriási, öblös fotelokat vajszín bivalybőrrel kárpitozták. A monumentális jávorfa íróasztal, a szoba közép- és gyújtópontja mögött ült maga Mr. Fortescue.

Mr. Fortescue nem volt olyan impozáns jelenség, mint amilyenre a szemlélő a szoba láttán jogosan számíthatott volna. Meg kell adni azonban, hogy daliásan igyekezett pótolni fogyatékosságait. Magas, lottyadt ember volt, a feje tökkopasz. Kisded modorosságai közé tartozott, hogy városi irodájában pötyögős tweedöltönyt viselt. E pillanatban épp összevont szemöldökkel tanulmányozta az íróasztalán heverő iratokat, amikor Miss Grosvenor hattyúi modorban eléje siklott. Főnöke könyöke mellé helyezte a tálcát, és halk, személytelen hangon mormolta:

– A teája, Mr. Fortescue. – S ekképpen szólván, visszavonult.

Miss Grosvenor visszaült íróasztalához, és tüstént munkához látott. Telefonált, aztán megint telefonált, legépelt leveleket javított, amelyek Mr. Fortescue aláírására vártak, amikor pedig megszólalt a városi telefon, felvette a hallgatót.

– Sajnos, e pillanatban lehetetlen – szólt gőgösen a kagylóba. – Mr. Fortescue értekezik.

Miss Grosvenor letette a hallgatót, és az órára pillantott. Tíz perccel múlt tizenegy.

És e pillanatban szokatlan hang hatolt át Mr. Fortescue irodájának csaknem tökéletesen hangszigetelt ajtaján. Elfojtott állapotában is pontosan felismerhető volt az elgyötört, kínlódó kiáltás. Egyidejűleg a berregő is megszólalt Miss Grosvenor asztalán, és abba sem hagyta: kurrogott-berregett, akár az eszeveszett. Miss Grosvenor mozdulatlanná dermedt ijedtében, aztán

bizonytalanul felállt. A váratlan esemény megrendítette szokásos higgadtságában. Azért sikerült rendes látványos modorában Mr. Fortescue ajtaja felé indulnia. Kopogott és belépett.

Hanem az elébe táruló látvány a maradék józan eszétől is megfosztotta. Kenyéradó gazdája az íróasztal mögött ültében hétrét görnyedt – iszonyú görcs kínozta. Elkékült, rángatózott – keserves volt még nézni is.

– Jaj, Mr. Fortescue, csak nincs rosszul? – hebegte Miss Grosvenor, de menten felmérte, mekkora csacskaságot kérdezett. Hisz afelől szemernyi kétsége sem lehetett, hogy Mr. Fortescue ugyancsak rosszul van. Ahogy közeledett főnökéhez, annak újabb, iszonyatos görcsbe rándult az egész teste.

A szavak is görcsösen törtek elő a szájából.

– A tea... mi a fenét... tett a teába... segítsen... orvost... azonnal...

Miss Grosvenor kimenekült a szobából. Nyomtalanul eltűnt az iménti gőg – a látványos szőkeség egyszeriben halálra rémült nő volt csupán, aki elvesztette a fejét.

Kirohant a gépírószobába, és elkiáltotta magát:

– Mr. Fortescue-nak rohama van! Haldoklik... Muszáj orvost szerezni... rémesen néz ki... egész biztos, hogy halálán van!

A hatás azonnali volt, de korántsem egyöntetű.

Bell kisasszony, a legifjabb gépírónő azt mondta: – Ha epilepsziás roham, dugót kell tenni a szájába. Van valakinél dugó?

Senkinél sem volt dugó.

– Az ő korában biztosan gutaütés... – vélte Somers kisasszony.

– Azonnal orvost kell hívni! – jelentette ki Griffith kisasszony.

Szokásos szakértelme láthatólag nem terjedt ki az efféle esetekre. Tizenhat évi gyakorlata folyamán egyetlenegyszer sem kellett az irodába orvost hívni. Neki természetesen van orvosa, de az a távoli Streatham Hillen lakik. Honnan lehetne hirtelenében orvost keríteni?

Ezt azonban nem tudta senki. Bell kisasszony felkapta a telefonkönyvet, és az O betűnél kezdett keresgélni. Csakhogy ez nem volt szaknévsor, nem ment vele semmire. Valaki kórházat emlegetett – igen ám, de melyik legyen az?

– Nem mindegy, melyik kórház – csökönyösködött Somers kisasszony. – Csak onnan jönnek, ahová a beteg tartozik. Mármint a betegbiztosítás szerint. Csak a területileg illetékes kórházhoz lehet fordulni.

Valaki a Segélykérés telefonszámát említette, Miss Griffith azonban elszörnyedt erre az ötletre, és kijelentette, hogy arról szó sem lehet – hisz az maga a rendőrség! Szó ami szó: az általános betegbiztosítás áldásait élvező

országban, egy falka többé-kevésbé értelmes nő bámulatos tehetetlenségről tett tanúságot. Bell kisasszony ezúttal a mentők számát kereste M alatt.

– De hát az ő orvosa... – mondta Miss Griffith. – Biztosan van saját orvosa! – Valaki Mr. Fortescue címkönyvéért rohant. Miss Griffith utasította a küldöncgyereket, kerítsen orvost... valahonnan, akárhonnan. A címkönyvben Miss Griffith rábukkant Sir Edwin Sandeman nevére, és előkelő, Harley Street-i címére. Miss Grosvenor egy székbe roskadt, és a szokásosnál lényegesen kevésbé előkelő hanghordozással siránkozott: – Épp úgy csináltam meg a teáját, mint máskor... Isten bizony... nem volt annak az égvilágon semmi baja...

– Baja? A teának? – Miss Griffith keze megállt a levegőben, a telefon fölött. – Ezt miért mondja?

– Ő mondta... Mr. Fortescue... ő mondta, hogy a tea...

Miss Griffith keze tétovázott a Harley Street-i szám és a mentők között. Az ifjú és optimista Miss Bell megszólalt: – Mustárt meg vizet kellene neki adni... most rögtön. Nincs egy kis mustárja valakinek?

Senkinek sem volt mustárja.

Néhány perc múlva a felvonóba egyszerre lépett be dr. Isaacs, a Bethnal Green-kórházból, és Sir Edwin Sandeman, s ugyanabban a percben két irányból két mentőkocsi húzott a bejárat elé. A telefon és a küldöncgyerek egyaránt jól vizsgázott.

MÁSODIK FEJEZET

Neele felügyelő Mr. Fortescue szentélyében trónolt, Mr. Fortescue irdatlan jávorfa íróasztalánál. Egy alárendeltje, jegyzőfüzettel a kezében, feltűnésmentesen a fal mellett ücsörgött.

Neele felügyelő felettébb katonás jelenség volt, barna sörtehaja meglehetősen alacsony homlok fölött meredt az égre. Amikor kiejtette a szabványmondatot: – Egyszerű, sablonos kérdés – a kérdezett rendszerint undokul azt gondolta: “Meghiszem azt, másra nem is vagy jó, öregem, csak sablonmunkára!” Ám aki így gondolta, tévedett. Neele felügyelő fantáziátlan külseje ugyancsak fejlett képzelőerőt takart, s egyik kedvenc vizsgálati módszere abban állt, hogy fantasztikus elméleteket állított fel magában s színezte ezeket a végletekig, az éppen kihallgatott személy bűnösségének bizonyítására.

Tévedhetetlen szeme első pillantásra Griffith kisasszonyban fedezte fel azt

a személyt, aki megfelelően tárgyilagos beszámolóval szolgálhat az eseményről, amelynek következtében Neele felügyelő most ott trónolt a Fortescue-szentélyben. Griffith kisasszony előadta bámulatra méltó eseményvázlatát, majd méltóságteljesen elhagyta a helyiséget, Neele felügyelő képzelete pedig nyomban három eltérő, de egyformán valószínű, és egyformán fantáziadús okot vetített a felügyelő lelki szemei elé, melyek mind azt bizonyították, hogyan és miért hullajtott mérget a gépírócsoport rangidőse a főnök délelőtti teájába. Azután sorra el is vetette mind a három okot.

Miss Griffith-ről ugyanis bebizonyította magának, hogy l. nem mérgező típus, 2. nem táplált a) reményteljes b) reménytelen vonzalmat munkaadója iránt, 3. semmi jelét nem tanúsítja ingatag idegrendszernek, 4. nem bosszúálló alkat. Mindezek figyelembe vételével Neele felügyelő sajnálattal kénytelen volt belenyugodni, hogy az elkövetkezőkben Griffith kisasszonyra legfeljebb mint hasznos információs forrásra tekinthet.

Neele felügyelő tekintete ezután a telefonra vándorolt. Bármelyik pillanatban befuthat a Szent Kristóf-kórház hívása.

Noha Mr. Fortescue hirtelen rosszulléte természetes okból is fakadhatott, mind dr. Isaacs, a Bethnal Green-kórház orvosa, mind Sir Edwin Sandeman, az előkelő páciensek Harley Street-i specialistája erősen kételkedett ebben.

Neele felügyelő megnyomta a bal kezének ügyébe eső berregőt, és Mr. Fortescue titkárnőjét kérette.

Miss Grosvenor némiképp visszanyerte már közismert higgadtságát, de azért bizonyos fenntartás érződött a modorában. Hattyúi mozgása meg egyenesen szertefoszlott. Kérdésre sem várva védekező hangnemben szólalt meg:

– Nem én csináltam!

Neele felügyelő társalgási stílusban reagált:

– Csakugyan?

És hellyel kínálta Miss Grosvenort. A titkárnő leereszkedett arra a székre, ahol rendszerint jegyzetfüzettel a kezében várta munkaadója diktálását. Most némi óvatosság jellemezte mozdulatait, Neele felügyelőre vetett tekintetében pedig ijedtség tükröződött. Neele felügyelő elméje olyasféle témákkal játszadozott, mint: 1. csábítás?, 2. zsarolás?, 3. Szőke Démon a Vádlottak Padján... és a többi, és a többi, de mindebből semmi sem látszott az arckifejezésében. Bátorító, és – valljuk meg – enyhén bárgyú pillantást vetett Grosvenor kisasszonyra.

– Nem volt abban a teában semmi rossz – mondta Miss Grosvenor. –

Egyszerűen nem lehetett.

– Értem – bólogatott Neele felügyelő. – A nevét és a címét lenne szíves?...

– Grosvenor. Irene Grosvenor.

– Hogy írják?

– Tessék?... Ó, igen. Úgy, ahogy a Grosvenor-teret.

– És a címe?...

– Rushmoor Road 14. Muswell Hill.

Neele felügyelő elégedetten bólogatott.

“Semmi csábítás – gondolta ezenközben csalódottan. – Semmi szerelmi fészek. Tisztes, kertvárosi családi ház, agg szülők. Semmi zsarolás.”

Egypár fantáziadús elmélet megint füstbe ment.

– Tehát kegyed készítette el a teát? – kérdezte nyájasan.

– Természetesen. Mint mindig.

Neele felügyelő szép tempósan elkérdezte, hogyan zajlott le Mr. Fortescue Szent Tea-szertartása. A csészét, aljat, teáskannát már becsomagolták és elszállították, laboratóriumi vizsgálatra. Neele felügyelő most arról értesült, hogy a teáscsészét, az aljat és a teáskannát csakis Irene Grosvenor kezelte, senki más. Az üstben előbb felforralták a többiek teavizét, aztán maga Grosvenor kisasszony töltötte meg friss vízzel, a mosdó csapjánál.

– És maga a tea?

– Mr. Fortescue-nak saját teája volt. Különleges kínai tea. Az én szobámban van a doboz, az ajtó melletti polcon.

Neele felügyelő megint csak bólogatott. A cukor iránt érdeklődött, és megtudta, hogy Mr. Fortescue cukor nélkül issza a teát.

Megszólalt a telefon. Neele felügyelő felemelte a kagylót. Arckifejezése egy icipicit megváltozott.

– Szent Kristóf-kórház?

Közben egy biccentéssel tudtára adta Grosvenor kisasszonynak, hogy elmehet. – Köszönöm, Grosvenor kisasszony. Egyelőre végeztünk.

Grosvenor kisasszony sürgősen távozott.

Neele felügyelő szótlanul hallgatta a vonal túlsó végén daráló monoton hangot. Közben titokzatos jegyeket rótt ceruzájával az előtte heverő jegyzettömbre.

– Öt perce halt meg? – kérdezte. Szeme a karkötőóráját fürkészte. “Tizenkét óra negyvenhárom perc”, írta a jegyzettömbre.

A monoton hang közölte, hogy Bernsdorff professzor úr óhajt beszélni Neele felügyelővel.

– Rendben van. Kapcsolja, kérem – mondta Neele felügyelő. Ettől a monoton hang gazdája nyilvánvalóan felháborodott: hol itt a kellő tisztelet?

Számos kattanás, csettenés, berregés, és távoli, kísérteties mormogás után, amelyet Neele felügyelő szenvtelen arccal hallgatott, egyszer csak mély basszushang dördült a fülébe. Gyorsan elkapta a hallgatót vagy fél tenyérnyire.

– Halló, Neele, maga vén dögkeselyű. Már megint a hulláin rágódik?

Neele felügyelőt és Bernsdorff professzort alig egy esztendeje hozta össze a sors egy mérgezési eset jóvoltából, és azóta is jó szívvel gondoltak egymásra.

– Hallom, az emberünk meghalt.

– Igen. Mire behozták, már nem tudtunk rajta segíteni.

– A halál oka?...

– Persze, boncoljuk. Igen érdekes eset. Mondhatom, nagy-gyon érdekes. Örülök, hogy hozzám került.

Egy dolgot mindenesetre kihámozott Neele felügyelő Bernsdorff orgonahangjának szakmai csámcsogásából.

– Nyilván nem természetes halállal halt meg – mondta szárazon.

– De mennyire hogy nem! – harsogta boldogan Bernsdorff professzor. – Ne értsen félre, ezt egyelőre magánemberként mondom – tette hozzá gyorsan.

– Hogyne, hogyne... Szóval, megmérgezték?

– De meg ám! Sőt, mi több... ezt nagyon kérem, kezelje egyelőre bizalmasan... le merném fogadni, tudom, mi volt a méreg!

– Ugyan?!

– Taxin, fiacskám. Taxin!

– Taxin?! Most hallom először.

– Nem csodálom. Felettébb szokatlan. Mondhatom, *élvezetesen* szokatlan. Valószínűleg magam sem ismertem volna fel első látásra, ha nem akad dolgom ugyanilyennel három-négy héttel ezelőtt. Egypár kislány babauzsonnát rendezett... bogyókat szedtek egy taxusról, tudja, tiszafáról, és abból főztek teát.

– Tiszafabogyó...?!

– Az. Vagy levél. Igen mérgező. A taxin, természetesen, az alkaloidája. Nem hiszem, hogy hallottam volna olyan esetről, amikor szándékosan használták. Mondhatom, felettébb szokatlan, és ig-gen érdekes!... Nem is gondolná, Neele, mennyire torkig van az ember már az örökös gyomirtószerekkel! Ínyencfalat ez a taxin, higgye el! Csemege! No persze

lehetséges, hogy tévedek... az isten szerelmére, nehogy hivatkozzon rám!... de nem hiszem. Gondolom, maga is érdekesnek találja. Egy kis változatosság sosem árt, mi?

– Csupa öröm. Már, persze, az áldozatnak kevésbé.

– No hogyne, hogyne. Szerencsétlen flótás – mondta közönyösen Bernsdorff professzor. – Nagy pech, nem mondom.

– Mondott valamit az utolsó perceiben?

– A maguk egyik embere ott ült mellette, jegyzetfüzettel. Ő majd beszámol mindenről. Valamit motyogott a teáról... hogy az irodában a teájába tettek valamit... de hát ez természetesen képtelenség.

– Miért képtelenség? – Neele felügyelő végigfuttatta gondolatait a Grosvenor kisasszonnyal folytatott beszélgetésen, s elképzelte, amint a látványos szőkeség tiszafabogyót potyogtat munkaadója teájába, de aztán sajnálattal elhessegette ezt a gondolatot. – Miért volna képtelenség?

– Mert ilyen hamar nem hathatott a méreg. Tudomásom szerint a tünetek nyomban azután léptek fel, hogy Fortescue megitta a teát?

– Igen, azt mondták.

– Nos, igen ritka az ennyire gyorsan ható méreg, természetesen a cianidok kivételével... esetleg még a tiszta nikotin...

– És ez esetben határozottan ki van zárva a cián és a nikotin?

– Drága öregem. Akkor meg sem érte volna, míg a mentők odaérnek. Nem, nem, ezt verje ki a fejéből. Megvallom, először sztrichninre gyanakodtam, de a görcsök egyáltalán nem voltak tipikusak. Változatlanul magánvélemény, persze, de köztünk szólva a diplomámba merek fogadni, hogy igazam van.

– Mennyi idő elteltével hat ez a méreg?

– Attól függ. Egy óra. Két-három óra. A megboldogult minden bizonnyal szerette a hasát. Ha alaposan bereggelizett, az késleltethette a méreg felszívódását.

– Reggeli... ? – tűnődött Neele felügyelő. – Igen. Valószínűleg a reggeli...

– Reggelizzen a Borgia Kávézóban! – hahotázott Bernsdorff professzor. – No, fiacskám, szerencsés vadászatot!

– Köszönöm, doktor. Mielőtt letenné a kagylót, szeretnék az őrmesterrel beszélni.

Újabb kattanások, csettenések, berregések, távoli kísértethangok. Aztán heves szuszogás hallatszott – Hay rendőr őrmester megszólalásának mindenkori előjátéka.

– Halló, halló, halló!... – hangzott az izgatott szuszogás. – Felügyelő úr?!

– Itt Neele. Mondott valamit Fortescue?

– A tea. Azt mondta. A tea az irodában. De a doktorok szerint nem az...

– Igen, igen, tudom. Mást nem mondott?

– Nem, felügyelő úr. De egyvalami van... a megboldogult öltönye... megvizsgáltam ugyanis a zsebek tartalmát. A szokásos tárgyakat találtam... zsebkendőt, kulcsokat, tárcát... de volt valami furcsaság is. A zakója jobb zsebében. *Gabonanemű* volt benne!

– Ga-bo-na-ne-mű?!

– Igenis, felügyelő úr. Gabonanemű.

– Mi az hogy gabonanemű? Zabpehely? Gersli? Netán búza, árpa, vagy...

– Igen, felügyelő úr. Magvak. Szerintem rozs. Egy marék rozs.

– Aha... különös... Esetleg minta lehetett... üzletkötéssel kapcsolatos.

– Igenis, felügyelő úr... De azért gondoltam, megemlítem.

– Jól tette, Hay.

Neele felügyelő letette a kagylót, és jó néhány pillanatig maga elé bámult. Rendszerező elméje a nyomozás első fázisától a második felé tartott – a mérgezés gyanújától a mérgezés tényéig. Bernsdorff professzor ugyan szigorúan magánemberként beszélt, de a véleménye határozott volt. Bernsdorff professzor nemigen szokott tévedni a diagnózisában. Rex Fortescue-t megmérgezték, és a méreg valószínűleg a tünetek beállta előtt egy-három órával került a szervezetébe. Az irodai alkalmazottak tehát minden bizonnyal gyanún felül állnak.

Neele felállt, és kiment a külső irodába. A gépírónők tessék-lássék kalimpáltak – látszott, hogy az eszük másutt jár.

– Miss Griffith? Kérhetném még néhány szóra?

– Természetesen, felügyelő úr. Elmehetnének a lányok ebédelni? Már elmúlt a rendes ebédidejük. Vagy esetleg felhozassunk valamit?

– Nem, nem. Menjenek csak ebédelni. De utána, kérem, jöjjenek vissza.

– Természetesen.

Griffith kisasszony követte Neele-t a belső irodába, és helyet foglalt. Maga volt a pontosság, a felelősség, a nyugalom.

Neele felügyelő nem sokat kertelt.

– Telefonáltak a Szent Kristóf-kórházból. Mr. Fortescue tizenkét óra negyvenhárom perckor meghalt.

Griffith kisasszonyt nem lepte meg a hír.

– Tudtam, hogy nagyon nagy baj van – mondta fejét ingatva.

“Nincs elkeseredve” – gondolta Neele.

– Volna szíves tájékoztatni Mr. Fortescue családi körülményeiről?

– Kérem. Már megpróbáltam kapcsolatba lépni Mrs. Fortescue-val, de úgy hallom, golfozik. Ebédre nem várják haza. Nem is tudják bizonyosan, hogy melyik pályán játszik. – Magyarázólag hozzáfűzte: – Baydon Heath-en laknak ugyanis, és a környéken három közkedvelt golfpálya van.

Neele felügyelő bólintott. Baydon Heath-en jóformán nem is lakott más, csak gazdag belvárosi üzletemberek. Alig húsz mérföldnyire van Londontól, kitűnő a vonatösszeköttetés, és kocsival is könnyen elérhető, még a reggeli és délutáni csúcsforgalomban is.

– Meg tudná adni a pontos címet és telefonszámot?

– Baydon Heath 3400. A ház neve Tiszafa-kunyhó.

– *Micsoda?!* – A meglepett kérdés kicsúszott Neele felügyelő száján. – T*iszafa*-kunyhó?!

– Igen.

Miss Griffith arcán enyhe kíváncsiság tükröződött, de Neele felügyelő időközben visszanyerte önuralmát.

– Megtudhatnék néhány részletet a családról?

– Mrs. Fortescue a főnökünk második felesége. Igen nagy volt köztük a korkülönbség. Körülbelül két éve házasodtak össze. Az első Mrs. Fortescue régen meghalt. Az első házasságból két fiú és egy lány született. A leány odahaza él, az idősebbik fiú úgyszintén. Ő cégtársa az édesapjának. Sajnos, pillanatnyilag üzleti úton van Észak-Angliában. Holnapra várják haza.

– Mikor utazott el?

– Tegnapelőtt.

– Megpróbált kapcsolatba lépni vele?

– Igen. Amikor Mr. Fortescue-t beszállították a kórházba, felhívtam a manchesteri Midland-szállót, Mr. Percival Fortescue ugyanis ott szállt meg. De kiderült, hogy már korán reggel elutazott. Úgy tudom, Sheffieldbe és Leicesterbe is készült, de ebben nem vagyok bizonyos. Ha óhajtja, ottani cégek címét is megadhatom, amelyekhez adott esetben ellátogat.

"Ez aztán a talpraesett teremtés – gondolta a felügyelő. – Ha ez gyilkosságra szánja el magát, azt is bizonyára igen talpraesetten hajtja végre." Hanem aztán sajnálattal elhessegette ilyetén gondolatait, és igyekezett Mr. Fortescue háza tájára koncentrálni.

– Ezek szerint tehát van még egy fiú?

– Igen. De összekülönbözött az édesapjával, és azóta külföldön él.

– Mindkét fiú nős?

– Igen. Mr. Percival három éve házasodott. Feleségével a Tiszafa-kunyhóban élnek, külön lakosztályban. Hamarosan azonban elkészül a házuk, ugyancsak Baydon Heath-en, és oda költöznek.

– Mrs. Percival Fortescue-t sem találta meg délelőtt telefonon?

– Egész napra Londonba utazott. – Griffith kisasszony folytatta beszámolóját. – Mr. Lancelot kis híján egy éve házasodott. Lord Frederick Anstice özvegyét vette el. Bizonyára ön is látta a hölgy fényképét, valamelyik társasági lapban... lovagol ugyanis. És lovaspólózik.

Miss Griffith szaporán szedte a lélegzetet; orcáját pír futotta el. Neele felügyelőnek volt érzéke az érzelmi árnyalatokhoz. Ez az előkelő házasság nyilván megmozgatta Miss Griffith regényes – és sznob – fantáziáját. Hiába, az arisztokrácia mégiscsak arisztokrácia, és Miss Griffith tárgyismerete arra már nyilván nem terjedt ki, hogy a megboldogult Lord Frederick Anstice némiképp kétes hírnévnek örvendett úrlovas-körökben. Freddie Anstice golyót röpített a fejébe, mielőtt még a versenypálya elnöksége vizsgálatot indított volna az Anstice-versenyistálló egyik telivérjének futtatása körül. Neele-nek rémlett valami az asszonnyal kapcsolatban is. Régi ír családból származott, és Lord Anstice előtt is már volt egy férje – pilóta, aki hősi halált halt a második világháborúban.

Most pedig, a jelek szerint, az özvegy hozzáment a Fortescue család fekete bárányához – Neele ugyanis feltételezte, hogy apa és fiú között ama bizonyos nézeteltérés, amelyre Griffith kisasszony oly diszkréten utalt, alkalmasint az ifjú Lancelot Fortescue pályafutásának valamely kétes mozzanatából fakadt.

“Lancelot Fortescue! Micsoda név! Hogy is hívják a másik fiút – Percival? Miféle asszony lehetett vajon az első Mrs. Fortescue? Keresztnevek tekintetében mindenesetre fura ízlése volt...”

Magához húzta a telefont, és felhívta az interurbánközpontot. Baydon Heath 3400-at kérte.

Kisvártatva férfihang szólalt meg a vonal túlsó végén.

– Halló. Itt Baydon Heath 3400.

– Mrs. Fortescue-val vagy Miss Fortescue-val szeretnék beszélni.

– Sajnálom. Egyik sincs itthon.

Neele felügyelő némi kis borízt érzett a hangban.

– A komornyikkal beszélek?

– Azzal.

– Mr. Fortescue súlyosan megbetegedett.

– Tudom. Már telefonáltak. Akkor se tehetek semmit. Mr. Val fent van

északon, Mrs. Fortescue meg golfozik. Mrs. Val felutazott Londonba, de vacsorára hazajön. Elaine kisasszony kint jár valahol a cserkészeivel.

– Nincs senki a házban, akivel Mr. Fortescue betegségéről beszélhetnék? Igen fontos volna.

– Hát... nem is tudom. – A férfi hangja bizonytalan volt. – Itt van Miss Ramsbottom... de hát ő sose beszél telefonon. Meg Miss Dove, ő amolyan házvezetőnő-féle.

– Akkor kérem Miss Dove-ot a telefonhoz.

– Megkeresem.

A telefonban hallatszott a távolodó léptek zaja. Közeledő lépteket nem hallott Neele felügyelő, ám egy-két perc elteltével női hang szólt a telefonba.

– Itt Mary Dove.

Halk, kiegyensúlyozott hang volt; pontosan, kimérten beszélt. Neele felügyelő lelki szeme előtt kedvező kép alakult Mary Dove-ról.

– Sajnálattal kell közölnöm, Miss Dove, hogy Mr. Fortescue kis idővel ezelőtt meghalt a Szent Kristóf-kórházban. Az irodájában lett rosszul. Sürgősen szeretnék kapcsolatba lépni a családjával...

– Természetesen. Nem is tudtam... – elhallgatott. Hangja most sem volt izgatott, csak meglepetést fejezett ki. Azután folytatta: – Roppant sajnálatos. Mr. Percival Fortescue-val kellene kapcsolatba lépnie. Ő fog mindenben intézkedni. Talán a manchesteri Midland-szállóban megtalálja, vagy a leicesteri Grand Hotelban. Meg lehetne kísérelni esetleg a leicesteri Shearer és Bonds cégnél. Sajnos a telefonszámukat nem tudom, de azt igen, hogy Mr. Percival készült hozzájuk, és ott talán tudnának felvilágosítást adni, hogy ma hol található. Mrs. Fortescue vacsorára mindenképpen hazajön, de lehetséges, hogy már uzsonnára itthon lesz. Nagy megrázkódtatás lesz a számára. Hirtelen történt?... Mr. Fortescue tökéletesen jól volt reggel, amikor elment hazulról.

– Ön látta, mielőtt elment?

– Hogyne. Mi történt? Szív?...

– Talán szívpanaszai voltak?

– Nem... nem... nem hiszem... Csak mert ennyire hirtelen... – Elhallgatott. – Ön a Szent Kristóf-kórházból beszél? Orvos?

– Nem, Miss Dove, nem vagyok orvos. Mr. Fortescue városi irodájából beszélek. Neele detektívfelügyelő vagyok a bűnügyi csoporttól, és amilyen hamar lehetséges, leutazom önökhöz.

– Detektívfelügyelő?... De hát mi történt?!

– Hirtelen haláleset, Miss Dove. És amikor hirtelen haláleset történik,

minket kihívnak a helyszínre, kivált, ha a megboldogult az utóbbi időben nem járt orvoshoz... úgy értesültem ugyanis, hogy Mr. Fortescue-nál ez volt a helyzet?

A kérdőjel alig-alig volt hallható, de a fiatal nő érzékelte.

– Igen. Percival kétszer is bejelentette az orvosnál, de Mr. Fortescue nem ment el. Egyszerűen nem lehetett vele beszélni... valamennyien aggódtunk...

Elhallgatott; majd megint korábbi magabiztos modorában folytatta:

– Ha Mrs. Fortescue hazajönne, mielőtt ön ideér, mit óhajt: mit közöljek vele?

"Ez aztán a gyakorlati érzék!" – gondolta elismerően Neele felügyelő. Mondani azonban csak ennyit mondott:

– Közölje, legyen szíves, hogy hirtelen halál esetén néhány kérdést kell feltennünk. Néhány sablonos kérdést.

És lerakta a kagylót.

HARMADIK FEJEZET

Neele arrébb tolta a telefont, és szigorú pillantást vetett Miss Griffith-re.

– Tehát az utóbbi időben aggódtak miatta. Azt akarták, hogy menjen orvoshoz. És maga ezt nekem nem mondta.

– Nem gondoltam rá – mondta Griffith kisasszony, azután hozzátette: – Szerintem igazán nem is látszott betegnek, csak...

– Csak?

– Furcsa volt. Mintha kicserélték volna. Egészen különösen viselkedett.

– Aggasztotta valami?

– Hogy aggasztotta volna valami?... Azt nem mondanám. Inkább minket aggasztott...

Neele felügyelő türelmesen várt.

– Nagyon nehéz pontosan megmondani... – mondta Griffith kisasszony. – Olyan különös hangulatai támadtak néha. Volt úgy, hogy majd szétvetette a jókedv. Őszintén megvallom, néha már-már arra gondoltam, hogy talán... ivott. Dicsekedett, összevissza beszélt, olyasmit adott elő, ami egyszerűen nem lehetett igaz. Pedig régebben mindig nagyon diszkrét volt, soha semmiről nem nyilatkozott. De az utóbbi időben egészen megváltozott, és... igen... valósággal szórta a pénzt. Mintha nem is ő lett volna az. Nemrégiben is, a küldöncgyereknek meghalt a nagymamája, és amikor el akart utazni a temetésre, Mr. Fortescue behívatta, a markába nyomott egy ötfontost, azt

mondta, tegye meg vele a második favoritot, és közben majd kipukkadt neveltében. Igen... mintha kicserélték volna. Ez a legjobb kifejezés.

– Mintha, mondjuk, nagyon foglalkoztatta volna valami?

– Nem, nem a szó rendes értelmében. Mintha valami kellemes eseményre számított volna... valami kellemes izgalomra...

– Talán holmi nagyobb üzleti vállalkozás sikeres kimenetelére?

Miss Griffith most már szaporábban bólogatott.

– Igen... igen, ilyesvalami lehetett. A mindennapi dolgok jóformán már nem is érdekelték. Izgatott volt. És egypár ugyancsak különös ügyfél kereste fel. Azelőtt sosem jártak itt. Mr. Percivalt módfelett aggasztotta is a dolog.

– Aggasztotta? Hm...

– Igen. Mr. Percival mindig élvezte édesapja bizalmát. Mr. Fortescue támaszkodott rá. De az utóbbi időben...

– Az utóbbi időben mintha kevésbé értették volna meg egymást?

– Nos, Mr. Fortescue jó néhány dolgot elkövetett, amelyet Mr. Percival megfontolatlannak minősített. Mr. Percival ugyanis igen óvatos és előrelátó. De az édesapja egyszer csak semmibe vette, amit mondott, és Mr. Percivalt ez kihozta a sodrából.

– És alaposan össze is vesztek?

Neele felügyelő sorra bocsátotta fel a kísérleti léggömböket.

– Hogy összevesztek volna... Nem hiszem. Persze egyáltalán nem volt jellemző Mr. Fortescue-ra, hogy olyasmiket kiabált.

– Kiabált? Miket?

– Kijött egyenesen a gépírószobába...

– Úgy, hogy valamennyien hallották?

– Hát... igen.

– Elmondta mindennek Percivalt? Lehordta? Szitkozódott?... Mit mondott, mit csinált Percival?

– Inkább az volt a baj, hogy nem csinált semmit... Mr. Fortescue azt mondta, hogy Percival nyavalyás, krajcároskodó számkukac. Hogy szűk látókörű, hogy semmi érzéke a nagystílű üzlethez. “Várj csak” mondta, “majd hazahívom Lance-et. Százszor különb nálad... és ő aztán jól házasodott. Lance-ben van kurázsi, nem félt még a bűnvádi eljárástól sem...” Jaj istenem, ezt igazán nem kellett volna elmondanom! – Miss Griffith, mint előtte már oly sokan, puha viasz volt Neele felügyelő kezében, és most azt sem tudta, hova legyen zavarában.

– Semmi baj – vigasztalta Neele felügyelő. – Ami elmúlt, elmúlt.

– Hát igen, nagyon régen történt. Mr. Lance fiatal volt, csupa temperamentum, valójában fel sem fogta, mit csinál.

Effajta nézettel gyakran akadt dolga Neele felügyelőnek, és sem máskor, sem most nem értett egyet vele. Ezt azonban nem hangoztatta. Mindenesetre, másra terelte a szót.

– Most az irodai személyzetről szeretnék hallani.

Mrs. Griffith boldogan feledte az iménti nyelvbotlást, és valósággal ontotta az információt a cég alkalmazottairól. Neele felügyelő megköszönte az értékes tájékoztatást, majd közölte, hogy megint Grosvenor kisasszonnyal szeretne beszélni.

Waite nyomozó megfaragta ceruzáját. Sóváran megjegyezte, hogy ez ám a finom úri hely. Elismerő pillantását végigjártatta az öblös fotelokon, az irdatlan íróasztalon, a rejtett világításon.

– Ráadásul csupa finom, úri neve is van mindenkinek – állapította meg. – Grosvenor... az valami nagyherceg, nem? Meg a Fortescue is szörnyen előkelő.

Neele felügyelő mosolygott.

– Az apja még Fontescu volt. Valahonnan Közép- Európából jött. Az emberünk nyilván úgy vélte, Fortescue előkelőbben hangzik.

Waite nyomozó áhítatosan tekintett felettesére.

– Felügyelő úr mindent tud róla?

– Utánanéztem egy kicsit a dolgoknak, amikor kihívtak.

– Priusza is volt?

– Nem, nem. Arra vigyázott a nagyeszű Mr. Fortescue. Volt némi kapcsolata a feketepiaccal, lebonyolított egy-két – finoman szólva – sötét üzletet, de nagyon ügyelt, hogy sose kerüljön összeütközésbe a hatóságokkal.

– Aha – bólintott Waite nyomozó. – Nem lehetett valami rendes ember.

– Dörzsölt fickó volt – mondta Neele. – De nem hozhatunk fel semmit ellene. Az adóhivatalnak már régen a bögyében volt, de mindig túljárt az eszükön. Valóságos pénzügyi zseni volt a megboldogult Mr. Fortescue.

– Olyanfajta, akinek ellenségei voltak?

Waite nyomozó hangjában reménykedés bujkált.

– Ó, igen... bizonyos fajta ellenségei. Csak azt ne felejtse el, Waite, hogy odahaza mérgezték meg. Legalábbis nagyon úgy néz ki a dolog. Tudja-e, Waite, az az érzésem, alakulgat a dolog. Afféle régimódi családi ábra. Percival, a jó fiú. És Lance, a rossz fiú... a nők kedvence. Aztán a feleség, aki sokkal fiatalabb a férjénél, és senki se tudja, hogy éppen melyik pályán

golfozik. Nagyon, nagyon ismerős nekem ez az ábra. Csak egyvalami lóg ki belőle... de az alaposan.

Waite nyomozó ajkán már ott lebegett a kérdés: – Micsoda? – ekkor azonban kinyílt az ajtó, és Grosvenor kisasszony, tökéletes hattyúi méltóságában, mintha mi sem történt volna, bevonult, és gőgösen tudakolta:

– Óhajt valamit, felügyelő úr?

– Szeretnék egyet-mást kérdezni a főnökéről... mármint a boldogult főnökéről.

– Szegény... – rebegte kevéssé meggyőzően Miss Grosvenor.

– Arra vagyok kíváncsi, észlelte-e, hogy az utóbbi időben megváltozott?

– Nos, az igazat megvallva... igen.

– Milyen vonatkozásban?

– Nem is tudom... Összevissza beszélt mindenféle képtelenséget. A felét sem hittem el. És nagyon hamar kijött a sodrából, különösen Mr. Percival haragította meg. Én természetesen soha... én ugyanis nem vitatkozom. Annyit mondok csak: “Igen, Mr. Fortescue”, akármilyen furcsaságot mond... már úgy értem, mondott.

– Előfordult, hogy... khm... Mr. Fortescue bizalmaskodott magával?

Grosvenor kisasszony őszinte sajnálattal válaszolt:

– Nem, azt igazán nem mondhatnám.

– Még valami, Miss Grosvenor. Mr. Fortescue gyakran hordott magvakat a zsebében?

Miss Grosvenor ugyancsak elcsodálkozott a kérdésen.

– Magvakat? A zsebében? Mármint, galambetetésre, vagy ilyesmi?

– Esetleg azért.

– Ó, dehogy, biztosan nem. Mr. Fortescue? Galambokat etetni? Dehogy!

– Lehetséges, hogy valamilyen különleges céllal volt ma árpa... vagy rozs... a zsebében? Netán áruminta? Holmi gabonaügylet?...

– Ó, nem. Az Ázsiai Olajtrösztől várt két urat ma délután. És az Atticus Építőipari Konszern elnökét... Mást nem.

– No jó... – Neele felügyelő egyetlen legyintéssel elejtette a témát, és elbocsátotta Miss Grosvenort.

– Micsoda lába van! – sóhajtott Waite nyomozó. – És a harisnyája se kutya!...

– Lábakkal nem megyek semmire – jelentette ki tömören Neele felügyelő. – Itt állok egy marék rozzsal, és megmagyarázni nem tudja senki.

NEGYEDIK FEJEZET

Mary Dove a lépcsőn lefelé menet megállt, és kinézett az ablakon. Épp akkor fékezett a ház előtt egy kocsi: két férfi szállt ki belőle. A magasabbik, háttal a háznak, szemügyre vette a környezetet. Mary Dove jól megnézte magának a két férfit. Neele felügyelő, és bizonyára egy alárendeltje.

Ott hagyta az ablakot, és a lépcsőfordulón a nagy tükörben megszemlélte magát. Alacsony, higgadt kis nő nézett vissza rá; galambszürke ruháján makulátlan fehér gallér és kézelő. Középen elválasztott fényes fekete haja lágy hullámban takarja a fülét, és puha kontyban végződik. Szájrúzsa halvány rózsaszínű.

Mary Dove elégedett volt a látvánnyal. Szája sarkában igen-igen halvány mosoly bujkált, ahogy lement a lépcsőn.

Neele felügyelő szemrevételezte Tiszafa-kunyhót, és ugyancsak füstölgött magában. Kunyhó! Még hogy *ez* kunyhó! Jól adják ezek a gazdagok. Inkább udvarház, az bizony. Mert *ő* aztán tudja, mi a kunyhó. Amilyenben ő nevelkedett! A kapuskunyhó a Hartington kastély kapujánál. A ménkű nagy klasszicista hodály, a huszonkilenc hálószobájával azóta már a műemlékbizottság kezelésébe került. A kapuskunyhó? Hát az ugyancsak picike volt. “Milyen bájos!” – mondta aki csak elhaladt mellette. Hanem odabent!... Nyirkos, salétromos, szűk kis odú. Se villany, se melegvíz, se gázkályha... még csatornázás is csak éppen hogy! Neele felügyelő szülei azonban mindezt a dolgok természetes állapotának tekintették. Örültek, hogy nem kell lakbért fizetniük, és más dolguk nincs is, csak nyitni, csukni a park kapuját; meg aztán mindig akadt egy-egy tapsifüles, fácán, fajdkakas a konyhára... Neele felügyelő édesanyja haláláig sem ismerte meg a villanyvasaló áldásait, nem tudta, milyen az, amikor az ember megpöccint egy kapcsolót, és íme: fényárban úszik a szoba. Telente Neele-ék petróleumlámpával világítottak, nyáron meg addig voltak fent, amíg be nem sötétedett. Egészséges volt a család és boldog, és nem hiányolta a civilizáció áldásait.

Amikor Neele felügyelő meghallotta a “kunyhó” szót, egyszeriben felbolydultak gyermekkori emlékei. Csakhogy ez a ház, ez a mesterkélten elkeresztelt Tiszafa-kunyhó olyan fajta udvarház volt, amilyet a gazdagok építenek, aztán elnevezik “az ő kis vidéki fészküknek”. Amellett, ha jól meggondoljuk, ez nem is valódi vidék. Maga a ház otromba, vöröstégla építmény volt, inkább székében terpeszkedett, mintsem felfele törekedett,

annyi orma volt, hogy hirtelenében meg sem lehetett számlálni, és kismillió, ólomba foglalt ablakszeme. A parkját mintha színes ceruzával sikerítették volna; csupa rózsaágyás, filagória, mesterséges tó, no és a ház nevéhez hűen – töméntelen nyírott tiszafasövény.

Van itt tiszafabogyó bőven, ha valakinek éppenséggel a taxin nyersanyagára szottyan kedve. Amarra, jobbra, a rózsalugas mögött, még maradt is egy darabka őstermészet – hatalmas, dús tiszafa, amiről az embernek temető jut az eszébe; az ágait aládúcolták – valóságos Mózes az erdő népe között. Ez a fa már akkor itt volt, gondolta Neele felügyelő, amikor az újonnan épült vörös téglaházak még nem lepték el a vidéket, akár a csalánkiütés. Már itt állt, amikor kitűzték a golfpályákat, és a divatos építészek bejárták a tájat gazdag megrendelőikkel, és taglalták a különféle telkek előnyeit. És mivel a fa értékes régiség, hát megtartották, és beépítették a színesceruza-parkba, és talán róla nyerte “romantikus” nevét az egész díszes rezidencia. Tiszafa-kunyhó. Meglehet, épp ennek a fának volt gyümölcse az a bogyó...

Neele felügyelő elhessegette a haszontalan gondolatokat. Munkára fel. Becsöngetett a házba.

Abban a szempillantásban már nyílt is a kapu. Középkorú férfi nyitotta ki; pontosan megfelelt annak a képnek, amelyet Neele felügyelő a telefonbeszélgetés alapján alkotott róla. Nem egészen makulátlan öltözék, tétova pillantás, kissé reszketeg kéz.

Neele felügyelő bemutatkozott, és abban az örömben részesült, hogy a komornyik tekintetébe nyomban riadalom szökött... Ennek természetesen Neele nem tulajdonított túlzott jelentőséget. Lehet, hogy a dolognak az égvilágon semmi köze Rex Fortescue halálához. Lehet, hogy gépies reflex csupán.

– Mrs. Fortescue még nem tért haza?

– Nem, uram.

– Sem Mr. Percival Fortescue? Sem Fortescue kisasszony?

– Nem, uram.

– Akkor szeretnék Miss Dove-val beszélni.

A férfi elfordította egy kissé a fejét.

– Ott van Miss Dove... most jön le a lépcsőn.

Neele felügyelő szemügyre vette a széles lépcsőn nyugalmas léptekkel közeledő Dove kisasszonyt. Itt már azonban a telefonbeszélgetés nyomán felidézett kép nem egyezett a valósággal. A “házvezetőnő” szó öntudatlanul

holmi nagy darab nő képzetét keltette, fekete ruhában, elmaradhatatlan kulcs-csörgés kíséretével.

Egyszóval: a felügyelőt készületlenül érte a lépcsőn aláereszkedő, jól fésült, ápolt kis nő látványa. A galambszürke ruha, a fehér gallér és kézelő, a szép hullámba fésült csillogó haj, a rejtelmes Mona Lisa-mosoly. Valahogy... kissé valószerűtlen volt az egész. Mintha ez a huszon-egynéhány esztendős fiatal teremtés szerepet játszana: nem a házvezetőnő, hanem a higgadt, magabiztos, galambszürke Mary Dove szerepét.

Higgadtan, nyugodtan szólt a hangja is.

– Neele felügyelő úr?

– Igen. Ez pedig Hay őrmester. Mint telefonon már közöltem, Mr. Fortescue tizenkét óra negyvenhárom perckor meghalt a Szent Kristóf-kórházban. Valószínűnek látszik, hogy a halált olyasmi okozta, amit ma reggelinél fogyasztott. Ezért Hay őrmester a konyhában szeretne tájékozódni a reggelire felszolgált ételek felől.

Mary Dove pillantása elgondolkodva megpihent a felügyelőn. Azután bólintott.

– Természetesen – mondta. Odafordult a kényelmetlenül téblábolo komornyikhoz. – Crump, kérem, vigye ki Hay őrmestert, és mutasson meg mindent, amit látni akar.

A két férfi kiment. Mary Dove Neele-hez fordult:

– Fáradjon beljebb.

Kinyitotta az egyik szoba ajtaját, és belépett. A felügyelő követte. Jellegtelen helyiségbe értek; minden bizonnyal ez volt a “dohányzó”: faburkolat, dús kárpitok, süppedő fotelok, a falon az elmaradhatatlan színes vadászjelenetek.

– Foglaljon helyet.

Neele letelepedett; Mary Dove is leült, szemközt a felügyelővel. Neele észrevette, hogy a házvezetőnő a fénnyel szemben ült le. Nőknél ez szokatlan. Hát még ha annak a nőnek történetesen titkolnivalója van... Bár az is lehet, hogy Mary Dove-nak nincs semmiféle titkolnivalója.

– Roppant kellemetlen, hogy a családból senki sincs itthon – mondta Mary Dove. – Mrs. Fortescue bármelyik pillanatban hazaérhet. Mrs. Val úgyszintén. Mr. Percival Fortescue-nak több helyre is táviratoztam.

– Köszönöm, Miss Dove.

– Ön ugyebár azt mondta, Mr. Fortescue halálát olyasmi idézhette elő, amit reggelire fogyasztott? Ezek szerint ételmérgezés?

– Lehetséges. – Közben figyelte a nőt. Mary Dove nem zökkent ki nyugalmából.

– Valószínűtlennek tűnik. Ma reggelire szalonnás rántotta volt, kávé, pirítós, és narancsdzsem. A tálalón hideg sonka is volt, de azt már tegnap megkezdtük, és senkinek sem ártott meg. Hal nem volt, kolbász sem... semmi ilyesmi.

– Látom, pontosan tudja, mit szolgáltak fel.

– Természetesen. Én készítem el az étrendet. Tegnap vacsorára....

– Nem. – Neele felügyelő félbeszakította. – A tegnapi vacsorának semmi köze a dologhoz.

– Úgy tudtam, az ételmérgezés tünetei gyakran csak huszonnégy óra elteltével lépnek fel.

– Ebben az esetben nem... Meg tudná mondani pontosan, mit evett és mit ivott ma reggel Mr. Fortescue?

– Reggel nyolckor teát vittek be a szobájába. Negyed tízkor reggeliztek. Mint már mondtam, Mr. Fortescue kávét ivott, szalonnás rántottat evett, pirítóst, és narancsdzsemet.

– Zabpelyhet?...

– Nem szereti az effélét.

– Milyen cukrot használnak: kockacukrot vagy kristálycukrot?

– Kockacukrot. De Mr. Fortescue cukor nélkül itta a kávét.

– Szokott reggel orvosságot bevenni? Serkentőszert? Esetleg szódabikarbónát?

– Nem, semmit.

– Ön is vele reggelizett?

– Nem. Nem étkezem a családdal.

– Ki volt még ott a reggelinél?

– Mrs. Fortescue. Miss Fortescue. Mrs. Val Fortescue. Mr. Percival Fortescue természetesen nem volt itt.

– Mrs. és Miss Fortescue is ugyanazt fogyasztotta reggelire?

– Mrs. Fortescue csak kávét és narancslét iszik, pirítóssal. Mrs. Val és Miss Fortescue mindig kiadósan reggelizik. A rántottán és a hideg sonkán kívül ők valószínűleg még zabpelyhet is ettek. Mrs. Val teát iszik, nem kávét.

Neele felügyelő eltűnődött. Szűkül a lehetőségek köre. Hárman, mindössze hárman reggeliztek a megboldogulttal – a felesége, a leánya és a menye. Bármelyikük megragadhatta az alkalmat, hogy taxint pottyantson a ház urának kávéjába. A cukor nélküli kávé íze leplezte volna a taxin keserű ízét. Persze,

nem hagyható figyelmen kívül a kora reggeli tea sem, de Bernsdorff szerint teában megérződött volna a taxin íze. Persze, meglehet, hogy közvetlenül ébredés után, mikor az ember jóformán még magához sem tért, semmit sem érzékel annyira... Neele felpillantott, és észrevette, hogy Mary Dove tekintete állhatatosan pihen rajta.

– Különös, hogy serkentőszerek és gyógyszerek iránt érdeklődik, felügyelő úr – szólalt meg. – Mintha azt feltételezné, hogy vagy a gyógyszerrel magával volt baj, vagy hozzátettek valamit. Márpedig egyik esetben sem beszélhetünk ételmérgezésről.

Neele farkasszemet nézett vele.

– Nem mondtam határozottan, hogy Mr. Fortescue ételmérgezés következtében halt meg.

– De valamiféle mérgezés következtében. Vagyis... megmérgezték.

Nem látszott rajta sem megdöbbenés, sem egyéb érzelem. Csupán érdeklődés volt a tekintetében. Mintha újfajta kísérletet próbálna ki.

Aztán ki is mondta egy pillanatnyi gondolkodás után: – Sohasem volt még dolgom mérgezéssel.

– Nem nagyon kellemes – közölte szárazon Neele.

– Nem.

Mary Dove elgondolkodott, aztán hirtelen mosolyogva pillantott fel.

– Nem én követtem el – közölte. – De bizonyára mindenki ezt mondja.

– Van valami elgondolása, Miss Dove, hogy ki tehette?

Mary Dove vállat vont.

– Őszintén szólva, undorító ember volt. Bárki tehette.

– Igen ám, csakhogy azért még nem mérgeznek meg valakit, mert “undorító”, Miss Dove. Ahhoz komolyabb indítóok kell.

– Ó, hogyne.

Mary Dove eltűnődött.

– Tudna nekem egyet-mást mondani az itteni háztartásról? – kérdezte a felügyelő.

Mary Dove felnézett rá.

– Ez nem kifejezetten kihallgatás, ugye? Nem, hiszen az őrmester épp azon fáradozik, hogy felborítsa a személyzet lelki egyensúlyát. Nem szeretném, ha a tárgyaláson idéznék a szavaimat... de szívesen elmondanám... nem hivatalosan. Mint magánembernek. Ugye, érti?

– Halljuk, Dove kisasszony. Mint az előbb megállapította, tanúnk úgysincs.

Mary Dove hátradőlt, keresztbe vetette formás lábát. Szeme elszűkült.

– Elöljáróban hadd szögezzem le: úgy érzem, semmiféle hűség nem kötelez munkaadóim iránt. Azért dolgozom nekik, mert jól megfizetik a munkámat, másképp el sem vállalnám.

– Kissé csodálkoztam is, hogy maga ilyenféle munkát végez. A maga esze, a műveltsége...

– Arra predesztinál, hogy valami poros irodában savanyodjam? Esetleg egy minisztériumban tologassam az aktákat? Drága Neele felügyelő, hát hol él maga? Manapság ez a legnagyobb üzlet. Az emberek minden pénzt megfizetnek, ha megszabadulnak a háztartási gondoktól. Nem könnyű ma személyzetet találni. Munkaközvetítő irodákba irkálni, lapokban hirdetni, kikérdezni a jelentkezőket, referenciát kérni, és a tetejébe még arról is gondoskodni, hogy olajozottan menjen minden... ehhez határozott adottság kell. És a legtöbb emberből hiányzik ez az adottság.

– És ha tegyük fel, talált már személyzetet, aztán egy szép napon fogják magukat, és faképnél hagyják? Akkor mi történik?

– Szükség esetén tudok én is ágyazni, takarítani, főzni, sőt, fel is szolgálom a főztömet, úgy, hogy abban senki sem talál kivetnivalót. Mindezt, persze, nem teszem közhírré. Maradjon ez az én titkom. De ha történetesen akadozik a verkli, akkor sem esem kétségbe. Persze, az ilyesmi ritkán fordul elő. Én csak igen gazdag házakhoz szegődöm el, és a gazdagok hajlandók busásan megfizetni a kényelmüket. Én a személyzet minden egyes tagjának maximális fizetést biztosítok, és meg is kapom érte a legjobbat a piacon.

– Mint például a komornyik?...

Mary Dove elismerő pillantást vetett a felügyelőre, aztán elmosolyodott.

– Hát igen, házaspárokkal mindig baj van. Crumpot Mrs. Crump kedvéért vettem fel. Mrs. Crump ugyanis a világ legjobb szakácsnője. Valóságos kincs... a kedvéért sok mindent elnéz az ember. Mr. Fortescue pedig ugyancsak szereti a hasát... illetve szerette. Ebben a házban senkinek sincsenek aggályai, és könyékig dúskálnak a pénzben. Mrs. Crump annyi vajat, tojást, tejszínt hozat, amennyit akar. Ami meg Crumpot illeti... hát istenem, épphogy elcsúszik. Az ezüstöt rendben tartja, az asztalnál egész tisztességesen szolgál fel. A borpince kulcsa nálam van, szemmel tartom a whiskyt meg a gint is, és általában alaposan a körmére nézek a komornyik úrnak.

– Az utolérhetetlen Miss Dove – húzta fel a szemöldökét gunyorosan Neele.

– Ha az ember maga meg nem tud mindent csinálni, másoktól sem várhatja el. No de ön a családról való véleményemre kíváncsi.

– Ha lehet, igen.

– Meglehetősen undorító az egész társaság. A boldogult Mr. Fortescue az a fajta óvatos gazember volt, aki vigyázott a bőrére. Mást sem lehetett tőle hallani, mint hogy milyen remek húzást csinált, milyen agyafúrt, hogy túljárt az üzleti partnerei eszén. Modortalan volt, nagyhangú, erőszakos. Az egész környezetét terrorizálta. Mrs. Fortescue, a bájos Adele, a második felesége. Körülbelül harminc évvel fiatalabb az uránál. Mr. Fortescue Brightonban csípte fel... a bájos Adele manikűrösnő volt, és pénzes palikra vadászott. Igencsak szemrevaló teremtés... úgy is mondhatnám: jó kis dög.

Neele felügyelő érzékeny lelkét ugyan sértette ez a szó, de igyekezett palástolni érzelmeit. Mary Dove szájába nem illenek efféle szavak, gondolta.

A makulátlan ifjú hölgy zavartalanul folytatta:

– A bájos Adele természetesen a pénzéért ment hozzá, és Percival meg Elaine, Miss Fortescue, majd megpukkadtak mérgükben. Olyan utálatosak Adele-lel, ahogy csak telik tőlük, de neki van annyi esze, hogy nem törődik vele... lehet, hogy észre sem veszi. Tudja, hogy azt csinál az öreggel, amit akar. Illetve ezt is múlt időbe kellett volna tennem. Még fel sem tudom fogni, hogy meghalt.

– Halljunk valamit a fiúról.

– A drágalátos Percivalról? Felesége Valnak szólítja. Percival hamisítatlan szentfazék. Maga az illendőség, és mögötte ravasz, mint a róka. Az apjától retteg, és hagyja, hogy kedvére zsarnokoskodjék vele, de azért őt sem kell félteni... sütögeti ő is a maga pecsenyéjét. Apjától eltérően ő aztán fogához veri a garast. A spórolás a szenvedélye. Ezért talált olyan nehezen kedvére való házat. Jó sokat megtakaríthatott azon, hogy itt laknak.

– És a felesége?

– Jennifer jámbor lélek, és meglehetősen ostoba. Habár... ebben nem vagyok biztos. Mielőtt férjhez ment, ápolónő volt. Ő ápolta tüdőgyulladásában Percivalt... egészen az oltárig. Az öreget meglehetősen elkeserítette ez a házasság. Vérbeli sznob volt, azt akarta, hogy Percival “jól nősüljön”. Megvetette a szerencsétlen Mrs. Valt, átnézett a feje fölött. Az meg persze utálja... illetve utálta az öreget. Mrs. Val kedvenc szórakozása a vásárolgatás meg a mozi. És a legnagyobb bánata, hogy nem kap a férjétől elegendő zsebpénzt.

– Milyen a leány?

– Elaine? Őt tulajdonképpen sajnálom. Elaine egész rendes teremtés. Amolyan örök iskoláslány. Sportol, cserkészkedik, meg más effélékkel tölti az idejét. Nemrégiben belehabarodott egy sértődött fiatal tanítóba, de apuka rájött, hogy a fiatalember szélsőséges eszméket táplál, és úgy szétverte az idillt, hogy csak úgy ropogott.

– És a leány nem állt a sarkára?

– Ő igen. A fiatalembernek azonban elment a kedve a dologtól. Megint csak pénzkérdés, persze. Elaine nem éppen vonzó jelenség, szegénykém.

– És a másik fiú?

– Őt nem ismerem. Úgy hírlik, igen vonzó férfi, és a velejéig romlott. Holmi csekkhamisítási história lappang a múltjában. Jelenleg Kelet-Afrikában él.

– És összekülönbözött az apjával.

– Igen. Mr. Fortescue nem rúghatta ki egyetlen fillér nélkül, mert már régebben bevette a cégbe, de évek óta nincsenek kapcsolatban, sőt, ha Lance nevét csak kiejtette is valaki, az öreg rögtön felfortyant. “Ne is beszéljetek arról a gazemberről”, ezt mondogatta. “Nem a fiam!” De azért...

– Nos, Miss Dove?

– De azért... – mondta eltűnődve Mary Dove – nem csodálkoznék, ha kiderülne: Mr. Fortescue azt forgatta a fejében, hogy hazahívja.

– Miből gondolja?

– Mert úgy egy hónapja az öreg Fortescue iszonyúan összerúgta a patkót Percivallal. Rájött valamire, amit Percival a háta mögött vitt véghez... nem tudom, mi volt... és majd szétvetette a düh. A drága Percival egyszer csak kiesett a cukorpikszisből. Meg aztán az utóbbi időben egészen meg is változott.

– Mármint Mr. Fortescue?

– Nem. Percival. Olyan keserves képpel járkált, mint akinek ugyancsak nyomja valami a begyét.

– Most térjünk át a személyzetre. Crumpékról már beszélt. Ki van még a házban?

– Gladys Martin, a szobalány. Ő takarítja a földszinti szobákat, terít, és segít Crumpnak felszolgálni. Egészen rendes lány, csak éppen majdhogynem gyengeelméjű. Az a típus, akinek mindig félig nyitva a szája.

Neele bólintott.

– Ellen Curtis, a második szobalány. Idősebb, mogorva, zsörtölődő teremtés, de igen rendesen ellátja a dolgát, kiváló munkaerő. Ennyi a bent

lakó személyzet; a két takarító asszony a faluból jár be.

– Más nem is lakik a házban?

– Itt van még az öreg Ramsbottom kisasszony.

– Ő kicsoda?

– Mr. Fortescue sógornője... az első feleségének nővére. Az első feleség jóval idősebb volt Mr. Fortescue-nál, Miss Ramsbottom pedig ugyancsak jó néhány esztendővel volt idősebb a húgánál. Vagyis most már jóval hetven fölött jár. A második emeleten van a szobája... ő maga főz magának, és naponta jár hozzá egy takarítóasszony. Miss Ramsbottom ugyancsak különc természet. Sosem állhatta a sógorát. Még a húga életében költözött ide, aztán itt ragadt. Mr. Fortescue nemigen vetett rá ügyet. Pedig Effie néni meglehetősen figyelemre méltó jelenség.

– Más nincs?

– Más nincs.

– Elérkeztünk tehát kegyedhez, Dove kisasszony.

– Adatokat óhajt? Árva vagyok. Titkárnői tanfolyamot végeztem a St. Alfred titkárnőképző főiskolán. Először gyors- és gépírónői állásban helyezkedtem el, azt hamarosan ott hagytam, megpróbálkoztam még eggyel, aztán ráébredtem, hogy nem nekem való az a kenyér, és elindultam mostani pályámon. Három helyen voltam eddig alkalmazásban. Nem szeretem az egyhangúságot... általában egy, másfél év után állást változtatok. Egy éve múlt, hogy Tiszafa-kunyhóba kerültem. Majd legépelem az eddigi munkaadóim nevét és címét, és ajánlólevél-másolatokkal együtt átadom... Haynek hívják az őrmestert, ugye?! Megfelel így?

– Tökéletesen, Miss Dove. – Neele egy percig hallgatott. Elképzelte, amint Miss Dove munkaadója reggelijével pepecsel. Aztán egy korábbi kép villant fel lelki szeme előtt: Miss Dove, amint kosárkájába tiszafabogyót gyűjt. Aztán sóhajtott, és visszatért a valóságba. – Szeretnék a szobalányokkal beszélni... előbb Gladysszel, azután Ellennel. – Felállt; majd megkérdezte: – Mellesleg, meg tudná nekem mondani, Miss Dove, miféle okból hordott Mr. Fortescue egy maréknyi gabonát a zsebében?

– Gabonát? – Miss Dove őszintének látszó döbbenettel bámult a felügyelőre.

– Igen... magvakat. Mond ez önnek valamit, Miss Dove?

– Az égvilágon semmit.

– Ki gondozta Mr. Fortescue ruhatárát?

– Crump.

– Aha. Mr. Fortescue és Mrs. Fortescue közös hálószobában aludt?

– Igen. Az öregnek volt persze külön öltözőszobája és fürdőszobája, Adele-nek úgyszintén... – Mary a karórájára pillantott. – Mrs. Fortescue most már bármelyik pillanatban megjöhet.

– Elgondolkodtam valamin, Miss Dove – mondta a felügyelő nyájas hangon. – Ugyancsak különösnek tűnik, hogy három golfpálya is van a közvetlen közelben, mégsem tudták eddig megtalálni Mrs. Fortescue-t. Vajon hogy lehet ez?

– Nem is olyan furcsa, felügyelő úr, ha Mrs. Fortescue történetesen nem golfozott.

Mary hangja száraz volt. A felügyelő felkapta a fejét:

– Engem arról tájékoztattak, hogy Mrs. Fortescue golfozni ment.

– Magával vitte a golfütőit, és tudatta azt a szándékát, hogy golfozni megy. A kocsiját természetesen maga vezette.

Neele felügyelő mereven nézte Mary Dove-ot. A sajátos fogalmazás nem kerülte el a figyelmét.

– Kivel játszott? Maga tudja?

– Lehetségesnek tartom, hogy Mr. Vivian Dubois-val.

Neele beérte ennyivel: – Aha.

– Rögtön beküldőm Gladyst. Valószínűleg halálra van rémülve. – Mary egy pillanatig megállt az ajtónál, és megjegyezte:

– Nem ajánlom, hogy nagyon sokat adjon arra, amit mondtam. Közismerten rosszmájú nő vagyok.

És kiment. Neele felügyelő eltűnődve nézte a csukott ajtót. Hogy rosszmájúságból-e vagy sem, Mary Dove mindenesetre jó csomó, ugyancsak meggondolkodtató dolgot közölt vele. Ha Rex Fortescue-t valóban megmérgezték, mint ahogy igen valószínű, nos, Tiszafakunyhó, mint a bűntett színhelye, ugyancsak sokat ígér. Hisz ha az ember körülnéz, mást se lát, csak indítóokot.

ÖTÖDIK FEJEZET

A lány, aki szemmel láthatólag nagyon kelletlenül, sőt húzódozva lépett be, nem volt vonzó jelenség. Lerítt róla a rémület, és annak ellenére, hogy takaros, pezsgőszínű köpenyt hordott, valahogy mégis sikerült az ápolatlanság benyomását keltenie.

Esdeklő pillantást vetett Neele felügyelőre, és kérdésre sem várva

kijelentette:

– Nem én voltam. Én nem csináltam semmit! Én nem is tudok semmiről!

– Jól van, jól van – csillapította nyájasan Neele. A hangja mintha megváltozott volna. Sokkal kedélyesebben, és egy árnyalattal közönségesebben zengett, mint az imént. Meg akarta nyugtatni ezt a Gladys nevezetű riadt nyulat.

– Üljön csak le – biztatta. – Szeretnék a mai reggeliről hallani.

– Én nem csináltam semmit!

– Maga terített reggelihez, nem?

– Igen. Azt igen. – Még ennyit is csak kelletlenül ismert el. Lerítt róla a bűntudat és a rémület, de Neele felügyelő jócskán hozzászokott az efféle tanúkhoz. Kedélyesen folytatta hát; igyekezett minél jobban megnyugtatni Gladyst, és türelmesen kérdezgette: Ki jött le elsőnek reggelizni? És ki volt a következő?

Elaine Fortescue jött le elsőnek. Épp amikor Crump behozta a kávét. Mrs. Fortescue jött utána, aztán Mrs. Val, és utolsónak az úr. Mindenki maga vett magának. A tea, a kávé, a meleg étel mind ott állt a melegítőállványon, a tálalón.

Semmi lényeges dolgot nem tudott meg Gladystől, amit már előzőleg ne hallott volna. Az ételek, az italok... Mary Dove mindenről pontosan beszámolt. Az úr, Mrs. Fortescue és Elaine kisasszony kávét ivott, Mrs. Val teát. Minden úgy ment, mint máskor.

Neele Gladyst magáról is kérdezgette; itt már megeredt a szava. Kezdetben magánházaknál szolgált, később kávézókban. De aztán úgy gondolta, magánháznál mégis jobb, és szeptemberben elszegődött Tiszafa-kunyhóba. Két hónapja van itt.

– Szeret itt lenni?

– Hát igen, azt hiszem. – Aztán hozzátette: – Az embernek a lába nem készül ki annyira. Csak hát kevesebb a szabad idő...

– Mondjon valamit Mr. Fortescue ruháiról... az öltönyeiről. Ki gondozta az öltönyeit? Ki kefélte ki, meg effélék?

Gladys arcán rosszallás látszott.

– Hát azt, ugye, Mr. Crumpnak kellene. De mindig rám hagyja.

– Ki kefélte ki és vasalta azt az öltönyt, amelyet Mr. Fortescue ma viselt?

– Én nem tudom, mi volt rajta. Annyi öltönye van.

– Talált valaha gabonát Mr. Fortescue valamelyik öltönyének zsebében?

– Gabonát? – A lány zavartan bámult.

– Pontosabban: rozst.

– Rozs? Az olyan fekete kenyér. Nem szeretem, mert savanyú.

– Az a rozskenyér. A rozs maga a gabona. Az úr kabátzsebében rozst találtak.

– A kabátzsebében?

– Igen. Tudja, hogyan került oda?

– Én ugyan nem. Én olyat nem láttam.

Ennél többet nem tudott kihúzni belőle. “Lehet, hogy ez a lány többet tud a dologról, mint amennyit elmond? – tűnődött Neele. – Borzasztóan zavarban van, annyi biztos, és szüntelenül védekezik – na de könnyen lehetséges, hogy ez csak a természetes reakció a rendőrökre.”

Amikor végül elküldte Gladyst, a lány megkérdezte:

– Tessék mondani... igazán meghalt?

– Igen. Meghalt.

– Nagyon hirtelen, igaz? Azt mondták, mikor az irodából telefonáltak, hogy rohama van.

– Igen... olyasféle.

– Egy ismerősömnek voltak rohamai – mondta Gladys. – Csak úgy rájött mindig. Majd szörnyet haltam ijedtemben.

Az emlékezés egy pillanatra mintha elaltatta volna gyanakvását.

Neele felügyelő ezután a konyha felé vette lépteit.

Váratlan fogadtatásban volt része. Egy felettébb terebélyes, vörös képű asszonyság vészjóslóan hadonászott a sodrófával.

– Rendőrség?! – kiabált. – Idejönnek, és van képük ilyeneket összebeszélni?! Énnálam ugyan az égadta világon semmit nem találnak! Amit én felküldök az asztalra, az után a király is megnyalja a száját. Abban minden benne van, kérem, ami dukál! Idejönnek, és összevissza povedálnak, hogy megmérgeztem az urat! Majd megnézhetik magukat, ha én egyszer beperlem a tisztelt rendőr urakat! Olyan rágalmazást akasztok én a nyakukba, hogy még! Rendőr, nem rendőr, az én főztömben ugyan nem találnak semmit! Ebben a házban csak príma étel kerül az asztalra!

Beletelt egy kis időbe, míg Neele felügyelő lecsillapította a konyhaművészet feldühödött nemtőjét. Hay őrmester a kamraajtóban lapított. Ő már nyilván megkapta a magáét.

A viharos jelenetnek a telefon csengése vetett véget.

Neele kiment a hallba, de Mary Dove már felvette a kagylót. Jegyzettömbre írta az üzenetet. Azután a válla fölött a felügyelőre pillantott:

– Távirat.

A beszélgetés végeztével Miss Dove letette a kagylót, és a jegyzettömböt átnyújtotta Neele felügyelőnek. A táviratot Párizsban adták fel, és a következőképpen szólt:

FORTESCUE TISZAFA-KUNYHÓ BAYDON HEATH SURREY. SAJNOS LEVELED KÉSETT! HOLNAP UZSONNA TÁJBAN ÉRKEZEM. VACSORÁRA HÍZOTT TULOK LEGYEN. LANCE.

Neele felügyelő felvonta szemöldökét.

– A tékozló fiút tehát hazahívták – állapította meg.

HATODIK FEJEZET

Ugyanabban a percben, amikor Rex Fortescue felhörpintette utolsó csésze teáját, Lance Fortescue a feleségével a Champs-Elysées fái alatt üldögélt. A sétáló tömeget nézték.

– Könnyű azt mondani, hogy “írjam le, milyen”, Pat. Nem kenyerem az efféle leírás. Mire vagy kíváncsi? Az öregúr vén gazember, ha nem tudnád. De, ugye, nem zavar? Hisz hozzáedződhettél az ilyesmihez!

– Ó, igen – bólintott Pat. – Ahogy mondod... már megedződtem.

Igyekezett nemtörődöm hangon beszélni. Az is lehet, gondolta, hogy az egész világ csupa gazemberből áll... vagy csak neki nem volt szerencséje?

Magas, hosszú lábú fiatal nő volt, nem kimondottan szép, de igen vonzó; csupa élet, csupa jóság. Szépen mozgott, és gyönyörű, fényes gesztenyebarna haja volt. Sok dolga volt lovakkal, nem véletlen, hogy maga is telivér kancacsikóra emlékeztetett.

A lóversenyélet gazságait jól ismerte... most pedig a pénzügyi élet gazságaival fog megismerkedni. Habár apósa köztudomásúlag – mármint a törvény szempontjából – maga a tisztesség; a társadalom oszlopa, példás férj és családatya. Az efféle ügyeskedők mind egyformák... arra vigyáznak, hogy a törvény beléjük ne köthessen. De azért Pat óhatatlanul úgy érezte, hogy Lance, akit olyan nagyon szeret, és aki, tulajdon bevallása szerint, ifjabb éveiben bizony letévedt a polgári erény útjáról, talpig becsületes, ellentétben a sikeres ügyeskedőkkel.

– Ne érts félre – mondta Lance –, nem csaló... szó sincs róla. Csak éppen érti a csíziót.

– Néha szinte gyűlölöm az olyanfajta embereket, akik értik a csíziót. – Pat elhallgatott; aztán hozzátette: – Te szereted az apádat. – Kijelentés volt, nem kérdés.

Lance fontolóra vette a dolgot, aztán meglepett hangon szólalt meg:

– Tudod-e, drágám, azt hiszem, igazad van.

Pat nevetett. Lance rásandított. Szeme összeszűkült. Istenem, hogy szereti ezt az asszonyt. Csak őérte érdemes végigcsinálni a dolgot.

– Tudod... – mondta elgondolkodva –, nem valami kellemes ám visszamenni. Megint az üzleti élet, a nagyváros. Hazabumlizni az öthúszassal. Nem, ezt nem nekem találták ki. Én odakint érzem magam elememben. De hát egyszer mégiscsak meg kell állapodni. És ha te mellettem vagy, és fogod a kezemet, még talán kellemes is lesz. Ha már az öreg fiú megjuhászodott, isten neki, éljünk az alkalommal. Mondhatom, ugyancsak meglepett a levele... Percival, hogy épp a tökéletes Percival köpjön bele az öreg fiú levesébe! Habár az is igaz, hogy a jó Percy mindig is alattomos gyerek volt. De mennyire az.

– Nem hiszem, hogy meg fogom szeretni Percival bátyádat – mondta Patrícia Fortescue.

– Ne hagyd, hogy befolyásoljalak. Percy meg én sosem jöttünk ki egymással, ennyi az egész. Én elvertem a zsebpénzemet, ő kuporgatta. Én kétes hírű és jópofa fiúkkal barátkoztam, Percy "értékes kapcsolatokat teremtett". Két világ voltunk, Percy meg én. Sose voltam nagy véleménnyel felőle, ő meg... tudod, néha azt hiszem, gyűlölt. Hogy miért, azt nem tudom pontosan.

– Én azt hiszem, tudom.

– Igazán, drágám? Te olyan okos vagy. Tudod, annak idején azon törtem a fejem... persze, képtelenségnek hangzik... de azért...

– Nos? Mondd csak.

– Azon törtem a fejem, nem Percival lappangott-e amögött a csekkhistória mögött. Tudod, mikor az öreg kirúgott... és majd szétvetette a düh, hogy bevett a cégbe, úgyhogy nem áll módjában kitagadni! Az a furcsa ugyanis, hogy azt a csekket nem én hamisítottam... bár persze ezt a világon senki el nem hitte azok után, hogy pénzt csórtam a kasszából, és feltettem egy lóra. Holtbiztos voltam benne, hogy vissza tudom tenni, különben is, ha úgy vesszük, végeredményben a saját pénzem volt. Hanem az a csekkhistória... nem, fogalmam sincs, honnan támadt az a nevetséges ötletem, hogy Percival csinálta, de valahogy mégis az az érzésem.

– De hát neki nem lehetett haszna a dologból! Hiszen a te folyószámládra fizették be a pénzt.

– Tudom. Így persze semmi értelme, igaz?

Pat felkapta a fejét.

– Úgy érted... azért csinálta, hogy téged bemártson? Hogy kidobjanak a cégtől?

– Ezen törtem éppen a fejemet. Persze... ócska dolog ilyesmit állítani. Ne is beszéljünk róla. Na, kíváncsi vagyok, milyen képet vág majd az erényes Percival, ha a tékozló fiú hazatér! Az a seszínű szeme még jobban kiguvad majd.

– Tudja, hogy hazamégy?

– Őszintén szólva, nem hiszem. Az öregúrnak ugyancsak különös a humora.

– Mivel haragította magára apátokat a bátyád?

– Ezt én is szeretném tudni. Nem lehetett holmi csekélység. Ha arra késztette, hogy írjon nekem... méghozzá így.

– Mikor kaptad meg az első levelét?

– Négy hónapja lehet... talán öt is. Óvatos levél volt, de félreérthetetlenül meglengette benne az olajágat. “Bátyád sok tekintetben méltatlannak bizonyult.” “Úgy hallom, kitomboltad magad, és megállapodtál.” “Egyelőre nem tehetek kötelező ígéretet.” “Szívesen látlak feleségeddel együtt.” Tudod-e, drágám, azt hiszem, a házasságunknak nagy része van a dologban. Az öreg fiúnak imponál, hogy ilyen előkelő körökbe házasodtam.

Pat nevetett.

– Mármint az arisztokrácia söpredékébe?

Lance elvigyorodott. – Bizony. Csakhogy a söpredéket nem vette tudomásul, az arisztokráciát annál inkább. Látnád csak Percival feleségét! “A párom ezt így szereti...”, “tavaly Olaszban voltunk...” – ismered ezt a típust.

Pat nem nevetett. Azon gondolkodott, miféle asszonyok közé kerül új családjában. Erre ugyanis Lance nem gondolt.

– És a húgod? – kérdezte Pat.

– Elaine?... Rendes kislány. Még jóformán gyerek volt, amikor eljöttem otthonról. Mindent roppant komolyan vett.

Ez sem hangzott valami biztatóan.

– Elaine sohasem írt neked, amióta eljöttél?

– Nem hagytam meg a címemet. De különben sem írt volna. Nem vagyunk mi olyan nyájas kis család.

– Hát nem...

Lance gyors oldalpillantást vetett rá.

– Félsz, drágám? Fölösleges. Úgysem fogunk velük lakni, ne félj. Lesz valahol egy kis kuckónk. Ott aztán tarthatsz lovat, kutyát, amihez csak kedved van.

– De te akkor is az öthúszassal bumlizhatsz.

– Bizony, reggel fel a városba, este haza, teljes üzletember-szerelésben. De azért ne aggódj, édes... még London közelében is vannak eldugott kis vidéki fészkek. És az utóbbi időben érezhetően megnőtt bennem az üzleti hajlandóság. Végtére is a véremben van... mindkét részről.

– Anyádra már nemigen emlékszel, ugye?

– Irtózatosan öregnek láttam. Persze, öreg is volt. Majdnem ötvenéves volt már, amikor Elaine született. Rengeteg csilingelő mütyürt hordott, és a díványon feküdt, és mindenféle lovagkori históriákat olvasott nekem, hősökről, meg várkisasszonyokról. Tennyson *Királyidillek*-jeit. Persze halálra untam valamennyit. Pedig szerettem anyámat, azt hiszem... Ahogy visszagondolok rá, olyan... olyan színtelennek látom.

– Úgy veszem észre, igazából senkit sem szeretsz – mondta Pat helytelenítő hangon.

Lance megfogta a karját, és jól megszorította.

– Téged szeretlek – jelentette ki.

HETEDIK FEJEZET

Neele felügyelő még akkor is a táviratszöveget nézte, amikor autó kanyarodott a bejárat elé, és fülsértő fékcsikorgással megállt.

– Bizonyára Mrs. Fortescue érkezett meg – mondta Mary Dove.

Neele felügyelő az ajtó felé indult. Szeme sarkából látta, hogy Mary Dove feltűnés nélkül a háttérbe vonul, aztán eltűnik. Szemmel láthatóan nem kér az elkövetkezendő jelenetből. Csodálatos tapintat és figyelem... és a kíváncsiság csodálatos hiánya. A legtöbb nő ott maradt volna, gondolta Neele felügyelő.

Amikor az ajtóhoz ért, észrevette, hogy Crump előbukkant a hall mélyéből. Tehát ő is meghallotta a közeledő autót.

Az autó nyitott tetejű Rolls-Royce sportkocsi volt. Ketten szálltak ki belőle, és indultak a ház felé. Amint a küszöbre értek, az ajtó kitárult. Adele Fortescue meglepett pillantást vetett Neele felügyelőre.

Ő pedig első pillantásra látta, hogy Adele csakugyan nagyon szép, és azt is,

hogy Mary Dove – bármennyire felháborította is Neele-t a kijelentés – ugyancsak találóan jellemezte. Adele Fortescue valóban jó kis dög. Alakra, típusra emlékeztetett a szőke Grosvenor kisasszonyra, ám míg Grosvenor kisasszony csupa csáb kívül és csupa nyárspolgári erény belül – Adele Fortescue csupa csáb a csontja velejéig. És ezt nem is titkolta. Valósággal lerítt róla, hogy – NŐ, és hogy ezt minden férfi köteles tudomásul venni, mert megkeserüli. Csupa érzékiség volt ez az asszony, minden mozdulata, minden lehelete – de a tekintete ugyancsak számító, és egyáltalán nem ostoba. Adele Fortescue szereti a férfiakat, állapította meg a felügyelő – hanem a pénzt még sokkal jobban szereti.

A felügyelő tekintete az asszony mögött feltűnő alakra vándorolt, aki a golfütőket cipelte. Jól ismerte ezt a típust, a gazdag emberek ifjú feleségének specialistáját. Vivian Dubois, ha ugyan ő az, kissé mesterkélten férfias jelenség, holott valójában egyáltalán nem olyan marcona alkat. Az a fajta férfi, aki "megérti a nő lelkét".

– Mrs. Fortescue?

– Igen. – A gyönyörű kék szempár egyenesen a szemébe nézett. – Mit jelentsen...

– Neele felügyelő vagyok. Sajnos, rossz hírem van az ön számára.

– Csak nem... betörés?

– Ó, nem, egészen más. A férjéről van szó, asszonyom. Ma délelőtt rosszul lett.

– Rex? Beteg?

– Fél tizenkettő óta próbáltunk kapcsolatba lépni önnel.

– De hát hol van? Itt? Vagy kórházban?

– Beszállították a Szent Kristóf-kórházba. Sajnos, asszonyom, igen rossz hírre kell felkészülnie.

– Csak nem... *Meghalt!*

Adele Fortescue egy kissé megtántorodott, és a felügyelő karjába kapaszkodott. A felügyelő úgy érezte, szerepet játszik – noha igyekezett élethűen játszani –, amikor komoly ábrázattal betámogatta Mrs. Fortescue-t a hallba. Crump ott buzgólkodott körülötte.

– Konyakot kellene... – motyogta.

Mr. Dubois mély hangja szólalt meg:

– Helyes, Crump. Hozzon konyakot. – Azután a felügyelőhöz fordult: – Erre szíveskedjék.

Baloldalt kinyitott egy ajtót. A menet besorjázott. A felügyelő és Adele

Fortescue, Vivian Dubois, végezetül Crump, palackkal és két pohárral.

Adele Fortescue egy karosszékbe roskadt, és elfödte szemét. Elfogadta a felügyelőtől a poharat, aprót kortyolt belőle, azután eltolta.

– Nincs rá szükségem – mondta. – Nem vagyok rosszul. Mondja kérem, mi történt? Biztosan agyvérzés?... Szegény Rex!

– Nem agyvérzés volt, Mrs. Fortescue.

– Jól hallottam... ön felügyelő? – Ezt Mr. Dubois kérdezte.

Neele feléje fordult. – Jól hallotta – mondta nyájasan. – Neele felügyelő vagyok, a bűnügyi csoporttól.

A sötét szempárba rémület szökött. Neele felügyelő sehogy sem tetszett Mr. Dubois-nak. Nem bizony.

– Mi az ábra? – kérdezte. – Valami... nem stimmel?

Öntudatlanul egyet lépett az ajtó felé. Neele felügyelő figyelmét nem kerülte el a mozdulat.

– Sajnos – fordult Mrs. Fortescue-hoz –, törvényszéki halottszemle lesz.

– Törvényszéki... halottszemle? Hogyhogy? De hát... mi történt?

– Sajnos, Mrs. Fortescue, nem kímélhetjük meg a közléstől. – Hangsúlytalanul, szinte közönyösen beszélt. – Tanácsosnak láttuk minél hamarabb pontosan megtudni, mit evett és mit ivott ma reggel Mr. Fortescue, mielőtt elindult az irodájába.

– Ezek szerint mérgezés történt?

– Igen, a jelek erre vallanak.

– Nem hiszem el. Ó... persze, úgy érti, *ételmérgezés*.

Mrs. Fortescue hangja az utolsó szónál jóformán egy oktávval esett. Neele felügyelő változatlanul faarccal, egyenletes hangon kérdezte:

– Miért, asszonyom? Mit gondolt, hogy értem?

Őnagysága mintha meg sem hallotta volna a kérdést. Lázas sebességgel tovább beszélt.

– De hiszen semmi bajunk... egyikünknek sem.

– A család valamennyi tagjáról beszél, asszonyom?

– Igen... persze... mármint nem tudom...

Dubois látványosan az órájára pillantott.

– Mennem kell, Adele. Végtelenül sajnálom. Ugye, már jobban érzi magát? Végtére itt vannak a szobalányok, a kis Dove, meg minden...

– Ó Vivian, ne menjen el!

A kétségbeesett szavak célt tévesztettek Mr. Dubois egyre sietősebben hátrált.

– Roppantul sajnálom, kedves Adele. Halaszthatatlan dolgom van. Egyébiránt, felügyelő úr, ha… ha szüksége volna rám, a Golf-szállóban megtalál.

Neele felügyelő bólintott. Nem állt szándékában ott tartani Mr. Dubois-t. De nagyon jól értette, miért óhajt olyan sürgősen távozni. Mr. Dubois igyekszik távol tartani magát az ügytől.

Adele Fortescue megpróbált úrrá lenni a helyzeten.

– Rettenetesen megdöbbentő... az ember hazaér, és tele van rendőrrel a ház!

– Megértem önt, asszonyom. Csakhogy sürgősen meg kell szereznünk a vizsgálati mintákat. Ételből, kávéból, teából, és a többi.

– Tea és kávé? De hát az csak nem mérgező? Biztos az a rémes szalonna... néha egészen silány minőséget kap az ember. Valósággal ehetetlen.

– Majd kiderítjük, Mrs. Fortescue. Ne aggódjék. Nem is hinné, milyen különös dolgokat tapasztalunk néha. Volt például egy digitalis-mérgezéses esetünk. Kiderült, hogy tévedésből gyűszűvirág levele került a konyhára, torma helyett.

– Úgy gondolja, nálunk is ilyesmi történhetett?

– A boncolás után okosabbak leszünk, Mrs. Fortescue.

– A bon... Ó, igen. – Megborzongott.

A felügyelő zavartalanul folytatta:

– Ugye, sok tiszafa van a ház körül, asszonyom? Nem fordulhatott elő esetleg, hogy a tiszafa bogyója vagy levele... elkeveredett valamivel?

Közben le nem vette szemét az asszonyról. Adele Fortescue rábámult.

– Tiszafabogyó? Az mérgező?

Kicsit túlságosan is ártatlanul csodálkozott a felügyelőre az a kék szempár.

– Számos gyermektragédiát okozott már.

Adele a fejéhez kapott.

– Nem bírom! Hagyja abba! Végig kell énnekem ezt hallgatnom?! Fel akarok menni a szobámba, és lefeküdni! Nem bírom tovább. Mr. Percival Fortescue majd intézkedik... én nem... én nem tudok... igazán nem tudom, miért engem faggat!

– Amint lehetséges, kapcsolatba lépünk Mr. Percival Fortescue-val. Sajnálatos módon Észak-Angliában tartózkodik.

– Ó, persze. Elfelejtettem.

– Egyetlen kérdést engedjen meg, Mrs. Fortescue. A férje zsebében egy marék gabonát találtunk. Tudna erre valamiféle magyarázatot?

Adele Fortescue a fejét rázta. Szemmel láthatóan tökéletesen megzavarta a dolog.

– Talán valaki tréfából belerakta? – kérdezte a felügyelő.

– Miért volna ez tréfa?

Ezt Neele felügyelő sem tudta. – Nem zavarom tovább, Mrs. Fortescue – mondta. – Küldjem be az egyik szobalányt? Vagy Dove kisasszonyt?

– Micsoda?... – kérdezte az asszony. Mintha egész máshol járna az esze. Vajon mire gondolhat?

Adele Fortescue a táskájában matatott. Zsebkendőt vett elő. A hangja megremegett. – Borzasztó ez – mondta reszkető ajakkal. – Még csak most kezdem felfogni. Valósággal elkábultam az előbb. Szegény Rex. Szegény drága Rex.

És zokogott. Kis híján meggyőzően.

Neele felügyelő egy-két másodpercig tiszteletteljesen hallgatott.

– Tudom – szólalt meg azután –, hirtelen jött a dolog. Majd beküldök valakit önhöz.

Az ajtó felé indult, kinyitotta, kilépett. Azután megállt egy pillanatra, és visszanézett.

Adele Fortescue még akkor is szeméhez tartotta a zsebkendőt. De a száját nem fedte el. És az ajkán igen-igen halvány mosoly bujkált.

NYOLCADIK FEJEZET

1

– Amit lehetett, megszereztem, felügyelő úr – jelentette Hay őrmester. – A narancsdzsemet, egy szelet sonkát. Mintát vettem a teából, kávéból, cukorból... nem mintha sokat érne. A főzet maradékát már rég kiöntötték. Megtudtam azonban, hogy a kávéból a személyzet is fogyasztott tízóraira... ez fontos adat, véleményem szerint.

– Igen, ez valóban fontos. Ha tehát kávéban vette be a mérget, nyilván csak az ő csészéjébe csempészte valaki.

– Méghozzá a jelenlevők valamelyike. Pontosan. Óvatosan tudakozódtam arról a taxus-micsodáról... bogyó vagy levél... de senki nem látott ilyesfélét a házban. Meg arról a gabonaneműről se tud senki, amit a megboldogult zsebében találtunk... Fura, azt mondja mindenki. Szerintem dilis lehetett az áldozat. Pedig nem látszott amolyan nyerskoszt-bolondnak, aki bármit

megeszik, csak nyers legyen. Mint a nővérem férje. Nyers répa, nyers borsó, nyers cékla. De azért magvakat még ő se eszik. Hisz az valami iszonyúan felpuffasztja az embert.

Megszólalt a telefon. A felügyelő biccentett, és Hay őrmester felvette a kagylót. A rendőrség jelentkezett. Megtalálták Mr. Percival Fortescue-t, aki már úton is van Londonba.

A következő percben autó gördült a bejárat elé. Crump nyitott ajtót. Egy nő állt a küszöbön, karja tele csomaggal. Crump megszabadította tőlük.

– Köszönöm, Crump. Legyen szíves, fizesse ki a taxit. Azután kérem az uzsonnát. Mrs. Fortescue vagy Elaine kisasszony itthon van?

A komornyik tétovázott. A válla fölött hátrasandított.

– Rossz hírt kaptunk, asszonyom mondta. – Az úrról.

– Mr. Fortescue-ról?

Neele előlépett. Crump megszólalt: – Mrs. Percival, felügyelő úr.

– Mi az? Mi történt? Baleset?

A felügyelő válasz közben alaposan szemügyre vette Mrs. Percival Fortescue-t. Elégedetlen ábrázatú, molett nő volt, olyan harmincéves forma. A kérdéseiben mohó kíváncsiság bujkált. Nyilván halálra unja magát ebben a házban, gondolta a felügyelő.

– Sajnálattal kell közölnöm, asszonyom, hogy Mr. Fortescue-t ma délelőtt súlyos betegen a Szent Kristóf-kórházba szállították, és kisvártatva meghalt.

– Mit mond?! Hogy... meghalt? – A hír a vártnál is szenzációsabbnak bizonyult. – Úristen... hiszen ez borzasztó! A párom nincs idehaza. Őt kell értesíteni. Valahol északon jár. Az irodában biztosan tudják. Ő majd intézkedik. Minden a legrosszabbkor történik, hát nem?

Elhallgatott egy percre, latolgatta a hírt.

– Attól függ persze – folytatta azután –, hogy hol lesz a temetés. Biztosan idelent. Vagy talán Londonban?

– Ezt a családnak kell eldöntenie.

– Persze. Csak épp gondolkodtam. – Most támadt csak fel benne az érdeklődés, hogy vajon ki áll előtte.

– Ön az irodából jött? – kérdezte Mrs. Percival Fortescue. – Nem orvos, vagy igen?

– Rendőrtiszt vagyok. Mr. Fortescue hirtelen halt meg, és...

Az asszony félbeszakította.

– Azt akarja mondani, hogy *meggyilkolták?*

Először hangzott el Tiszafa-kunyhóban ez a szó. Neele nem vette le szemét

az asszony mohó, kíváncsi arcáról.

– Vajon miért kérdi ezt, asszonyom?

– Hát, előfordul ilyesmi. Hiszen ön mondta, hogy hirtelen történt. Na és a rendőrség. Beszéltek már vele? Mit mondott?

– Nem tudom, kire utal, asszonyom.

– Hogyhogy kire! Hát Adele-re. Megmondtam én Valnak, tisztára megőrült az apja, hogy ilyen fiatal nőt vesz el. De hát ugye, vén kecske... Belebolondult abba a rémes perszónába. Nem volt eszénél. Aztán ez lett belőle... Szép kis slamasztikába keveredtünk. Minden újságban benne leszünk. Képekkel. Mindjárt nyakunkon lesznek a riporterek.

Elhallgatott; szemmel láthatólag nagybetűs újságcímek és szenzációs fotók képében lebegett előtte a jövő. Mrs. Percivalnak nem is volna ellenére a dolog, gondolta a felügyelő. Az asszony megint megszólalt.

– Mi volt az? Arzén?

Neele felügyelő megsemmisítő hangon jelentette ki:

– A halál okát egyelőre nem állapították meg. Előbb boncolás lesz, azután törvényszéki halottszemle.

– De ön már tudja, nem? Különben mért lenne itt?

A dundi, ostobácska arc egyszeriben ravasz kifejezést öltött.

– Megkérdezte már, mit evett, mit ivott az öregúr? Tegnap vacsorára. Ma reggelire. Na és az italok, persze.

Neele felügyelő szinte látta, amint Mrs. Percival Fortescue száguldó gondolatai sorra vesznek minden lehetőséget. Lassan, óvatosan formálta a szavakat:

– Lehetséges, hogy Mr. Fortescue rosszullétét olyasmi okozta, amit reggelire fogyasztott.

– Reggelire? – Az asszony meglepődött. – Az nehéz lett volna. Nem is tudom, hogyan...

Elhallgatott, megrázta a fejét.

– Nem tudom, hogy csinálhatta, ha csak... ha csak... nem csempészett valamit a kávéba, míg Elaine meg én nem néztünk oda...

Halk hang szólalt meg mellettük:

– Az uzsonnát a könyvtárszobába vitték, Mrs. Val.

Mrs. Val összerezzent, mintha bolha csípte volna meg.

– Jaj, köszönöm. Miss Dove. Hát igen, rám fér egy falat ennivaló. Rémesen kiborított ez a dolog! Inna egy csésze teát, felügyelő úr?...

– Köszönöm, most nem, asszonyom.

A dundi teremtés tétovázott még egy kicsit, aztán lassan kifelé indult.
Alig csukódott be mögötte az ajtó, Mary Dove halkan megszólalt.
– Azt hiszem, a rágalom fogalma hiányzik a szótárából.
Neele felügyelő nem válaszolt.
– Segíthetek valamiben? – kérdezte Mary Dove.
– Hol találom meg az Ellen nevű szobalányt?
– Mindjárt odaviszem hozzá. Épp most ment fel.

2

Ellen mogorva volt, de nem félt. Savanyú, öreg arcán diadalmas elégtétel tükröződött.

– Borzasztó ez, felügyelő úr, kérem. Sose hittem volna, hogy olyan házba kerülök, ahol ilyesmi megeshet. Hanem azt azért nem mondhatom, hogy engem valami nagyon meglep. Azt bánom csak, hogy már rég fel nem mondtam, kérem. Sehogyan se tetszett az énnekem, ahogy ebben a házban beszélnek, meg az a sok ital... no meg akad egy és más, ami nagyon nem tetszik nekem. Mrs. Crump derék asszony, hanem Crump meg az a Gladys bizony nem tudja, mi illik úri házban, mi nem. De legfőképpen az a baj, hogy egy és más ugyancsak nem tetszik itt nekem!

– Mégis mi az az egy és más?

– Majd meghallja, ha eddig még nem hallotta. Beszéli az egész falu. Látták őket mindenfelé. Az a sok beszéd a golfozásról... meg a teniszről... Láttam én egyet-mást a tulajdon két szememmel, itt, ebben a házban. Nyitva volt a könyvtárszoba ajtaja, azok meg odabent nyalták-falták egymást!

Sziszegő gyűlölet áradt a vénlány minden szavából. Neele szükségtelennek érezte, hogy megkérdezze: “Kiről beszél?” – de azért a rend kedvéért csak megkérdezte.

– Hogy kiről? Hát a nagyságáról... meg arról a férfiról. A szégyentelenek! Nehogy azt higgye, felügyelő úr, kérem, hogy az úr nem tudott róla! Még figyeltette is őket. Alighanem válás lett volna a vége. Hanem aztán... ide vezetett.

– Úgy érti tehát, hogy...

– Azt kérdi, felügyelő úr, mit evett, mit ivott az úr, meg hogy ki adta neki az ételt? Mind a kettőnek benne van a keze a dologban, nekem elhiheti. Az az ember, az szerezte a mérget valahonnan, a nagysága meg szépen beadta az úrnak, így fundálták ki, tudom én azt.

– Látott-e tiszafabogyót a házban?

Az apró szempárban kíváncsiság villant.

– Tiszafabogyó? Cudar mérges holmi. Hozzá ne nyúlj, lányom, azt mondta az édesanyám, ekkorka koromban, ni. Hát azzal etették meg?

– Egyelőre nem tudjuk, milyen méregről van szó.

– Sose láttam a nagyságánál tiszafabogyót... – Ellen hangja csalódott volt. – Nem, nem mondhatom, hogy láttam volna ilyesmit.

Neele őt is megkérdezte, mit tud a Fortescue zsebében talált gabonáról, de Ellen sem szolgálhatott semmiféle felvilágosítással.

– Nem, felügyelő úr. Erről nem tudok.

Tovább kérdezgette, de semmi hasznosat nem sikerült megtudnia tőle. Végül megtudakolta, bemehetne-e Ramsbottom kisasszonyhoz.

Ellen kétkedő pillantást vetett rá.

– Megkérdezhetem, de nemigen fogad senkit. Igen öreg a kisasszony, meg aztán egy kicsit... furcsa.

A felügyelő azonban nem tágított, és Ellen kénytelen-kelletlen végigvezette a folyosón, aztán fel a lépcsőn. Ezt a lakrészt az építész eredetileg gyerekszobáknak szánhatta, gondolta a felügyelő.

Miközben Ellen nyomában lépkedett, kinézett a folyosó ablakán, és megpillantotta Hay őrmestert, amint a tiszafa mellett egy kertészforma férfival beszélget. Ellen bekopogott egy ajtón, majd amikor bentről válasz érkezett, benyitott, és így szólt:

– A rendőrségről van itt egy úr, a kisasszonnyal szeretne beszélni.

A válasz kedvező lehetett, mert Ellen kilépett a folyosóra, és intett Neele felügyelőnek, hogy szabad az út.

A szoba, amelybe bebocsátást nyert, elképzelhetetlenül zsúfolt volt. A felügyelő úgy érezte, nem is ötven, hanem száz évvel régebbi korba csöppent. A gázkályha elé húzott asztalnál egy öreg hölgy ült, és pasziánszt rakott. Gesztenyeszín ruhát viselt, ritkás, ősz haját szigorú kontyba fogta. A felügyelő beléptekor fel sem nézett, tovább rakta a lapokat, s közben türelmetlenül megszólalt:

– Kerüljön már beljebb. Ha akar, leülhet.

Még ha történetesen lett volna ilyen szándéka a felügyelőnek, akkor is nehezen tehetett volna eleget a szívélyes invitálásnak, mert ahány szék volt a szobában, mind tele volt rakva vallási tárgyú röpiratokkal, könyvecskékkel.

Végül a felügyelőnek sikerült egy köteget arrébb tennie a kanapén, s eközben Ramsbottom kisasszony szigorúan nekiszögezte a kérdést:

– Érdekli a missziós munka?

– Nos, ami azt illeti... sajnos nemigen, asszonyom.

– Helytelen. A missziós munka a keresztényi szellem tevékenységének legnagyszerűbb területe. A legsötétebb Afrika. Múlt héten járt itt egy fiatal lelkész. Fekete, mint a szurok. De igaz keresztény.

Neele felügyelőnek sehogy sem jutott eszébe alkalmas válasz. Az idős hölgy következő kijelentése még inkább zavarba hozta.

– Nekem nincs rádióm.

– Tetszik parancsolni?...

– Azt gondoltam, a rádióengedély miatt jött. Vagy azok az ostoba kérdőívek. Nos, mi tetszik?

– Sajnálattal kell közölnöm, Miss Ramsbottom, hogy sógora, Mr. Fortescue, ma délelőtt rosszul lett, és meghalt.

Miss Ramsbottom rendületlenül rakta tovább a kártyát. Mindössze ennyit jegyzett meg, társalgási stílusban:

– Lesújtatott az ő felfuvalkodottságában és bűnös gőgjében. Mint várható volt.

– Remélem, nem okoztam kegyednek megrázkódtatást?

Ez ugyan nyilvánvaló volt, de a felügyelő kíváncsian várta a választ.

Miss Ramsbottom szúrós pillantást vetett rá a szemüvege fölött, és imigyen szólott:

– Ha azt akarja tudni, elszomorít-e, közölhetem, hogy nem. Rex Fortescue bűnös ember volt, és én sohasem kedveltem.

– A halála ugyancsak hirtelen történt...

– Amint azt az istentelenek várhatják – mondta elégedetten az idős hölgy.

– Lehetséges, hogy megmérgezték...

A felügyelő elhallgatott; leste szavai hatását. Szavai azonban láthatólag semmiféle hatást nem keltettek. Ramsbottom kisasszony mindössze ennyit motyogott:

– Vörös hetes a fekete nyolcasra. A király eggyel feljebb léphet.

Nyilván észrevette, hogy a felügyelő hallgat, mert kártyával a kezében felpillantott, és szigorúan megkérdezte:

– Mit vár tőlem? Nem én mérgeztem meg, ha erre kíváncsi.

– Nincs holmi elképzelése arról, hogy ki tehette?

– Felettébb illetlen kérdés – mondta szigorúan az idős hölgy. – Ebben a házban él elhalt húgom két gyermeke. Visszautasítom a feltevést, hogy bárki, akinek Ramsbottom vér folyik az ereiben, gyilkosságban lehetne vétkes. Mert

ön gyilkosságra gondol, igaz?

– Ezt nem mondtam, asszonyom.

– Hát persze hogy gyilkosság. Az idők folyamán sokan szívesen meggyilkolták volna Rexet. Lelkiismeretlen ember. És, amint mondják, régi bűnök árnya messzire nyúlik.

– Meghatározott személyre gondol?

Miss Ramsbottom összesöpörte a kártyákat, és felemelkedett. Most látszott, milyen magas.

– Azt hiszem, jobb, ha most elmegy – mondotta.

Harag nem volt a hangjában, de ridegen és eltökélten szólt.

– Ha a véleményemre kíváncsi – folytatta –, valószínűleg a személyzet közül tette valaki. A komornyiknak a szeme se áll jól, és az a szobalány gyengeelméjű. Jó éjszakát.

És a következő pillanatban Neele felügyelő azon kapta magát, hogy jámborul kiballag a szobából. Különös öreg hölgy! Ebből aztán semmit sem lehet kiszedni.

Ahogy leért a hallba, egy magas, fekete lánnyal találta szemközt magát. A lány csuromvizes esőköpenyben volt, és különös, üres tekintettel meredt a felügyelőre.

– Épp most jöttem meg – mondta. – Azt mondták... hogy apa... hogy meghalt.

– Sajnos, ez igaz.

A lány vaktában hátranyúlt, mintha támaszt keresne. Megérintett egy tölgyfa ládát, és lassan, mereven leereszkedett rá.

– Jaj, nem... – mondta. – Nem...

És két könny gördült le az arcán.

– Borzasztó – suttogta. – Azt hittem, hogy nem is szeretem... azt gondoltam, hogy gyűlölöm... De hát az nem lehet, mert akkor nem bánnám. Pedig én...

Csak ült ott, maga elé meredt; lassan megint könnyek gyűltek a szemébe, és leperegtek az arcán.

Aztán megint megszólalt. Ezúttal lihegve, szaggatottan.

– Az a rémes, hogy most majd minden rendbe jön. Hogy most már összeházasodhatunk Geralddal. Azt tehetek, amit akarok. De iszonyú, hogy ez így történt. Én nem akarom, hogy apa meghaljon... Jaj, nem akarom. Jaj, apuka, apuka...

Amióta Neele felügyelő betette a lábát Tiszafa-kunyhóba, első ízben

tapasztalt szívbéli fájdalmat a halottért.

KILENCEDIK FEJEZET

– Én a feleségre tippelek – mondta a Scotland Yard helyettes főbiztosa. Figyelmesen végighallgatta Neele felügyelő jelentését.

A kiváló összefoglalás rövid volt, de minden lényeges elem megvolt benne.

– Igen – bólintott újra a főnök. – Minden a feleségre mutat. Maga mit gondol, Neele? Hm?

Neele felügyelő odanyilatkozott, hogy ő ugyancsak a feleségre adja le a voksát. Majd cinikusan hozzáfűzte, hogy rendszerint a feleség az, illetve fordított esetben a férj.

– Alkalma bőségesen volt. Hát indítóoka? – A főnök egy percre elhallgatott. – Volt indítóoka.

– Ó, igen, uram. Ez a Mr. Dubois.

– Gondolja, hogy az ő keze is benne van?

– Nem, azt nem állítanám, uram. – Neele felügyelő latolgatta a gondolatot. – Az az úriember félti a bőrét. Talán kitalálta, hogy az asszonyka mit forgat a fejében, de azt nem merném állítani, hogy ő lett volna a felbujtó.

– Nem, ahhoz nagyon is óvatos.

– De mennyire óvatos!

– Nos, nem szabad elsietnünk a következtetést, de kiindulásnak megteszi. Hát a másik kettő, akinek ugyancsak volt alkalma?

– Az elhunyt leánya és menye? A leány belehabarodott egy fiatalemberbe, de az apa nem egyezett bele a házasságba. Márpedig a fiatalember csak a pénzével együtt lett volna hajlandó elvenni a lányt. Ez bőségesen elegendő indítóok a leánynak. Ami a menyet illeti, nos, róla nem tudok még eleget. De hármuk közül bármelyiknek lehetett alkalma megmérgezni Fortescue-t, és nem tudom, rajtuk kívül bárki más hogyan tehette volna meg. A szobalány, a komornyik, a szakácsnő... mindnek volt dolga a reggelivel, csak azt nem tudom, hogyan bizonyosodhatott meg bármelyikük is, hogy Fortescue-n kívül más nem kap a taxinból. Mármint ha valóban taxin volt a méreg.

– Taxin volt, bizony – bólintott a főnök. – Épp most kaptam meg az előzetes jelentést.

– Nos, idáig már eljutottunk – mondta Neele felügyelő. – Mehetünk tovább.

– A személyzet?

– A komornyik és a szobalány idegesnek látszik. Persze, ebben nincs semmi rendkívüli. Gyakran megesik. A szakácsnő majd megpukkadt mérgében, a második szobalány komor elégtétellel fogadta a dolgot. Egyszóval, ezen a téren semmi szokatlan.

– Nincs senki más, akit bármilyen szempontból gyanúsnak tartana?

– Nem, uram. Nem hiszem. – Neele felügyelő előtt akaratlanul is felrémlett Mary Dove rejtelmes mosolya. Halvány, de érezhető ellenségesség volt a leány magatartásában. De hangosan csupán ennyit mondott: – Mivel tudjuk, hogy valóban taxin volt, hamarosan kiderítjük, honnan szerezték, vagy hogyan állították elő.

– Hát csak csinálja tovább, Neele. Mellesleg, megérkezett Mr. Percival Fortescue. Én már beszélgettem vele, és most magára vár. A másik fiút is megtaláltuk. Párizsban van, a Bristol szállóban. Ma indul. Eléje küld valakit a repülőtérre?

– Igen, uram. Ez a szándékom.

– Nos, akkor most beszéljen Percival Fortescue-val. – A főnök kuncogott. – Príma Percy... No, majd meglátja.

Mr. Percival Fortescue jól vasalt, harminc-egynéhány esztendős férfi volt, kese hajú, fakó szempillájú, pedáns modorú.

– Rettenetes megrázkódtatás volt a számomra a dolog, Neele felügyelő, mint gondolhatja.

– Bizonyára, Mr. Fortescue – mondta Neele felügyelő.

– Annyit mondhatok csupán, hogy apám tökéletesen jól volt, amikor tegnapelőtt elmentem hazulról. Ez az ételmérgezés bizonyára igen hirtelen történt?

– Valóban hirtelen történt. De nem ételmérgezés volt, Mr. Fortescue.

Percival rámeredt, azután összevonta szemöldökét.

– Nem? Tehát ezért... – elhallgatott.

– Az ön édesapja – mondta Neele felügyelő – taxinmérgezés áldozata lett.

– Taxin? Sosem hallottam ilyesmiről.

– Úgy hiszem, kevesen hallottak róla. Igen gyorsan és végzetesen ható méreg.

A kese szemöldök még jobban összehúzódott.

– Ön azt óhajtja tudtomra adni, felügyelő úr, hogy apámat előre megfontolt szándékkal mérgezte meg valaki?

– A jelek szerint ez történt, uram.

– De hát, ez borzalmas!

– Valóban, Mr. Fortescue.

– Most már értem... – motyogta Percival –, hogy miért küldtek ide a kórházból. A modoruk kissé különös volt... – Elhallgatott. Kis szünet után folytatta.

– A temetés... ? – kérdőjel érződött a hangjában.

– A törvényszéki halottszemle holnap lesz, a boncolás után. A szemle puszta formaság; minden valószínűség szerint elnapolják.

– Értem. Megkérdezhetem, felügyelő úr, van-e már valami elképzelésük, gyanújuk, hogy kicsoda... Igazán, én... – És megint elhallgatott.

– Még korai volna, Mr. Fortescue – mormolta Neele. – Mindamellett segítségünkre lenne, Mr. Fortescue, ha tájékoztatna édesapja végrendeletének tartalmáról. Vagy talán kapcsolatba léphetek az ügyvédjükkel?

– Apám ügyeit a Billingsby, Horsethorpe & Walters ügyvédi iroda intézi, a Bedford Square-en. Végrendeletének tartalmát azonban nagy vonalakban magam is közölhetem.

– Módfelett lekötelezne, Mr. Fortescue. Pusztán sablonos kérdés ez ilyen esetekben.

– Apám új végrendeletet készített két esztendeje, amikor másodszor nősült – közölte a pedáns Percival. – Százezer fontot hagyott feleségére, minden megkötés nélkül, és ötvenezret Elaine húgomra. A többi rám száll. Természetesen, én már cégtárs vagyok.

– Öccse, Lancelot Fortescue, nem örököl semmit?

– Nem; apám és öcsém között huzamosabb ideje megszakadt a kapcsolat.

Neele szúrós pillantást vetett rá, de Percivalnak szemernyi kételye sem volt.

– A végrendelet értelmében tehát Mr. Fortescue halálával Mrs. Fortescue, Miss Elaine Fortescue és ön tesznek szert haszonra.

– Nem hiszem, hogy jómagam valami sokat kapnék – Percival sóhajtott. – Örökösödési adó is van, felügyelő úr. És az utóbbi időben az apám... nos, csupán annyit mondhatok, módfelett meggondolatlanul járt el némely pénzügyi vállalkozásában.

– Ön és édesapja nem voltak az utóbbi időben egy véleményen az üzletvitel tekintetében? – Neele felügyelő a világ legtermészetesebb modorában dobta ki a horgot.

– Én közöltem vele az álláspontomat, de sajnos... – Percival vállat vont.

– Méghozzá félreérthetetlenül közölte, nemde? – tapogatózott Neele. – Azaz, ne kerteljünk, önök ketten alaposan összekaptak, ugyebár?

– Ezt aligha mondhatom, felügyelő úr. – A bosszúság pírt csalt Percival fakó arcára.

– Talán más volt az összekülönbözésük oka, Mr. Fortescue?

– Nem volt közöttünk semmiféle összekülönbözés, felügyelő úr.

– Egészen bizonyos ebben, Mr. Fortescue? Nos, hagyjuk. Ön szerint tehát apja és öccse között nem állt fenn kapcsolat?

– Ebben bizonyos vagyok.

– Akkor talán meg tudná nekem mondani, mit jelent ez?

És Neele átnyújtotta a Mary Dove által lejegyzett táviratszöveget.

Percival elolvasta, majd meglepetten és bosszúsan felkiáltott. Szemmel láthatóan kételkedett, de dühös is volt.

– Ezt nem értem! Nem is tudom nagyon elhinni.

– Márpedig hitelesnek látszik, Mr. Fortescue. Az ön öccse ma érkezik Párizsból.

– Különös, módfelett különös. Nem, igazán nem értem.

– Édesapja tehát nem említette önnek?

– Egyetlen szóval sem. Hát ez vérlázító. Hogy fogja magát, és a hátam mögött idehívja Lance-et!

– Nem is sejti, mi késztette erre a lépésre?

– Persze hogy nem. De ez is jellemző az utóbbi időkben tanúsított magatartására... Őrült! Kiszámíthatatlan! Ennek végét kell vetni... Én...

Percival hirtelen elhallgatott. A vér kiszaladt fakó arcából.

– Elfeledkeztem... Egy pillanatra elfelejtettem, hogy apám meghalt...

Neele felügyelő részvétteljesen ingatta fejét.

Percival Fortescue indulni készült. Vette a kalapját, és megszólalt:

– Kérem, hívjon fel, ha bármit tehetek. De bizonyára... – elhallgatott egy pillanatra. – Ön lejön Tiszafa-kunyhóba?

– Igen, Mr. Fortescue. Pillanatnyilag egy emberem tartózkodik a házban.

Percival finnyásan megborzongott.

– Szerfelett kellemetlen. Hogy velünk ilyesmi történjék....

Sóhajtott, azután az ajtó felé indult.

– A nap folyamán az irodában leszek. Rengeteg az elintéznivaló. De este lemegyek Tiszafa-kunyhóba.

– Igen, uram.

Percival Fortescue távozott.

– Príma Percy – mormogta Neele.

Hay őrmester szerényen a fal mellett üldögélt, és most felpillantott: –

Felügyelő úr... ? – kérdezte.

Amikor pedig Neele nem válaszolt, az őrmester megkérdezte:

– Mit hámozott ki az egészből, felügyelő úr?

– Nem tudom – mondta Neele. Aztán elgondolkodva idézte: – “Felettébb kellemetlenek mindahányan.”

Hay őrmester értetlenül bámult rá.

– Alice Csodaországban – magyarázta Neele. – Maga nem ismeri Alice-t, Hay?

– Az valami klasszikus, ugye? – kérdezte Hay. – Az ilyesmit a harmadik műsorban adják. Azt én nemigen hallgatom.

TIZEDIK FEJEZET

1

Öt perce szállhattak fel a Le Bourget-i repülőtérről, amikor Lance Fortescue kinyitotta a *Daily Mail* európai kiadását. Egy-két perc múlva döbbent kiáltás hagyta el az ajkát. Pat kérdő pillantást vetett rá.

– Az öregúr – mondta Lance – meghalt!

– Meghalt?! Az édesapád?!

– Igen, hirtelen rosszul tett az irodában, bevitték a Szent Kristóf-kórházba, és ott hamarosan meghalt.

– Édesem, borzasztóan sajnálom! Mi történt? Agyvérzés?

– Azt hiszem. Úgy hangzik.

– Volt már régebben agyvérzése?

– Tudtommal nem.

– Azt hittem, az elsőbe nem szoktak belehalni.

– Szegény öreg... – sóhajtott Lance. – Sose gondoltam volna, hogy különösebben szeretem, de most valahogy, hogy meghalt...

– Dehogyis nem szeretted.

– Nem mindenki olyan áldott jó lélek, mint te. Pat. Hát igen, úgy látszik, megint csak ellenem dolgozott a szerencse, mi?

– Igen. Milyen különös, hogy épp most történt. Most, amikor hazakészülsz.

Lance éles pillantást vetett rá.

– Különös? Hogy érted ezt, Pat?

Felesége meglepetten nézett rá.

– Hát... különös véletlen.

– Úgy érted, hogy akármibe fogok, balul üt ki?

– Dehogyis, édesem. Előfordul, hogy az embert sorozatosan balszerencse éri.

– Igen, úgy valahogy.

Pat megismételte: – Igazán nagyon sajnálom.

Amikor leszálltak a heathrow-i repülőtéren, még ki sem léptek a gépből, amikor a légitársaság egy alkalmazottja elkiáltotta magát:

– Mr. Lancelot Fortescue a gépen van?

– Itt vagyok – mondta Lance.

– Lenne szíves követni, Mr. Fortescue?

Lance és Pat a tisztviselő nyomában szállt ki a gépből, a többi utast megelőzve. Amikor az utolsó ülésen helyet foglaló házaspár mellett haladtak el, hallották, amint a férfi felesége fülébe suttog:

– Körözött csempészek biztosan... Rajtakapták őket.

2

– Fantasztikus – mondta Lance. – Ez... fantasztikus! – És az asztal túlsó oldalán ülő Neele detektívfelügyelőre meredt.

Neele felügyelő részvétteljesen bólogatott.

– Taxin... tiszafabogyó... az egész olyan, mint valami rémdráma. Magának biztosan mindennapi az ilyen eset, felügyelő úr. De mérgezés... a mi családunkban... elképzelhetetlen.

– Tehát nincs is semmiféle elgondolása arról, hogy ki mérgezhette meg az édesapját?

– Úristen, dehogy. Gondolom, az öregúrnak számos ellensége volt üzleti körökben, bőségesen akadt olyan is, aki legszívesebben elevenen megnyúzta volna, tönkretette volna anyagilag... szóval ilyesmi. No de megmérgezni?... Bár én különben sem tudhatom. Jó néhány éve külföldön élek, és igen keveset tudok az itthoni dolgokról.

– Voltaképpen erről szerettem volna kérdezni, Mr. Fortescue. A bátyjától tudom, hogy ön összekülönbözött az édesapjával, és a viszonyuk hosszú évekre megromlott. Lenne szíves elmondani, mi indította arra, hogy most hazatérjen?

– Természetesen, felügyelő úr. Hírt kaptam apámtól... mikor is?... nézzük csak... körülbelül fél esztendeje lehet már. Nem sokkal azután, hogy megnősültem. Apám írt; a levelében célzott arra, hogy borítsunk fátylat a

múltra. Azt javasolta, jöjjek haza, és dolgozzam a cégnél. Meglehetősen ködösen fogalmazott, és nekem nem is volt valami nagy kedvem a dologhoz. Nos, végül mégiscsak úgy alakult, hogy átjöttem Angliába... nézzük csak, igen, augusztusban. Három hónappal ezelőtt. Lementem hozzá Tiszafa-kunyhóba, és apám, ezt meg kell mondanom, igen előnyös ajánlatot tett. Azt válaszoltam, hogy meggondolom a dolgot, mégis kell beszélnem a feleségemmel. Ezt apám megértette. Visszarepültem Kelet-Afrikába, megbeszéltem a dolgot Pattel. Végül elhatároztam, hogy elfogadom az öregúr ajánlatát. Fel kellett számolnom kinti ügyeimet, és megígértem, hogy múlt hónap végére mindent elintézek. Közöltem apámmal, hogy megtáviratozom, mikor érkezem Angliába.

Neele felügyelő köhintett egyet.

– Az ön hazatérése alapos meglepetést szerzett a bátyjának.

Lance hirtelen elvigyorodott. Vonzó arcán látszott, mulattatja a dolog.

– Nem hinném, hogy a derék Percy sejtett volna valamit – mondta. – Épp Norvégiában töltötte a szabadságát akkor. Szerintem az öregúr szándékosan választotta azt az időpontot. Percy háta mögött akarta lebonyolítani az egészet.

Mi több, igencsak valószínűnek tartom: apám ajánlatának indítéka épp az volt, hogy irtózatosan összerúgta a patkót szegény Percyvel, Vallal, ahogy ő titulálja magát. Azt hiszem, Val megpróbálta terrorizálni az öregurat. Márpedig az öregúr az ilyesmit sosem állhatta. Hogy min kaptak össze, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy az öreg tombolt dühében. És azt hiszem, nagyon jó ötletnek tartotta, hogy engem hazacitál, és ettől majd szegény jó Valt szétveti a méreg. Meg aztán sosem állhatta Percy feleségét, az én házasságom meg nagyon legyezgette a hiúságát. Az öregúr humorérzékére jellemző, hogy engem hazarendel, és Percyt kész tények elé állítja.

– Ön mennyi időt töltött akkor a Tiszafa-kunyhóban?

– Ó, egy-két órát talán. Nem invitált meg, hogy töltsem ott az éjszakát. Voltaképpen az egész dolog orvtámadás volt Percy ellen. Még csak azt sem akarta, hogy a személyzet megtudjon valamit. Mondom, abban maradtunk, hogy meggondolom a dolgot, megbeszélem Pattel, azután megírom, mit határoztam. Ez meg is történt. Megírtam, hogy körülbelül mikor érkezem, és végül tegnap Párizsból táviratoztam.

Neele felügyelő bólintott.

– És ez a távirat ugyancsak meglepte az ön bátyját.

– Azt elhiszem. No de mint megszokhattuk, most is Percy nyerte a

játszmát. Én már későn érkeztem.

– Igen – mondta elgondolkodva Neele felügyelő. – Ön későn érkezett. – Aztán szaporán folytatta. – Augusztusi látogatása alkalmából találkozott valakivel a családból?

– Mostohaanyám velünk uzsonnázott.

– Ismerte már régebben?

– Nem. – Lance arca megint kópés mosolyra derült. – Az öregúr értette a csíziót. Adele legalább harminc évvel fiatalabb nála.

– Nem haragszik, ugye, ha megkérdem: ön tartotta sérelmesnek apja második házasságát, vagy a bátyja?

Lance meglepetten nézett rá.

– Én ugyan nem, és valószínűleg Percy sem. Végtére is, az édesanyánk nagyon régen meghalt... tíz, tizenkét évesek voltunk. Inkább az lepett meg, hogy az öregúr olyan sokáig halogatta a házasságot.

Neele felügyelő amúgy a bajusza alatt mormogta:

– Kockázatosnak tűnhet annyival fiatalabb nőt elvenni.

– Ezt az én kedves bátyám mondta? Mert rávallana. Percy nagy mestere a célozgatásnak. Így áll az ábra, felügyelő úr? Mostohaanyámat gyanúsítják, hogy megmérgezte apámat?

Neele felügyelő arca kifürkészhetetlen volt.

– Korai volna még bármiféle elméletet felállítani, Mr. Fortescue – mondotta nyájasan. – Megkérdezhetem: mik a tervei ezek után?

– A terveim? – Lance elgondolkodott. – Nos, alighanem kénytelen leszek új terveket készíteni. Hol a család? Lent vannak valamennyien Tiszafa-kunyhóban?

– Igen.

– Legjobb lesz, ha egyenesen lemegyek én is. – Feleségéhez fordult. – Te pedig megszállsz egy hotelban, Pat.

– Dehogyis, Lance, én veled megyek! – protestált az asszony.

– Nem, drágám.

– De én veled akarok menni.

– Én pedig jobb szeretném, ha nem jönnél. Eredj, szállj meg a... Istenem, de rég nem voltam Londonban! Mondjuk, a Barnes-szállóban. Csöndes, rendes hely volt annak idején. Ugye, megvan még?

– Ó, igen, Mr. Fortescue.

– Akkor jó. Pat, előbb elmegyünk oda, kiveszünk egy szobát, azután én leutazom Tiszafa-kunyhóba.

– De hát miért nem mehetek veled, Lance?

Lance arcára komor eltökéltség telepedett.

– Megmondom őszintén, Pat, nem tudom, hogyan fogadnak. Apa hívott haza, de apa meghalt. Nem tudom, kié most a ház. Gondolom Percyé, de az is lehet, hogy Adele-é. Szeretném tudni először, hogyan fogadnak, mielőtt odavinnélek. Különben is...

– Igen?

– Nem szívesen vinnélek olyan házba, ahol egy gyilkos garázdálkodik.

– Ugyan, micsoda szamárság!

Lance azonban eltökélten kijelentette:

– Veled kapcsolatban, Pat, semmiféle kockázatot nem vállalok.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

1

Mr. Dubois bosszankodott. Dühösen eltépte Adele Fortescue levelét, és a papírkosárba hajította. Azután feltámadt az óvatossága, kihalászta a levél darabjait, gyufát gyújtott, és addig nem nyugodott, míg az irromány hamuvá nem vált. Magában dühösen motyogott:

– Miért olyan megveszekedett őrült valamennyi asszony? Hisz csak az elemi óvatosság... De hát az asszonyokban nincs egy szemernyi józanság se – gondolta Mr. Dubois. Ebből a tényből ugyan már nemegyszer hasznot húzott, de most bosszantotta. Ő maga ugyanis semmiféle óvatossági intézkedést nem mulasztott el. Ha Mrs. Fortescue telefonál, közlik vele, hogy Mr. Dubois házon kívül van. Adele Fortescue már háromszor felhívta, most meg írt. Az írás pedig még sokkal rosszabb. Mr. Dubois egy-két percig eltűnődött, azután a telefonhoz lépett.

– Beszélhetnék Mrs. Fortescue-val? Igen, itt Dubois. – Néhány pillanat múlva Adele hangja szólt a telefonba.

– Vivian! Végre!

– Adele, az isten szerelmére, légy óvatos. Honnan beszélsz?

– A könyvtárszobából.

– Nem hallgatja valaki a másik készüléken a beszélgetést?

– Ugyan, miért hallgatná?

– Sosem lehet tudni. Ott van még a rendőrség?

– Nem, már elmentek, legalábbis egyelőre. Jaj, Vivian drágám, iszonyatos

volt!

– Igen, igen, bizonyára. De most ide figyelj, Adele: nagyon óvatosnak kell lennünk.

– Hát persze, drágám.

– Ne drágámozz telefonon. Nem biztonságos.

– Ugyan, mit rémüldözöl, Vivian! Manapság már mindenki drágámozza egymást.

– Igen, igen, persze. De most figyelj jól. Ne telefonálj nekem, és ne is írj!

– De Vivian...

– Csak átmenetileg, érts meg. Nagyon óvatosnak kell lennünk.

– Értem. Na jó. – Az asszony hangjában sértődöttség csendült.

– Adele, ide hallgass. A leveleim. Elégetted a leveleimet?

Adele Fortescue egy másodpercnyi tétovázás után válaszolt:

– Hát persze. Hiszen már mondtam.

– Akkor jó. No, most búcsúzom. Ne hívj fel, és ne is írj. Majd a kellő időben jelentkezem.

És letette a kagylót. Elgondolkodva simogatta állát. Nem tetszett neki az a másodpercnyi tétovázás. Elégette vajon Adele a leveleit? Ő igyekezett óvatos lenni, de néha az ember óhatatlanul belekeveredik az ilyesmibe. Mit is írt Adele Fortescue-hoz intézett néhány levelében? A szokásos maszlagot, gondolta komoran. De volt-e bennük valami különleges szó, különleges fordulat, amit a rendőrség kedvére kiforgathat? Eszébe jutott az Edith Thompson-ügy. Igazán ártatlan leveleket írt, gondolta, de hát az ember sosem lehet bizonyos. Egyre kényelmetlenebbül érezte magát. Ha eddig el nem égette Adele a leveleit, legalább annyi esze lenne, hogy most megteszi! Vagy máris a rendőrség kezébe kerültek volna? Vajon hol tartja Adele a leveleit? Abban a kis szekreterben biztosan. Álrokokó stílbútor. Valamit mintha mondott volna egyszer Adele, hogy van benne egy titkos fiók... Titkos fiók! No, azt a rendőrség játszi könnyedséggel megtalálja. De most elmentek a rendőrök, azt mondta Adele. Reggel még ott voltak, de elmentek mind.

Mostanáig biztosan buzgón kutattak a méreg nyomai után az ételben. Remélhetőleg nem kutatják végig az egész ház összes szobáját. Persze ahhoz előbb házkutatási parancs kell. Ha gyorsan akcióba lép, most mindjárt, talán...

Felidézte maga előtt a házat. Már sötétedik. Ilyenkor szolgálják fel az uzsonnát, vagy a könyvtárszobában, vagy a szalonban. Mindenki lent van, a cselédség is uzsonnázik, a személyzeti ebédlőben. Fent az emeleten nincs senki. A kerten át könnyen meg lehet közelíteni a házat; a taxus-sövény

pompás fedezék. Ott az a kis oldalajtó, a teraszról. Azt csak este zárják be, amikor a ház népe nyugovóra tér. Mi sem könnyebb, mint ott belopózni, és a kedvező pillanatban felosonni a lépcsőn.

Vivian Dubois gondosan, lépésről lépésre végiggondolta a tervet. Ha Fortescue halálát szívbénulásnak, agyvérzésnek tulajdonítják, amit könnyen megtehettek volna, egészen más volna a helyzet.

– Így azonban – mormolta Dubois a bajsza alatt – jobb félni, mint megijedni.

2

Mary Dove lefelé tartott a széles lépcsőn. Lassan lépkedett; egy pillanatra megállt a lépcsőforduló ablakánál, ahonnan előző nap szemmel tartotta Neele felügyelő érkezését. Ahogy most kinézett az alkonyaiba, észrevette, hogy egy férfialak tűnik el a taxus-sövény mögött. Csak nem Lancelot Fortescue az, a tékozló fiú? A kapunál elküldte a kocsit, és körüljár a kertben, régi időkre emlékezve – így gyűjt erőt a találkozásra a minden bizonnyal ellenséges családdal? Mary Dove határozottan rokonszenvezett Lance-szel. Ajkán kis mosoly játszott, miközben lefelé lépkedett. A hallban Gladysbe botlott, aki idegesen összerezzent Mary Dove láttán.

– A telefon szólt az előbb? – kérdezte Mary. – Ki volt az?

– Nem, nem, csak téves kapcsolás volt. A tisztítót hívták. – Gladys gyorsan, pihegve beszélt. – Az előbb meg Mr. Dubois telefonált. A nagyságos asszonyt kereste.

– Értem.

Mary átment a hallon. Aztán hátrafordult, és megszólalt.

– Uzsonnaidő van. Behozta már a teát?

– Azt hiszem, még nincs fél öt, kisasszony – mondta Gladys. – Vagy igen?

– Öt perc múlva háromnegyed öt. Hozza be, legyen szíves, a teát.

Mary Dove bement a könyvtárszobába. Adele Fortescue a kanapén ült, a tűzbe bámult, és közben kis csipke zsebkendőjét tépdeste. Adele ingerülten szólalt meg:

– Hol marad a tea?

– Már hozzák – mondta Mary Dove.

Egy fahasáb kihullott a kandallóból. Mary Dove letérdelt a rács elé, és a fogóvassal visszatette, azután még egy darab fát és egy kis szenet rakott a tűzre.

Gladys kiment a konyhába. Mrs. Crump hatalmas tálban tésztát kevert; aztán dühösen felnézett. Vörös és haragos volt az arca.

– Már mióta csengetnek a könyvtárszobából! Mikor viszed már be azt a teát, hallod-e?

– Jól van, viszem már.

– Crump megnézheti magát, csak jöjjön haza – morgott Mrs. Crump. – Nem teszi az ablakba, amit kap tőlem, annyi szent.

Gladys bement a tálalóba. Nem készített szendvicseket. De nem is fog! Van elég ennivaló, hát nem? Kétféle sütemény, keksz, zsemle, méz. Falusi vaj, most vették a feketepiacon. Degeszre falhatják magukat, minek vacakoljon még a paradicsommal is, meg a libamájpástétommal, hát nem igaz? Van neki egyéb gondja bőven. Na, Mrs. Crump is cudar kedvében van, mert Mr. Crump elment délutánra. Hát hiszen kimenője van, vagy mi. Ha elment, jól tette, gondolta Gladys. Mrs. Crump kikiabált a konyhából:

– Kifut a víz! Mikor csinálod meg végre azt a teát?

– Megyek már.

Ki se mérte a teát, találomra szórta a nagy ezüstkannába, kivitte a konyhába, és ráöntötte a forró vizet. A kannát meg az üstöt a nagy ezüsttálcára rakta, bevitte a könyvtárszobába, és letette a kanapé mellett a kisasztalra. Azután kisietett a másik tálcáért, amely meg volt rakva ennivalóval. Már a hallban volt vele, amikor a hatalmas állóóra felhördült, jelezve, hogy mindjárt ütni fog. Gladys összerezzent.

A könyvtárszobában Adele Fortescue nyűgösen kérdezte Mary Dove-tól:

– Hol marad ma mindenki?

– Igazán nem tudom. Mrs. Fortescue. Miss Fortescue nemrég jött haza. Azt hiszem, Mrs. Percival levelet ír a szobájában.

– Levelet ír, mindig csak levelet ír. Az a nő mást se tesz, csak levelezik. Jellemző a fajtájára. Nincs nagyobb öröme, mint ha haláleset vagy más tragédia történik. Csak úgy lubickol benne. Rémes, iszonyodom az ilyentől.

– Mindjárt szólok neki, hogy kész az uzsonna – susogta tapintatosan Mary.

Az ajtó felé indult, azután megállt, hogy utat engedjen a belépő Elaine-nek.

– Hideg van – mondta Elaine. A kandalló elé kuporodott, dörzsölgette a kezét.

Mary egy pillanatra megállt a hallban. Az egyik fiókosszekrényen hatalmas tálca állt, rajta sütemény. A hallban már sötét volt: Mary villanyt gyújtott. Közben mintha Jennifer Fortescue lépteit hallotta volna az emeleti folyosón. A lépcsőn azonban nem jött le senki, Mary tehát felment, és végigsietett a

folyosón.

Percival Fortescue és felesége külön lakosztályt foglalt el a ház egyik szárnyában. Mary kopogtatott nappali szobájuk ajtaján. Mrs. Percival elvárta, hogy kopogjanak, s ez a tény Crump mélységes megvetését vívta ki. A kopogásra Jennifer élénk hangja válaszolt:

– Tessék.

Mary benyitott, és halkan szólalt meg:

– Bevitték az uzsonnát, Mrs. Percival.

Meglepte, hogy Jennifer Fortescue utcai öltözékben van. Épp akkor vetette le teveszőr-köpenyét.

– Nem tudtam, hogy nem volt itthon – mondta Mary.

Mrs. Percival kissé zihálva válaszolt.

– Ó, csak épp kinéztem a kertbe... Vágyódtam egy kis levegő után. De rémesen hideg van. Jó lesz lent a tűznél. Nem valami prímán működik itt a központi fűtés. Igazán szólhatna valaki a kertésznek, Miss Dove.

– Majd szólok – ígérte Mary.

Jennifer Fortescue egy székre dobta kabátját, és Mary nyomában kiment a szobából. A lépcsőnél Mary visszahúzódott, és előre engedte Mrs. Percivalt. A hallban meglepetten tapasztalta, hogy a süteményes tálcát még nem vitték be. Épp ki akart menni a tálalóba, hogy szóljon Gladysnek, amikor Adele Fortescue bukkant fel a könyvtárszoba ajtajában, és ingerülten szólalt meg:

– Enni nem kapunk ma a teához?

Mary gyorsan felemelte a tálcát, bevitte a könyvtárszobába, és a tálakat szétrakta a kandalló előtti kis asztalokra. Az üres tálcát épp kivitte a hallba, amikor megszólalt a csengő. Mary letette a tálcát, és maga ment ajtót nyitni. Ha a tékozló fiú jött meg, azt megnézi magának. “Ez ugyan kiüt a Fortescue családból” – gondolta Mary, amikor kinyitotta az ajtót, felnézett a sötét, keskeny arcba, és meglátta a gunyoros metszésű szájat. Csöndesen szólalt meg:

– Mr. Lancelot Fortescue?

– Személyesen.

Mary a férfi mögé kukkantott.

– A poggyásza?

– Már elküldtem a taxit. Nincs más holmim, csak ez.

Középnagyságú zipzáras táskát emelt föl. Maryben halvány meglepettség motoszkált, amikor megszólalt:

– Taxival jött? Azt gondoltam, gyalog sétált fel a házig. És a felesége?

Lance arca komor volt.

– A feleségem nem jön – mondta. – Egyelőre legalábbis.

– Értem. Erre jöjjön, legyen szíves, Mr. Fortescue. Mindenki a könyvtárszobában van – uzsonnáznak.

A könyvtárszoba ajtajánál magára hagyta az új jövevényt. Lancelot Fortescue ugyancsak vonzó férfi, gondolta Mary Dove. Aztán még egyet gondolt: valószínűleg, vélte Mary, sok nő osztja ezt a véleményt.

3

– Lance!

Elaine odafutott bátyjához, és viharosan átölelte. Mint egy önfeledt iskoláslány. Lance kissé meglepődött.

– Hello. Megjöttem.

Szelíden kibontakozott húga öleléséből.

– Jennifer?...

Jennifer Fortescue leplezetlen kíváncsisággal bámult Lance-re.

– Sajnos, Val kénytelen volt a városban maradni – mondta. – Tudod, rengeteg dolga van. Az a sok elintéznivaló... *Minden* Val nyakába szakadt. El se tudod képzelni, min mentünk keresztül!

– – Rettenetes lehetett mindannyiotoknak – mondta komolyan Lance.

A kanapén ülő nőhöz fordult. Adele mézes zsemlét tartott a kezében, és némán szemügyre vette a belépő férfit.

– Hát persze! – kiáltott fel Jennifer. – Hiszen Adele-t nem is ismered, igaz?

– Ó, dehogynem – suttogta Lance. – Nagyon jól ismerem... – És megszorította Adele Fortescue kinyújtott kezét. Amikor lenézett rá, az asszony szempillája megrebbent. Bal kézzel letette a mézes zsemlét, és megigazgatta a haját. A mozdulat egy szemrevaló férfi belépését nyugtázta. Adele fojtott, érzéki hangján megszólalt:

– Gyere, Lance, ülj ide mellém. – És már töltött is neki egy csésze teát. – Annyira örülök, hogy eljöttél – folytatta. – Nagyon kell még egy férfi ebben a házban.

– Mondjátok meg, miben segíthetek – mondta Lance.

– Tudod... vagy talán nem is tudod... itt volt a rendőrség. Azt hiszik... azt hiszik... – Adele elhallgatott, majd szenvedélyesen felkiáltott: – Jaj, olyan borzalmas! Iszonyú!

– Tudom. – Lance hangja komoly volt, együttérző. – Nagyon is tudom.

Engem már a londoni repülőtéren vártak.

– A rendőrség?

– Igen.

– Mit mondtak?

– Nos... – Lance hangjában rosszallás érződött –, elmondták, mi történt.

– Rexet megmérgezték – mondta Adele. – Ezt gondolják. Ezt is mondják. Nem ételmérgezés. Valaki szántszándékkal megmérgezte. És szerintem, a rendőrök azt hiszik, hogy közülünk valaki.

Lance rámosolygott.

– Ez az ő dolguk – mondta vigasztalóan. – Kár ezen töprengeni. Micsoda fejedelmi uzsonna! Időtlen idők óta nem ettem valódi angol uzsonnát.

A többiekre hamarosan átragadt Lance hangulata. Adele hirtelen megszólalt:

– De hát a feleséged... hiszen neked feleséged is van, ugye, Lance?

– Igen. Londonban van.

– De miért... nem lenne jobb, ha ő is lejönne?

– Tervezgetni még van idő – mondta Lance. – Pat jól van ott, ahol van.

Elaine felkapta a fejét.

– Csak nem gondolod... azt akarod mondani, hogy...

Lance sietősen közbevágott:

– De gyönyörű ez a csokoládétorta! Muszáj megkóstolnom.

Vágott egy szeletet, és közben megkérdezte:

– Effie néni él még?

– Ó, hogyne. Persze, nem jön le, sosem étkezik velünk, de egész jól van. Csak napról napra bogarasabb.

– Mindig is bogaras volt – mondta Lance. – Uzsonna után majd felmegyek hozzá.

– Ebben a korban inkább valamilyen menhelyfélében volna a helye – mondta Jennifer Fortescue. – Mármint olyan helyen, ahol rendesen ápolják.

– Az Úr legyen irgalmas az aggok menhelyéhez, amelynek Effie néni a lakója – mondta Lance. Azután megkérdezte: – Ki az a magabiztos jószág, aki beeresztett?

Adele meglepetten nézett rá.

– Hát nem Crump engedett be? A komornyik? Igaz, elfelejtettem. Ma kimenős. Akkor talán Gladys...

Lance pontos leírással szolgált: – Kék szem, középen elválasztott haj, finom, halk hang; olyan, mintha kettőig sem tudna számolni. Csak azt nem

tudom, mi bújik meg mindezek mögött.

– Ez bizonyosan Mary Dove – mondta Jennifer.

– Ő intéz mindent a házban – mondta Elaine.

– Mindent?

– Igazán használható teremtés – tette hozzá Adele.

– Igen... – mondta Lance, és eltűnődött. – Azt gondolom.

– Az benne a legjobb – mondta Jennifer –, hogy nem tolja magát előtérbe. Tudja, hol a helye. Érted ugye, hogy gondolom?

– Az okos Mary Dove – bólintott Lance, azután vágott magának még egy szelet csokoládétortát.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

1

– Rossz pénz nem vész el – mondta Miss Ramsbottom.

Lance kópésan rámosolygott. – Ahogy mondod, Effie néni.

– Hm! – Miss Ramsbottom helytelenítően felmordult. – Jókor kerültél elő. Apád tegnap meggyilkoltatja magát, a ház tele szimatoló rendőrrel, még a szemetesbödönbe is beledugják az orrukat. Láttam az ablakból. – Elhallgatott, aztán megint mordult egyet, majd megkérdezte: – Hát a feleséged? Veled jött?

– Nem. Patet Londonban hagytam.

– Ez legalább ép gondolat. A helyedben nem is hoznám ide. Sose lehet tudni, mi történik.

– Vele? Pattel?

– Bárkivel – mondta Miss Ramsbottom.

Lance Fortescue tűnődő pillantást vetett rá.

– Van valami elgondolásod, Effie néni? – kérdezte.

Miss Ramsbottom nem adott egyenes választ. – Tegnap itt volt nálam egy rendőrfelügyelő. Mindenfélét kérdezett. No, belőlem aztán nem sokat szedett ki. De nem olyan ostoba, mint amilyennek látszik. Nem. – Aztán méltatlankodó hangon hozzáfűzte: – Nem tudom, nagyapád mit szólna, ha tudná, hogy rendőrök járnak a házban... bizonyára forog a sírjában. Hithű puritán volt világéletében. Micsoda botrány tört ki, amikor megtudta, hogy esténként litániára járok! Pedig az ártalmatlan dolog volt a gyilkossághoz képest.

Rendes körülmények között Lance megmosolyogta volna ezt a kijelentést,

de most komoly maradt hosszú, sötét arca.

– Tudod, Effie néni, én nem is tudok semmit az itthoni dolgokról. Olyan rég elmentem már innen. Mi történt itt mostanában? – kérdezte.

Miss Ramsbottom égre emelte szemét.

– Istennek nem tetsző cselekedetek – jelentette ki határozottan.

– Igen, igen, Effie néni, tudom, te mindenre ezt mondod. De miből gondolja a rendőrség, hogy apát a házbeliek közül ölte meg valaki?

– Más dolog a házasságtörés, és más a gyilkosság – jelentette ki Ramsbottom kisasszony. – Nem szívesen gondolnék ilyesmit arról a nőszemélyről.

Lance egyszeriben figyelmesen nézett rá. – Adele-ről? – kérdezte.

– Ajkamon pecsét! – jelentette ki Ramsbottom kisasszony.

– Ejnye, ejnye, nénikém – mondta Lance. – Gyönyörű kifejezés, de az égvilágon nem jelent semmit. Adelenek barátja van? Adele és barátja etették meg az öregurat? Ez volna az ábra?

– Örülnék, ha nem tréfálkoznál ilyesmin.

– Egyáltalán nem tréfálkozom, ha nem tudnád.

– Mondok én neked valamit – szólalt meg hirtelen Miss Ramsbottom. – Azt hiszem, az a lány tud valamit a dologról.

– Melyik lány? – kérdezte meglepetten Lance.

– Az a szipogós – mondta Miss Ramsbottom. – Akinek ma fel kellett volna hoznia a teámat, de nem hozta fel. Azt mondják, egy szót se szólt, csak elment. Nem csodálkoznék, ha egyenesen a rendőrségre ment volna. Ki engedett be?

– Bizonyos Mary Dove. Igen jámbor, igen szelíd teremtés... de nem igazából. Ő ment volna a rendőrségre?

– *Ő* aztán nem menne a rendőrségre semmiért – jelentette ki Miss Ramsbottom. – Nem... az az ostoba kis szobalány. Az fintorgott meg szipogott egész nap. “Mi baja, fiam?”, kérdem tőle. “Tán a lelkiismerete bántja?” *“Én* nem csináltam semmit”, mondja erre, “én ilyet a világért se tennék.” “Remélem is”, mondom neki, “de valami csak bántja, nem?” Erre megint nagy szipogás, és azt mondja, nem akar ő senkit bajba keverni, biztosan tévedés volt az egész. Amire én azt mondtam: “No, édes fiam, márpedig az igazságot meg kell mondani.” Igen, megmondtam én neki úgy, ahogy van. “Menjen csak el szépen a rendőrségre, mondjon el nekik mindent, amit tud. Abból még soha jó nem származott, ha valaki elhallgatta az igazságot, ha még olyan kellemetlen is.” Erre ő összehordott mindenféle ostobaságot, hogy nem

mehet a rendőrségre, egy szavát sem hinnék, és mit is mondjon egyáltalán? A végén meg azt mondta, hogy különben sem tud semmit.

– Nem gondolod – kérdezte elgondolkozva Lance –, hogy egyszerűen csak fontoskodott?

– Nem gondolom, bizony. Szerintem az a lány megijedt. Láthatott vagy hallhatott valamit. Lehetséges, hogy fontos, de az is lehet, hogy semmi jelentősége.

– Nem gondolod, hogy neki magának volt a bögyében apa, és... – Lance elhallgatott.

Miss Ramsbottom erélyesen rázta a fejét.

– Nem az a fajta lány, akit az apád egyáltalán észrevett volna. Nem fog arra a szegény lányra férfiember soha ránézni. Jobb is így a lelki üdvösségének.

Lance-et azonban hidegen hagyta Gladys lelki üdvössége.

– Azt gondolod, Effie néni, hogy leszaladt a rendőrőrszobára?

Effie néni hevesen bólogatott.

– Azt bizony. Itt a házban nem mert szólni, mert félt, hogy valaki meghallja.

– Azt láthatta talán, hogy valaki illetéktelenül hozzányúl az ételhez?

Effie néni fürkésző pillantást vetett unokaöccsére.

– Lehetséges, nem? – kérdezte.

– Igen. Lehetséges – bólintott Lance. Azután mentegetőzve hozzátette: – De az egész annyira képtelenül hangzik. Mint egy detektívregény.

– Percival felesége kórházi ápolónő volt – mondta Miss Ramsbottom.

A megjegyzés látszólag semmiféle összefüggésben nem volt az előzményekkel. Lance értetlenül bámult nagynénjére.

– Kórházi ápolónőknek gyakran van dolguk mérgekkel – jelentette ki Ramsbottom kisasszony.

Lance kétkedő pillantást vetett rá.

– Ezt a holmit, a taxint, használják egyáltalán a gyógyászatban?

– Tiszafabogyóban van, úgy tudom. Gyerekek néha esznek tiszafabogyót – mondta Miss Ramsbottom. – Csúnyán meg is betegednek tőle. Emlékszem, gyermekkoromban fordult elő egy eset. Azóta sem felejtem el. Néha nem árt, ha az ember emlékszik egy és másra.

Lance felkapta fejét, és nénjére bámult.

– Szép dolog a rokoni szeretet – mondta Miss Ramsbottom. – Belém is szorult annyi, mint másba. De a gonoszságot nem állhatom. A gonoszt el kell

taposni.

2

– Nem szólt az egy szót se, csak elment – közölte Mrs. Crump. Vörös arca maga volt a felháborodás, ahogy felnézett a tésztasodrásból. – Kislisszol a házból, és egy árva szó nem sok, annyit se szól. Alamuszi egy perszóna. Félt, hogy nem eresztenék el, hát nem szólt. Nem is eresztettem volna, csak kapjam a kezem közé! Még ilyet! Az úr még ki se hűlt halottaiban, Lance úrfi évek óta nem járt itthon, s most megjön, én meg mondom Crumpnak, azt mondom: "Kimenő vagy se, én tudom a dolgom. Ma pedig nem lesz hideg vacsora, ha csütörtök van, ha nincs, hanem tisztességes étel. Hazajön a fiatalúr messzi földről, a feleségével, aki ugye azelőtt főúri családba tartozott, hát meg kell adni a módját mindennek." A kisasszony ismer engemet, tudja, hogy én adok a munkámra.

E vallomások hallgatója, Mary Dove, szelíden bólintott.

– Na és mit mond erre Crump? – csattant fel Mrs. Crump. – "Márpedig énnekem kimenőm van", azt mondja. Mert Crump aztán nem ad a munkájára. El is ment, én meg mondom Gladysnek, na, ma este egyedül birkózol meg mindennel, lányom. Ő meg csak annyit mond: "Jól van, Mrs. Crump", azt mondja, és alig fordítok hátat, hát nem kislisszol? Pedig neki még csak kimenője sincs. Neki péntek a napja. Hogy aztán most hogy birkózunk meg mindennel, azt nem tudom. Még jó, hogy Lance úrfi nem hozta magával a feleségét.

– Majd csak elboldogulunk, Mrs. Crump. – Mary hangja megnyugtató is volt, de parancsnak is hangzott.

– Kicsit egyszerűsítjük az étrendet. – Nyomban el is mondta, mit ajánl. Mrs. Crump kelletlenül bólogatott. – Ezt pedig én könnyen felszolgálom – fejezte be Mary.

– Mary kisasszony akar felszolgálni a vacsoránál? – Mrs. Crump hangjában kétkedés bujkált.

– Hacsak Gladys haza nem jön addig.

– Nem jön az – jelentette ki Mrs. Crump. – Elbitangolt, aztán szórja valahol a boltokban a pénzét. Merthogy udvarlója van, tudja, kisasszony, pedig senki nem gondolta volna, hogy sikerül fognia valakit. Albertnek hívják az illetőt. Tavasszal esküsznek, azt mondja Gladys. Tudja is az a lány, mi a házasság! Hogy én is mit végigcsináltam Crumppal... – Mrs. Crump

felsóhajtott, azután hétköznapi hangján folytatta. – Hát az uzsonnaedény, kisasszony? Ki szedi le, ki mossa el?

– Majd én – mondta Mary. – Már megyek is.

A szalonban nem gyújtottak villanyt, holott Adele Fortescue még akkor is ott ült a kanapén, előtte tálcán a tea.

– Gyújtsam meg a villanyt, Mrs. Fortescue? – kérdezte Mary. Adele nem válaszolt.

Mary felkattintotta a kapcsolót; aztán az ablakhoz lépett, és behúzta a függönyt. Csak ezután fordult hátra, és pillantotta meg a párnára hanyatló nő arcát. Vajas-mézes fél zsemle hevert Adele mellett, a csészéje is félig volt még teával. Adele Fortescue-t hirtelen ragadta el a halál.

3

– Nos? – kérdezte türelmetlenül Neele felügyelő.

– Cianid – vágta rá habozás nélkül a doktor. – Valószínűleg ciánkáli. A teában.

– Cianid – motyogta Neele.

A doktor kíváncsi pillantást vetett rá.

– Látom, nagyon kétségbe ejti a dolog. Van erre valami különleges oka?

– Ráosztottuk ugyanis a gyilkos szerepét – mondta Neele.

– Erre kiderül, hogy ő is áldozat. Hm. Kezdhetik elölről a fejtörést, mi?

Neele bólintott. Keserves arccal, előreszegett állal.

Mrs. Fortescue-t megmérgezték. Méghozzá egyenesen az ő orra előtt. Rex Fortescue reggeli kávéjába taxint pottyantottak, Adele Fortescue délutáni teájába ciánkálit. Meghitt kis családi gyilkosság ez is. Legalábbis annak látszik.

Adele Fortescue, Jennifer Fortescue, Elaine Fortescue és a nemrégiben érkezett Lance Fortescue együtt uzsonnázott a könyvtárszobában. Azután Lance felment Miss Ramsbottomhoz, Jennifer meg a nappali szobájába, levelet írni. Elaine hagyta el utolsónak a könyvtárszobát. Szerinte Adele-nek semmi baja nem volt; épp kitöltött magának még egy utolsó csésze teát.

Utolsó csésze teát! Hát bizony, ez volt Adele utolsó csésze teája.

És ezután eltelt vagy húsz perc, amelyről senki sem tud számot adni, és csak azután lépett be a szobába Mary Dove, és fedezte fel a holttestet.

És az alatt a húsz perc alatt...

Neele felügyelő káromkodott magában egyet, és kiment a konyhába.

A konyhaasztal mellett magába roskadtan ült Mrs. Crump. Mint a kipukkadt léggömb; minden harci szellem elszállt belőle. Jóformán meg se mozdult a felügyelő belépésére.

– Hol van az a lány? Megjött már?

– Gladys? Nem, még nem... Nem is jön az meg tizenegy előtt.

– Elkészítette a teát, mint hallom, és bevitte?

– Én ugyan hozzá nem nyúltam semmihez, felügyelő úr, isten a tanúm. És alig hinném, hogy Gladys valami komiszságot művelt volna. Nem olyan fajta lány az. Derék teremtés, ha ostoba is, de egy szikra gonoszság sincs benne.

Nem. Neele felügyelő sem tartotta Gladyst gonosznak. És nem tételezte fel róla, hogy bárkit megmérgezne. A ciánkáli különben sem a teáskannában volt.

– De vajon miért ment el szó nélkül? Hisz mint hallom, nincs ma kimenője?

– Nem, felügyelő úr, holnap volna kimenős.

– Talán Crump...

Mrs. Crumpba visszatért a harciasság. Megint felemelte hangját:

– Crumpot hagyják ki a dologból. Crumpnak semmi köze az egészhez. Háromkor ment el... most már hálát adok érte az égnek. Éppúgy semmi köze a dologhoz, akárcsak Mr. Percivalnak.

Percival épp az imént ért haza Londonból, és az elképesztő tragédia hírével fogadták.

– Én nem vádoltam Crumpot – mondta szelíden Neele. – Én csak azon tűnődöm, vajon ő tudott-e Gladys terveiről.

– A legjobb harisnyáját húzta fel az a lány – mondta Mrs. Crump. – Biztos, hogy valamiben sántikált. Nekem elhihetik! Nem is készített szendvicseket uzsonnára. Bizony, rosszban sántikált. Na, meg is kapja tőlem a magáét, ha hazajön.

Ha hazajön...

Neele-nek kényelmetlen érzése támadt. Hogy lerázza, felment Adele Fortescue hálószobájába. Fényűző budoár – rózsaszínű brokát kárpit, óriási, aranyozott ágy. A szobából ajtó nyílt a fürdőszobába: a fala tükör, a süllyesztett porcelánkád orchideaszínű. A fürdőszoba túlsó oldalán ajtó nyílt Rex Fortescue öltözőszobájába. Neele visszament Adele hálószobájába, és a túloldali ajtón át az asszony nappalijába.

Az empire stílusban bútorozott szobát rózsaszínű szőnyeg borította. Neele épp csak végigfuttatta rajta pillantását – ezt a szobát már előző nap tüzetesen átvizsgálta, különös tekintettel a kicsiny, elegáns szekreterre.

Hanem egyszeriben felébredt a figyelme. A süppedő, rózsaszínű szőnyeg kellős közepén kis göröngyöt pillantott meg.

Neele odalépett, felemelte. A göröngy még nedves volt.

Körülnézett: lábnyomok sehol. Semmi más, csak ez a darabka nedves föld.

Neele felügyelő körülhordozta tekintetét Gladys Martin hálószobáján. Elmúlt már tizenegy óra – Crump fél órája tért haza –, de Gladys még nem mutatkozott. Neele felügyelő körülnézett. Lehet, hogy Gladyst megtanították a jó szobalány kötelességeire, de annyi bizonyos: természettől ugyancsak lompos jószág lehet. Ezt az ágyat csak nagy néha vetik be, gondolta Neele, és a szobát még ritkábban szellőztetik. De hát most nem Gladys jó vagy rossz szokásait firtatta. Ehelyett gondosan végigvizsgálta a ruhatárát.

Jobbára olcsó, szánalmas holmi volt. Nemigen akadt közte jó minőségű, időálló darab. A korosodó Ellen, akit Neele magával vitt Gladys szobájába, nem sok segítséggel szolgálhatott. Nem tudta, milyen ruhái vannak Gladysnek. Nem tudta, hiányzik-e a szobából valami, és ha igen, mi. Neele a ruhák és a fehérnemű után a fiókosszekrény tartalmát vette szemügyre. Itt tartotta Gladys a kincseit. Akadtak itt képes levelezőlapok, újságkivágások, kötésminták, kozmetikai, szabás-varrási és divattanácsok.

Neele felügyelő mindezt különféle kategóriákba osztályozta. A képes levelezőlapok bizonyára olyan helyekről származtak, ahol Gladys a szabadságát töltötte. Három “Bert” aláírású lap akadt közöttük. Bert vélhetőleg az “udvarló”, akit Mrs. Crump említett. A gyakorlatlan írással írt első lapon ezt olvasta Neele: “Nagyon hiányzol. Sokat gondolok rád, Bert.” A második így szólt: “Sok szép lány van itt, de te mindegyiknél különb vagy. Ne felejtsd el az időpontot. És azt se, hogy aztán már minden rendben lesz, és boldogok leszünk.” A harmadikon mindössze ennyi állt: “Ne felejts. Bízom benned. Csókol B.”

Ezután az újságkivágásokat vette sorra Neele. Ezeket három csoportba sorolta: a divat- és kozmetikai tanácsok kerültek az elsőbe, a másodikba a filmsztárokra vonatkozó cikkek, képek – Gladys nagy mozirajongó lehet –, a harmadikba pedig, Gladys szerteágazó érdeklődésének újabb bizonyítékaként, beszámolók a tudomány legújabb csodáiról. Akadt itt cikk a repülő csészealjakról, titkos fegyverekről, hazugságvizsgáló készülékekről, és az igazság kiderítését célzó csodagyógyszerekről. Századunk mágiája, gondolta Neele. De az egész szobában nem talált semmit, ami nyomra vezethette volna Gladys eltűnését illetően. Naplót nem vezetett a leány... erre, persze, Neele nem is nagyon számított. Nem akadt befejezetlen levél, semmiféle utalás olyasmire, amit esetleg Gladys láthatott, és aminek bármiféle köze lehetett Rex Fortescue halálához. Akármit látott Gladys, akármit tudott Gladys –

ennek semmiféle látható nyoma nem akadt. Sem annak, hogy miért hagyta a lány a második tálcát délután a hallban, s hogy miért tűnt el ő maga oly hirtelen.

Neele sóhajtott, aztán kiment a szobából. Az ajtót becsukta maga mögött. Épp lefelé indult a keskeny csigalépcsőn, amikor rohanó lábak dobaja hangzott fel az alanti lépcsőfordulón.

Hay őrmester izgatott ábrázata bámult fel rá a lépcső aljából. Hay őrmester zihált.

– Felügyelő úr... – lihegte. – Felügyelő úr! Megtaláltuk...

– Megtalálták?

– A másik szobalánynak, Ellennek eszébe jutott, hogy kint maradt a kiteregetett ruha... az udvarban, a ház mögött. Kiment, zseblámpával, hogy leszedje, és majdhogy orra nem bukott a hullában... a szobalány holttestében... Megfojtották. Egy harisnyával. Órák óta halott, alighanem. És... felügyelő úr kérem... valaki igen gonoszul szórakozik... annak a lánynak egy ruhacsipeszt raktak az orrára!

TIZENHARMADIK FEJEZET

Az idős hölgy a vonaton sorra elolvasta a három reggeli lapot, és szép rendesen összehajtva letette maga mellé az ülésre. Mind a három lap ugyanazt a főcímet hozta az első oldalon. Szó sem volt már arról, hogy az esemény valahol az utolsó oldalon bújt volna meg, holmi apróbetűs, pár soros kishírben. “Tiszafa-kunyhó Hármas Tragédiája” egész oldalas szenzációja volt valamennyi napilapnak.

Az idős hölgy egyenes derékkal ült, kinézett a vonat ablakán, ajkát összeszorította, rózsás, ráncos arcán szomorúság és helytelenítés tükröződött. Miss Marple a reggeli vonattal indult el St. Mary Meadből, azután átszállt a londoni gyorsra, a fővárosba érve átvitette magát egy másik pályaudvarra, ahonnan most már útjának célja, Baydon Heath felé zakatolt vele a vonat.

Az állomáson taxiba szállt, és Tiszafa-kunyhóba hajtatott. Miss Marple olyan aranyos, rózsás arcú, hófehér hajú, régimódi öreg dáma volt, hogy könnyűszerrel bebocsátást nyert az ostromlott erődhöz hasonlatos házba. A rendőrség úgyszólván karhatalommal szorította vissza a sajtótudósítók és fotóriporterek ostromát, de Miss Marple taxiját szó nélkül továbbengedték, hisz aki csak ránézett az idős hölgyre, azonnal látta rajta, hogy a család rokona.

Miss Marple gondosan előkészítette már a viteldíjat, elbocsátotta a taxit, és becsöngetett. Crump nyitott ajtót. Miss Marple gyakorlott pillantással mérte fel a komornyikot. “Nem néz a szemembe – gondolta Miss Marple. – Ez az ember borzasztóan fél.”

Crump pedig magas, idősebb hölgyet látott, régimódi tweed-kosztümben, kötött sállal, és tolldíszes filckalapkában. Az idős hölgy terjedelmes kézitáskát tartott, jobb napokat látott bőröndjét maga mellé állította. Crump volt annyira gyakorlott komornyik, hogy a tisztesen kopott külső mögött is meglátta az igazi úrihölgyet, elővette hát legudvariasabb modorát:

– Parancsol, asszonyom?

– Beszélhetnék a ház úrnőjével? – kérdezte Miss Marple.

Crump hátralépett, és bebocsátotta. Felemelte a bőröndöt, és bevitte a hallba.

– Nos, asszonyom... – mondta aztán bizonytalanul –, nem tudom, hogy voltaképpen kicsodát...

Miss Marple kisegítette.

– Azért jöttem, hogy arról a szegény leányról beszéljek, akit megöltek. Gladys Martinról.

– Ó, igen, asszonyom. Értem. Nos, akkor talán... – elhallgatott, és a könyvtárszoba ajtaja felé pillantott, amelyen épp akkor lépett ki egy magas fiatal nő. – Itt van Mrs. Lance Fortescue, asszonyom – mondta.

Pat előre lépett. Egymásra néztek Miss Marple-lal. Miss Marple kissé meglepődött. Nem várta volna, hogy ebben a házban olyasvalakit lát, mint Patricia Fortescue. A ház belseje nagyjából megfelelt elképzelésének, de Pat valamiképpen nem illett bele.

– Gladys miatt, asszonyom – magyarázkodott Crump.

Pat kissé tétovázva szólalt meg:

– Volna szíves befáradni ide? Itt magunk leszünk.

Bevezette Miss Marple-t a könyvtárszobába.

– Esetleg beszélni kívánna valakivel? – kérdezte Pat. – Mert én nemigen hiszem, hogy a segítségére lehetek. Mi csak néhány napja jöttünk haza a férjemmel Afrikából. Igazából nem is nagyon ismerjük a házat. De szólhatok valamelyik sógornőmnek.

Miss Marple első látásra megkedvelte ezt a teremtést. Tetszett az egyszerűsége, a komolysága, és ismeretlen okból megsajnálta. Fakó huzatú, öreg bútorok, kutyák, lovak... ilyen háttér illenék ehhez a fiatalasszonyhoz, nem ez a rikító újgazdag berendezés. A St. Mary Mead környékén rendezett

lovasbemutatókon Miss Marple sok Patet látott már, és jól ismerte ezt a fajtát. Mintha rég ismerné ezt a szomorú szemű fiatalasszonyt is.

– Igazából nagyon egyszerű a dolog – magyarázta Miss Marple, miközben lehúzta és gondosan kisimítgatta kesztyűjét. – Ugyanis az újságban olvastam, hogy Gladys Martint megölték. Én meg, persze, nagyon jól ismertem. Odavalósi, ahol lakom. Sőt, én tanítottam be szobaleánynak. No és hogy ilyen iszonyú dolog történt vele, úgy éreztem... igen, úgy éreztem, kötelességem eljönni, és megtudni, tehetek-e valamit.

– Igen – mondta Pat. – Természetesen. Értem.

És valóban értette. Magától értetődőnek, mi több: szükségszerűnek érezte Miss Marple cselekedetét.

– Igazán nagyon jó, hogy eljött – mondta Pat. – Itt, úgy látszik, nemigen tudott róla senki. Hogy kik a rokonai, meg ilyesmit.

– Természetesen – bólintott Miss Marple. – Különben nincs is rokona. Árvaházból került hozzám. A Szent Ágnes intézetből. Nagyon rendes hely, csak szegényeknek borzasztó kevés a pénzük. Mi igyekszünk segíteni a leányoknak, betanítjuk őket, effélék. Gladys tizenhét esztendős korában került hozzám, megtanítottam felszolgálni, ezüstöt tisztítani, meg minden egyéb hasonló munkára. Persze, nem maradt nálam sokáig. Mind kiröpülnek. Amint szerzett egy kis gyakorlatot, elszegődött egy kávézóba. Mind így vannak vele ezek a leányok. Azt hiszik, ott szabadabb, vidámabb élet vár reájuk. Lehetséges. Én nem tudom.

– Én nem is ismertem – mondta Pat. – Csinos volt?

– Ó, nem – mondta Miss Marple. – Egyáltalán nem. Mindig nyitva felejtette a száját, és rengeteg pattanása volt. És szánalmasan ostoba volt szegényke. Nem hinném – folytatta elgondolkodva Miss Marple –, hogy barátai lettek volna. Pedig a férfiak borzasztóan érdekelték szegény leányt. De azok rá se néztek, a többi lány meg kihasználta.

– Kegyetlenség – mondta Pat.

– Igen, kedves – bólintott Miss Marple. – Az élet sajnos kegyetlen. Az ember nemigen tudja, mit lehetne csinálni a Gladysekkel. Nagyon szeretnek moziba járni, meg ilyesmi, és mindig lehetetlen dolgokról ábrándoznak. Talán ez is egyfajta boldogság. Azt hiszem, Gladys csalódott a kávéházi és vendéglői munkában. Nem történt vele semmi lélegzetelállítóan izgalmas, és a lába is szörnyen tönkrement. Talán ezért jött vissza magánházhoz szolgálni. Nem tudja, kedvesem, mióta dolgozott itt?

Pat a fejét rázta.

– Nem hiszem, hogy régóta. Talán egy-két hónapja. – Pat hallgatott egy-két pillanatig, csak azután folytatta. – Olyan rémes, olyan... olyan hiábavaló, hogy belekeveredett ebbe az egészbe. Azt hiszem, láthatott, vagy észrevehetett valamit.

– Engem valójában a ruhacsipesz bánt – mondta szelíd hangján Miss Marple.

– Ruhacsipesz... ?

– Igen, az újságban olvastam. Valóban így történt? Hogy amikor rátaláltak, egy ruhacsipesz volt az orrára csíptetve?

Pat bólintott. Miss Marple arcát elfutotta a pír.

– Ez háborított fel engem annyira, ugye, megérti, kedvesem. Micsoda kegyetlen, megvető gesztus! Ebből valahogy mindjárt elképzeltem, milyen ember lehet a gyilkos. Hogy ilyesmit csinál! Borzasztóan gonosz dolog ám megsérteni az emberi méltóságot. Kivált, ha már végzett a szerencsétlennel.

– Azt hiszem, értem – bólintott Pat. Azután felállt. – Talán legyen szíves bejönni Neele felügyelőhöz. Ő vezeti a nyomozást. Most éppen itt van. Azt hiszem, rokonszenvesnek találja majd. Annyira emberi. – Pat hirtelen megborzongott. – Valóságos lidércnyomás az egész! Értelmetlen. Tébolyult. Nincs benne semmi... összefüggés.

– Én ezt nem mondanám – szólt Miss Marple. – Nem, ezt éppenséggel nem mondanám.

Neele felügyelő fáradt volt. Elgyötörtnek látszott. Három áldozat. Az egész sajtó ott csahol a nyomukban. A szépen, szabályosan alakuló eset egyszer csak megbolondult. Adele Fortescue, mindenki kedvenc gyanúsítottja, egyszeriben maga is áldozatául esik a felfoghatatlan gyilkossági ügynek. A végzetes nap estéjén a Scotland Yard helyettes főbiztosa magához hívatta Neele-t, és a két férfi tanácskozása belenyúlt az éjszakába.

Akármennyire megdöbbentették is az események, Neele a lelke mélyén mégiscsak holmi halvány elégtételfélét érzett. A feleség-meg-a-szerető ábra túlságosan is kézenfekvő, túlságosan is egyszerű. Sosem bízott a nagyon is nyilvánvaló megoldásokban. És íme, az események igazolták.

– Merőben más szemszögből kell néznünk az egész ügyet – mondta a főnök, miközben hatalmas léptekkel rótta a szobáját. Összevonta szemöldökét. – Az az érzésem, Neele, elmebajjal állunk szemben. Először a férj, aztán a feleség. Az eset körülményei belső munkára vallanak. Az egész valamiképpen a családban marad. Valaki, aki együtt reggelizett Fortescue-val, taxint rakott a kávéjába vagy az ételébe, valaki, aki aznap a családdal

uzsonnázott, ciánkálit rakott Adele Fortescue teáscsészéjébe. Valaki, akiben megbíznak, akit észre sem vesznek... vagyis családtag. Melyikük, Neele? Melyikük?

– Percival nem volt ott – mondta száraz hangon Neele. – Ő tehát kiesik. Ezúttal is kiesik – nyomta meg a szót.

A főnök szűrős pillantást vetett rá. A hangsúly nem kerülte el a figyelmét.

– Mire gondol, Neele? Ki vele, ember.

Neele arca kifürkészhetetlen maradt.

– Semmi, uram. Igazán semmi. Csak éppen... nagyon is kényelmes ez így neki.

– Kicsit talán túlságosan is kényelmes, hm? – A főnök elgondolkodott, aztán megrázta a fejét. – Arra gondol, hogy talán mégiscsak az ő keze van a dologban? De hogyan, Neele? Hogyan? Meg aztán – tette hozzá – a barátunk óvatos fickó.

– De nem buta.

– Látom, a nőket ki akarja hagyni a dologból, mi? Pedig nagyon is nőre vall minden. Elaine Fortescue, Percival felesége. – mind a kettő ott volt a reggelinél is, az uzsonnánál is. Bármelyik tehette. Nincs egyikükben sem valami kis abnormalitás? Hm? Persze, nem mindig látszik meg rögtön. Meg kellene nézni, nem álltak-e valamikor orvosi kezelés alatt.

Neele felügyelő nem válaszolt. Mary Dove-on járt az esze. Nem volt az égvilágon semmi oka, hogy gyanúsítsa, de hiába, mégiscsak vissza-visszatértek a gondolatai a rejtelmes fiatal nőhöz. Valami nem stimmelt. Valami halvány ellenségesség volt Mary Dove-ban, és titokban mulatott rajta, Neele-en. Ezt Rex Fortescue halála után érezte. De vajon *most* hogyan viselkedik Mary Dove? Kifogástalanul, mint mindig. Modora a régi – de most már nem mulat. Titokban sem. Talán az ellenségesség is eltűnt. És vajon egyszer-kétszer nem érződött-e – igaz, igen-igen halványan csak – félelem a leány magatartásában? Gladys Martin dolgában, bizony, súlyos felelőtlenségben, bűnös felelőtlenségben vétkes Neele. A lány bűntudatos zavarát egyszerűen a rendőrség kiváltotta normális reakciónak tulajdonította. Neele rengetegszer találkozott már efféle bűntudatos idegességgel. Csakhogy ebben az esetben többről volt szó. Gladys látott vagy hallott valamit, ami felébresztette a gyanakvását. Biztosan holmi apróság volt, annyira halvány, határozatlan, hogy a lány nem is akart beszélni róla. Most aztán már nem is beszél többet a szerencsétlen jószág.

Újra Tiszafa-kunyhóban, Neele felügyelő némi érdeklődéssel nézett az idős

hölgy szelíd, komoly arcára. Először nemigen tudta, hogyan is beszéljen vele, de gyorsan elhatározta magát. Miss Marple még hasznos lehet. Őszinte, makulátlanul tisztességes teremtés s rengeteg ideje van, mint afféle idős hölgynek, és jó szimata a pletykához, mint a legtöbb vénkisasszonynak. Könnyen kiszedhet mindenfélét a személyzetből meg a Fortescue család hölgytagjaiból, amit ő meg az emberei ítéletnapig sem tudhatnak meg. Szóbeszéd, spekuláció, emlékek, én ezt hallottam, ő azt látta, ez-meg-ez amazt gondolta... és ebből aztán kibontakozhatnak a valóságos tények. Neele felügyelő tehát elővette legudvariasabb modorát.

– Végtelenül kedves, hogy idefáradt, Miss Marple.

– Kötelességem, Neele felügyelő. Az a leány az én házamban élt. Bizonyos értelemben felelősnek érzem magam érte. Végtelenül ostoba teremtés volt.

Neele felügyelő fürkész tekintettel mérte végig az idős hölgyet.

– Igen – bólintott aztán. – Valóban.

Úgy érezte, Miss Marple a dolog lényegére tapintott.

– Nem is tudhatta – folytatta Miss Marple –, hogy mit kell tennie. Ha ugyanis valami előadódott. Jaj istenkém, olyan nehezen tudom magam kifejezni!

Neele felügyelő biztosította, hogy ő nagyon is jól érti.

– Egyáltalán nem tudta megítélni, mi fontos, mi nem. Erre gondol, ugyebár?

– Ó, igen, pontosan erre, felügyelő úr.

– Kegyed azt mondja, a leány nagyon ostoba volt... – A felügyelő nyitva hagyta a mondatot.

Miss Marple nyomban felvette a fonalat.

– Hiszékeny típus volt. Az a fajta, aki utolsó megtakarított garasát is odaadja egy csalónak, ha ugyan van megtakarított pénze. Neki, persze, nem volt, mert minden keresetét teljességgel meg nem felelő ruhadarabokra költötte.

– Férfiak... ? – kockáztatta meg a kérdést a felügyelő.

– Borzasztóan vágyakozott már udvarló után – mondta Miss. Marple. – Igazából azt hiszem, ezért is jött el St. Mary Meadből. Ott ugyanis nem győzte a versenyt. Igen kevés a férfi. Eleinte reményeket táplált a halkereskedő kifutójával kapcsolatban. Fred vidám fickó volt, minden lányhoz volt egy kedves szava, de ez természetesen nem jelentett semmit. Szegény Gladyst, persze, nagyon elkeserítette. Hanem azért, úgy hallom, végül mégiscsak sikerült udvarlót szereznie?

Neele felügyelő bólintott.

– Úgy látszik. Értesülésem szerint Albert Evansnek hívják. A leány egy üdülőtáborban ismerkedett meg vele. A fiatalember nem adott neki gyűrűt, semmi hasonlót, lehetséges tehát, hogy a leány találta ki az egészet. Bányamérnök az udvarló, ezt mondta a szakácsnőnek.

– Ez merőben valószínűtlen – jelentette ki Miss Marple –, de persze a fiatalember nyilván ezt mondta Gladysnek. Mint mondom, szegény leány mindent elhitt. Nem gondolja, felügyelő úr, hogy a fiatalembernek köze lehetett ehhez az ügyhöz itt?

Neele felügyelő a fejét rázta.

– Nem. A fiatalember sohasem látogatta meg itt Gladyst. Olykor egy-egy képeslapot küldött, rendszerint valamelyik tengeri kikötőből... bizonyára a balti vonal egyik járatán volt segédgépész, vagy ilyesmi.

– Nos – mondotta Miss Marple –, mindenesetre örülök, hogy szegény leánynak mégis volt egy kis szerelmi regénye. Hisz oly rövidre méretett az élete... – Miss Marple összeszorította ajkát. – Tudja, felügyelő úr, én nagyon, nagyon haragos vagyok. – Azután hozzátette, amit már Pat Fortescue-nak is mondott: – Különösen amiatt a ruhacsipesz miatt. Mert az kimondhatatlan gonoszság volt, felügyelő úr.

Neele érdeklődéssel pillantott rá.

– Értem, Miss Marple – bólintott.

Miss Marple mentegetőzőn köhintett.

– Nem is tudom... bizonyára orcátlanság lenne, ha megkérném... nem segíthetnék-e önnek a magam igen szerény, és... attól tartok... igencsak nőies módján. Ez a gyilkos igen gonosz, felügyelő úr, és a gonosznak el kell nyernie büntetését.

– Manapság nemigen divatos ez a felfogás, Miss Marple – mondta komoran Neele. – Én, persze, egyetértek kegyeddel.

– Az állomás mellett van egy szálloda, no és természetesen ott a Golf-szálló is... – tűnődött Miss Marple –, azonkívül tudomásom szerint ebben a házban él egy bizonyos Ramsbottom kisasszony, akit nagyon érdekelnek a külföldön tevékenykedő missziók.

Neele elismerő pillantást vetett az idős hölgyre.

– Igen – bólintott. – Talán kegyednek sikerül elérnie valamit. Meg kell mondanom, én nem jártam nagy sikerrel az öreg hölgynél.

– Ön igazán végtelenül kedves, Neele felügyelő – mondta Miss Marple. – Annyira örülök, hogy nem néz pusztán pletykaéhes tolakodónak.

Neele felügyelő váratlanul elmosolyodott. Arra gondolt ugyanis, hogy Miss Marple egyáltalán nem felel meg a bosszúálló fúriákról alkotott képnek. Márpedig, ha jól meggondoljuk, voltaképpen mégiscsak az.

– Az újságcikkek gyakran annyira eltúloznak mindent – mondta Miss Marple. – Sajnos, a legritkább esetben lehet pontosan értesülni a dolgokról. – Kérdő pillantást vetett Neele felügyelőre. – Pedig oly nagy segítség, ha az ember pontosan értesül a puszta tényekről.

– Itt bizony a puszta tények is meglehetősen különösek. Minden szenzáció nélkül a következő történt: Mr. Fortescue az irodájában lett rosszul, taxinmérgezés következtében. A taxin nevű mérget a tiszafa terméséből és leveleiből nyerik.

– Igen kézenfekvő – bólintott Miss Marple.

– Lehetséges – mondta Neele –, de a méreg eredetére még nincs bizonyítékunk. Egyelőre... – mondta némi hangsúllyal, mert e tekintetben számított Miss Marple hasznos közreműködésére. Ha a házban tiszafabogyóból kotyvasztottak valamit, Miss Marple bízvást rábukkan a nyomára. Az a fajta öreg kisasszony, aki maga is szívesen készít mindenféle likőrt, szíverősítőt, gyógyteát. Bizonyára pontosan tudja, hogy készül az ilyesmi.

– És Mrs. Fortescue?

– Mrs. Fortescue a könyvtárszobában teázott a családdal. Utolsónak Miss Elaine Fortescue, a mostohaleánya állt fel az asztaltól, és hagyta el a szobát. Ő azt mondja, hogy amikor kiment, Mrs. Fortescue épp töltött magának még egy csésze teát. Mintegy húsz perc, félóra múltán Miss Dove, aki házvezetői minőségben tevékenykedik, bement, hogy leszedje az uzsonnaedényt. Mrs. Fortescue akkor is a kanapén ült, holtan. Mellette egy teáscsésze, vagy negyedig teával, és az üledékben a vizsgálat ciánkálit mutatott ki;

– Amely szinte azonnal ható méreg, úgy tudom – mondta Miss Marple.

– Pontosan.

– Igen veszedelmes szer – susogta az idős hölgy. – Majdnem minden házban tartanak ciánt, darázsirtáshoz, de én mindig nagyon, nagyon óvatosan bánok vele.

– Igen helyesen – bólintott Neele felügyelő. – Itt is találtunk egy csomaggal, a kertészkunyhóban.

– Megint csak igen kézenfekvő – mondta Miss Marple. Azután megkérdezte: – Evett is valamit Mrs. Fortescue?

– Ó, igen. Nagyon kiadós uzsonna volt.

– Sütemény, bizonyára? Vajas kenyér? Zsemle? Dzsem? Méz?

– Igen, igen, zsemle is, méz is, csokoládétorta, és túrós pite, és még egy csomó egyéb. – Kíváncsian pillantott az idős hölgyre. – A ciánkáli a teában volt, Miss Marple.

– Ó, igen, igen, természetesen. Csak szerettem volna, hogy úgy mondjam, képet alkotni az egész uzsonnáról. Felettébb jelentőségteljes, nem gondolja?

Neele kissé megütközve bámult az idős dámára. Annak rózsapír futotta el az arcát, szeme csillogott.

– És a harmadik halál, Neele felügyelő?

– Nos, ott is meglehetősen világosan látjuk a tényeket. A Gladys nevezetű szobalány bevitte a könyvtárszobába a tálcát, a másodikat azonban már csak a hallba, ott letette, és ott hagyta. Egész nap igen szórakozott volt, azt mondják. Ezt követően senki sem látta. A szakácsnő, Mrs. Crump, úgy gondolta, hogy a leány bejelentés nélkül távozott, egész estére. A véleményét azt hiszem arra a tényre alapozta, hogy a leány legszebb harisnyáját és cipőjét vette fel. Mrs. Crump azonban tévedett. A leánynak nyilvánvalóan egyszer csak eszébe jutott, hogy kint hagyta a száradó ruhát a kötélen. Kiszaladt érte, a felét nyilván le is szedte, amikor valaki hirtelen egy harisnyát kerített a nyaka köré, és megfojtotta.

– Kintről valaki? – kérdezte Miss Marple.

– Lehetséges. De az is lehet, hogy bentről. Valaki, aki kedvező alkalomra várt, amikor a leányt egyedül találja. A leány zaklatott volt, ideges volt, amikor kihallgattuk, de sajnos akkor nem fogtuk fel ennek a ténynek a jelentőségét.

– De hát hogyan is tehették volna?! – kiáltott fel Miss Marple. ~ Hisz annyian viselkednek bűntudatosan, zavartan, amikor a rendőrség kikérdezi őket!

– Pontosan. Csakhogy ezúttal többről volt szó. Azt hiszem, Gladys meglátott valakit, aki valami szokatlant csinált. Nem hiszem, hogy nagyon határozott elgondolása lett volna, különben bizonyára megmondja, amikor kihallgattuk. Hanem a szóban forgó személy előtt valószínűleg elárulta ezt a tényt. És az illető felmérte, hogy Gladys veszedelmes.

– Tehát megfojtotta Gladyst, és egy ruhaszárító csipeszt biggyesztett az orrára – susogta maga elé Miss Marple.

– Igen, az csakugyan csúf húzás volt. Szükségtelen komiszság.

Miss Marple a fejét rázta.

– Aligha szükségtelen. Ez is beleillik a képbe, nem gondolja?

Neele felügyelő kíváncsian meredt az idős hölgyre.

– Nem értem egészen, Miss Marple. Hogy tetszik gondolni... azt a képet?

Az idős hölgy menten zavarba jött.

– Nem, hát én persze csak arra gondolok... mármint ha összefüggésében nézzük a dolgokat, hiszen érti... hát ugye a tények előtt aligha hunyhatunk szemet, nem?

– Sajnos nem egészen értem.

– A dolog ugyanis így áll... először is itt van Mr. Fortescue. *Rex* Fortescue. A városi irodájában érte a halál. Aztán következik Mrs. Fortescue: ül a könyvtárszobában, és teázik. És zsemlét eszik... *mézes* zsemlét. Azután szegény Gladys, orrán a ruhacsipesszel. Hisz csak össze kell olvasni az egészet. Az a végtelenül bájos Mrs. Lance Fortescue azt mondta nekem, hogy az egészben nincs semmi összefüggés. Csakhogy ebben tévedett. Szerintem valósággal kiált az összefüggés, csak el kell olvasni, nem gondolja?

– Nem hiszem, hogy... – kezdte lassan Neele felügyelő.

Miss Marple sietősen közbevágott.

– Maga úgy harmincöt-harminchat éves lehet, ugye, felügyelő úr? Ha jól emlékszem, amikor maga kisgyerek volt, akkoriban épp nem voltak divatban a gyermekmondókák, versikék. Valósággal tiltották. De ha valaki Lúdanyón nevelődött, nos, annak igazán szembeszökő a dolog, nem? Én azon tűnődtem... – Miss Marple elhallgatott, de azután megemberelte magát, és bátran folytatta. – Persze tudom, orcátlanság, hogy én ilyesmit mondok épp magának.

– Kérem, Miss Marple, csak bátran mondjon el bármit.

– Ó, igazán maga annyira megértő! El is mondom. Habár, mint említettem, magam is tudom, hogy nagyon öreg vagyok, zavaros a fejem, és igen könnyen meglehet, hogy helytelenül fogom fel a dolgot. No de hogy ne csűrjem-csavarjam... érdeklődött már feketerigók felől?

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

1

Neele felügyelő mintegy tíz másodpercig Miss Marplera meredt. Arcán tökéletes értetlenség honolt. Első pillanatban azt hitte, az öreg hölgy hirtelen megzavarodott.

–... Feketerigók...? – ismételte elhaló hangon.

Miss Marple hevesen bólogatott.
– Hát persze! – mondta. És legott szavalni kezdett:

Hat hatosról énekelj,
Egy marék rozs a zsebben, ó,
A pástétomban két tucat
Feketerigó.

Hogy fölszeletelték, trilla kelt,
Hu-huncut a bíró,
A király asztalára kerül
A két tucat rigó.

A kincstárban ült a király,
Latolta, mennyi a pénze,
A királyné a szép szalonban
Mézet kent a kenyérre.

Teregetett a kiscseléd,
A kertben, csudajó,
Pisze orrába belecsípett
Egy feketerigó.

– Úristen! – sóhajtott Neele felügyelő.
– Ugye, pontosan ráillik? – kérdezte Miss Marple. – A zsebében csakugyan rozs volt, nem? Az egyik újság megírta. A többi csak annyit, hogy gabona. De, ugye, valóban rozs volt?
Neele felügyelő bólintott.
– Na tessék! – vágta ki diadalmasan Miss Marple. – *Rex* Fortescue. Márpedig *rex* latinul *királyt* jelent. A *kincstárban* ült a király. A királyné pedig, Mrs, Fortescue, a szalonban mézet kent a kenyérre. Úgyhogy a gyilkosnak muszáj volt azt a ruhacsipeszt szegény Gladys orrára rakni.
– Úgy tetszik gondolni, hogy egy őrült agy terméke az egész?
– Nos, természetesen sosem jó elhamarkodottan következtetni... de annyi bizonyos, hogy felettébb különös. De csakugyan érdeklődnie kellene feketerigók felől. Mert feketerigónak egyszerűen *kell* lennie.
E pillanatban lépett a szobába Hay őrmester, és sürgető hangon szólalt meg:

– Felügyelő úr!...

Miss Marple láttán elhallgatott. Neele felügyelő nagy nehezen felocsúdott az iménti megrázkódtatásból, és megszólalt:

– Nagyon köszönöm, Miss Marple. Majd megvizsgálom a kérdést. Mivel kegyed érdeklődött a leány iránt, talán lenne szíves átnézni a holmiját a szobájában. Hay őrmester nyomban megmutat mindent.

Miss Marple megértette, hogy elbocsátották. Búcsút csicseregve távozott.

– Feketerigók! – motyogta maga elé Neele felügyelő.

Hay őrmester csak bámult.

– Nos, Hay, miről van szó?

– Felügyelő úr!... – szólt ismét izgatottan Hay. – Ezt nézze meg!...

És egy kétes tisztaságú zsebkendőbe bugyolált tárgyat szedett elő.

– A bokrok közt találtam – jelentette Hay őrmester. – Valamelyik hátsó ablakból dobhatták ki.

A rejtelmes tárgyat főnöke elé helyezte az asztalra. A felügyelő előrehajolt, és fokozódó izgalommal vette szemügyre. A szóban forgó tárgy kis híján teli üveg narancsdzsem volt.

A felügyelő szótlanul meredt rá. Arcára az a megkövesült bambaság telepedett, amely mögött Neele felügyelő gondolatai rendszerint a lehető legvadabb iramban száguldottak. Film pergett lelki szemei előtt. Első kép: egy teli üveg narancsdzsem. Vágás: két kéz óvatosan leszedi az üveg tetejét, kiszed egy kevés dzsemet, taxin-készítményt kever bele, aztán visszarakja az üvegbe, elsimítja a dzsem felszínét, óvatosan visszarakja az üveg tetejét. Snitt. Neele felügyelő Hay őrmesterhez fordult:

– Nem szedik ki az üvegből a dzsemet? Nem dzsemtartóban szolgálják fel?

– Nem, felügyelő úr. A háború alatt, mikor mindennel spóroltak, megszokták, hogy üvegben adják be, s azóta is úgy teszik az asztalra.

– Így persze könnyű – motyogta Neele.

– Azonkívül – folytatta Hay őrmester –, csak Mr. Fortescue szokott narancsdzsemet enni reggelire (meg Mr. Percival, amikor épp itthon van). A többiek gyümölcsízt vagy mézet fogyasztanak.

Neele biccentett.

– Hát igen. Így persze egyszerű.

Kis szünet után tovább pergett a film. Kép: reggelizőasztal. Rex Fortescue a narancsdzsemes üveg után nyúl, kivesz egy kanállal, ráteszi a vajas pirítósára. Könnyebb, sokkal könnyebb, mint megkockáztatni a nehéz műveletet, és belelopni a kávéscsészéjébe. Csalhatatlan biztonsággal lehet így

mérgezni. És azután? Újabb vágás: a kép most már egy kicsit homályosabb. A narancsdzsemes üveg helyébe másikat csempészni, amelyikből pontosan ugyanannyi hiányzik. A képen most nyitott ablak látszik. Egy kéz a bokorba hajítja a narancsdzsemes üveget. De kinek a keze?

Neele felügyelő hivatalos hangon szólalt meg:

– A tartalmát elemeztessék. Elsősorban taxin-nyomokat keressenek. Nem következtethetünk elhamarkodottan.

– Igenis, felügyelő úr. Ujjlenyomat is lehet az üvegen.

– Csak nem az, amit mi keresünk – mondta borúsan Neele felügyelő. – Rajta lesz persze Gladysé, meg Crumpé, meg magáé Fortescue-é. Minden bizonnyal ott lesz Mrs. Crump ujjlenyomata is, valamint a fűszeressegédé, és azonkívül is még egy tucat. Aki taxint tett a dzsembe, annak arra is volt gondja, hogy a keze nyoma rajta ne maradjon az üvegen. No meg aztán ne siessük el a következtetést, mint már mondtam. Honnan veszik, és hol tartják a narancsdzsemet?

Az ügybuzgó Hay őrmester erre is tudott válaszolni.

A narancsdzsemet meg a gyümölcsízt féltucatjával hozatják. Amikor az üveg már majdnem kiürül, friss üveget tesznek a tálalóba.

– Vagyis – mondta Neele – napokkal előbb is már belerakhatták a mérget, mielőtt az asztalra került volna. Már pedig ez azt jelenti, hogy aki csak a házban volt, vagy a házba juthatott, hozzáférhetett az üveghez.

“A házba juthatott?” Ezen Hay őrmester egy kissé eltűnődött. Vajon mire céloz a felettese?

Neele a következő, logikusnak tűnő feltevéssel állt elő:

Ha a narancsdzsembe már korábban mérget tett valaki, szükségképpen nem csak azok a személyek gyanúsíthatok, akik a tragédia reggelén ott ültek az asztalnál.

Miáltal számos érdekfeszítő új lehetőség tárul fel előttünk.

Neele már látta magát, amint különféle személyeket kihallgat... ezúttal merőben más szemszögből.

No de ne hamarkodjuk el a dolgot...

Még azzal a badar versikével is hajlandó esetleg foglalkozni, amit a jó öreg Miss Hogyishíjják adott elő. Mert a versike kétségtelenül sok mindenben egyezik, méghozzá meglepő módon egyezik. Hogy mást ne mondjunk, mindjárt ott van az a dolog, ami őt kezdettől fogva nem hagyja nyugodni. Egy marék rozs a zsebben.

– Feketerigó? – motyogta magában Neele felügyelő.

Hay őrmester bámult, akár a borjú az újkapura. – Nem feketeribizli volt, felügyelő úr – magyarázta készségesen. – Narancsdzsem.

2

A felügyelő Mary Dove keresésére indult.
Az első emelet egyik hálószobájában talált rá: épp Ellen munkáját ellenőrizte. Az idősödő szobalány patyolattiszta ágyneműt húzott le az ágyról. Egy széken friss törülközők hevertek.

Látszott, hogy a felügyelő nem érti a dolgot.

– Szállóvendég érkezik? – tudakolta.

Mary Dove rámosolygott. Ellentétben a morcos Ellennel, Mary higgadt derűjének nyugodt felszínét mi sem zavarhatta meg.

– Épp ellenkezőleg – mosolygott.

Neele felügyelő arca valóságos kérdőjel volt.

– Ezt a vendégszobát Mr. Gerald Wright számára készítettük elő.

– Ki az a Mr. Gerald Wright?

– Miss Elaine Fortescue jó barátja. – Mary hangja tökéletesen semleges volt.

– Úgy volt, hogy idejön? Mikor?

– Úgy tudom, Mr. Fortescue halálának másnapján érkezett a Golf-szállóba.

– A *másnapján.* Hm.

– Így mondta Miss Fortescue. – Mary hangja változatlanul személytelen volt. – Azt mondta, szeretné meghívni, előkészíttettem hát a szobát. Most azonban, a másik két tragédia után alkalmasabbnak látszik, ha Mr. Wright a szállodában marad.

– A Golf-szállóban?

– Igen.

– Aha – bólintott Neele felügyelő.

Ellen összeszedte az ágyneműt meg a törülközőket, és kiment.

Mary Dove kérdő tekintetet vetett Neele-re.

– Szüksége van valamire, felügyelő úr?

Neele maga volt a nyájasság.

– Egyre fontosabb, hogy nagyon pontosan megállapíthassuk az időpontokat. A család tagjai kissé határozatlanok az időt illetőleg... ez egyébként valószínűleg érthető. Úgy találtam azonban, hogy ön, Dove kisasszony, tökéletes pontossággal tudja az időpontokat.

– Egyébként ez is érthető!

– Nos... talán. Mindenesetre csak gratulálhatok önnek, hogy ilyen ragyogóan irányítja a háztartást a... khm, nos az utóbbi halálesetek keltette pánikhangulat ellenére. – Elhallgatott. Majd kíváncsian megkérdezte: – Hogy csinálja?

A felügyelő éles szeme ugyanis már rég felfedezte Mary Dove páncéljának egyetlen sebezhető pontját: mérhetetlenül büszke arra, hogy milyen kiváló szervező. Most is mindjárt engedékenyebb lett a hangja, mihelyt a felügyelő erre a témára terelte a szót.

– Crumpék természetesen azonnal távozni akartak.

– Ezt úgysem engedhettük volna.

– Tudom. De azt is megmondtam nekik, hogy Mr. Percival Fortescue... nos, valószínűleg sokkal bőkezűbb lesz azokkal, akik megkímélik a kényelmetlenségtől.

– És Ellen?

– Ellen nem akar elmenni.

– Ellen nem akar elmenni... – ismételte Neele. – Jók az idegei.

– Élvezi a katasztrófát – mondta Mary Dove. – Akár csak Mrs. Percival, ő is úgy érzi, hogy az élet tragédiája is csak afféle színielőadás.

– Hm. Érdekes. Úgy gondolja, hogy Mrs. Percival... élvezetét leli a tragédiában?

– Ó, dehogy. Ezt nem mondanám. Csak éppen... nos... végre történik valami. És neki is helyt kell állnia...

– Hát önre, Miss Dove, hogy hatottak az események?

Mary Dove vállat vont.

– Nem volt kellemes élmény – mondta szárazon.

Neele felügyelőben megint feltámadt a vágy: áttörni ennek a fiatal teremtésnek a páncélját – megtudni, mi megy végbe az óvatos és szakszerű, higgadt és fegyelmezett magatartás mögött.

De mondani csak ennyit mondott:

– Nos, tekintsük át az időpontokat és a helyeket. Ön utoljára a hallban látta Gladys Martint, uzsonnaidőben... vagyis öt perccel háromnegyed öt előtt?

– Igen. Szóltam neki, hogy vigye be a teát.

– Ön honnan érkezett akkor?

– Fentről....pár perccel előbb mintha telefoncsengést hallottam volna.

– Tehát nyilván Gladys vette fel a kagylót?

– Igen. Téves hívás volt. A tisztítót keresték.

– Tehát ekkor látta Gladyst utoljára?

– Körülbelül tíz perc elteltével bevitte a teát a könyvtárszobába.

– Ezután érkezett meg Miss Elaine Fortescue?

– Igen. Úgy három-négy perc múlva. Azután feljöttem, és szóltam Mrs. Percivalnak, hogy kész az uzsonna.

– Általában szólni szokott?

– Nem. Rendszerint mindenki akkor megy teázni, amikor kedve tartja. De Mrs. Fortescue megkérdezte, hogy hol maradnak a többiek. Mintha hallottam volna, hogy megjött Mrs. Percival... de tévedtem, mert...

Neele félbeszakította. Ez újdonság volt.

– Úgy érti, hallott valakit járkálni az emeleten?

– Igen. Úgy véltem, hogy a lépcsőnél. De senki sem ment le, úgyhogy feljöttem. Mrs. Percival a hálószobájában volt. Épp akkor ért haza. Kint sétált egyet.

– Sétált egyet... aha. Hány óra volt akkor?

– Gondolom, már öt felé járhatott.

– És Mr. Lancelot Fortescue hánykor érkezett?

– Néhány perccel azután, hogy én ismét lementem... azt hittem, már korábban megérkezett, de...

Neele megint csak félbeszakította.

– Miből gondolta, hogy már korábban megérkezett?

– Mert azt hittem, őt láttam a lépcsőforduló ablakából.

– Mármint a kertben?

– Igen. Megpillantottam valakit a taxus-sövény túlsó oldalán... azt gondoltam, talán ő az.

– Ez azután volt, hogy uzsonnázni hívta Mrs. Percival Fortescue-t, és lement a földszintre?

Mary helyesbített:

– Nem... nem akkor, korábban. Amikor először mentem le.

Neele felügyelő rámeredt.

– Bizonyos ebben, Miss Dove?

– Tökéletesen. Ezért lepődtem meg annyira, amikor megláttam... mikor aztán becsengetett.

Neele a fejét rázta. Igyekezett fékezni izgatottságát; fegyelmezett hangon szólalt meg.

– Nem láthatta Lancelot Fortescue-t a kertben. Az ő vonatának 4.28-kor kellett volna érkeznie, és kilenc percet késett. Lancelot Fortescue négy óra

harminchét perckor érkezett Baydon Heath állomásra. Néhány percig várnia kellett taxira... azon a vonaton mindig igen sok az utas. Csak háromnegyed ötkor hagyta el az állomást... vagyis öt perccel az után, hogy ön egy férfit látott a kertben... és az autóút az állomástól tíz percig tart. Legkorábban öt perccel öt előtt küldhette el itt a kapunál a taxit. Nem, ön nem Lancelot Fortescue-t látta, Miss Dove.

– Egész bizonyosan láttam valakit.

– Igen, látott valakit. Akkor már sötétedett. Pontosan látta az illetőt?

– Ó, dehogy... az arcát persze nem láttam, csak az alakját. Magas volt és karcsú. Lancelot Fortescue-t vártuk... ezért gondoltam tehát automatikusan, hogy ő az.

– Melyik irányba tartott az illető?

– A taxus-sövény mögött, a ház keleti oldala felé.

– Ott van egy oldalajtó. Azt zárva tartják?

– Napközben nem, csak éjszakára zárjuk be.

– Tehát az oldalajtón bárki észrevétlenül bejöhetett?

Mary Dove elgondolkodott.

– Azt hiszem, igen. – Majd gyorsan hozzátette: – Úgy gondolja, hogy az a valaki, akit később odafent járkálni hallottam, ott jöhetett be? És hogy fent elrejtőzött?

– Úgy valahogy.

– De... kicsoda... ?

– Azt majd meglátjuk. Köszönöm, Miss Dove.

Mary Dove már épp indult volna kifelé, amikor Neele felügyelő közömbös hangon odavetette: – Mellesleg tudna nekem valamit mondani a feketerigókról?

Ismeretségük folyamán először fordult elő, hogy a makulátlan Miss Dove-ot készületlenül érte egy kérdés. Felkapta a fejét.

– Hogy... Mit mondott?

– Feketerigók iránt érdeklődtem.

– Mármint...

– Feketerigók – ismételte Neele felügyelő. Arcán mélységes bambaság ült.

– Arra az ostoba nyári históriára gondol? De hiszen az... – Miss Dove elhallgatott.

– Említették – mondta nyájasan Neele felügyelő. – De bizonyos vagyok benne, hogy kegyedtől pontos beszámolót kaphatok.

Mary Dove visszanyerte hidegvérét.

– Bizonyára ostoba, rosszindulatú tréfa volt – mondta. – Négy döglött rigót raktak Mr. Fortescue íróasztalára, a dolgozószobában. Nyár volt, minden ablak nyitva. Valamennyien a kertészinast gyanúsítottuk, de ő váltig tagadta, hogy az ő keze lett volna a dologban. A rigókat ugyanis a kertész lőtte le, és felaggatta a gyümölcsfákra.

– És valaki levágta a döglött madarakat, és Mr. Fortescue íróasztalára rakta?

– Igen.

– Lappangott mögötte valami ok... esetleg holmi képzettársítás, rigókkal?

Mary a fejét rázta.

– Nem hiszem.

– Mr. Fortescue hogyan fogadta a dolgot? Bosszankodott?

– Természetesen.

– De nem hozta ki különösebben a sodrából?

– Ilyesmire nem emlékszem.

– Aha – bólintott Neele felügyelő.

Többet nem szólt. Mary Dove megint kifelé indult, de ezúttal Neele úgy látta, mintha nem szívesen menne ki; mintha szerette volna kifürkészni, miben töri ő a fejét. Neele felügyelő – eléggé hálátlanul – bosszankodott. Miss Marple azt mondta, nézzen körül feketerigók után – és tessék, már meg is találta a nyomorultakat. Igaz, nem két tucatot, de tagadhatatlanul rigókat.

Hanem az a rigóhistória még nyáron történt, és kutya legyen, ha tudja, mi közük ehhez a mostani ügyhöz. Nem, egyszerűen nem hagyja, hogy a döglött rigók kísérlete eltérítse a nyomozás logikus ösvényéről! Itt épelméjű gyilkost kell keresni, ép indítóokkal! De akárhogy fortyogott magában Neele felügyelő, nagyon is jól tudta, hogy mostantól fogva semmiféle, ha mégoly tébolyult lehetőséget sem szabad szem elől tévesztenie.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

– Végtelenül sajnálom, Miss Fortescue, hogy újból zaklatni vagyok kénytelen, de nagyon, nagyon pontosan kell tudnunk a részleteket. Legjobb tudomásunk szerint ön az utolsó, illetve inkább azt mondhatom: az utolsó előtti, aki életben látta Mrs. Fortescue-t. Ön körülbelül öt perccel fél hat előtt ment ki a szalonból?

– Körülbelül akkor – bólintott Elaine. – Igazán nem tudom pontosan. – Védekező modorban tette hozzá: – Az ember nem néz folyton az órájára!

– Nem, természetesen. Amíg kettesben volt Mrs. Fortescue-val, miután a többiek eltávoztak, miről beszélgettek?

– Számít, hogy miről beszélgettünk?

– Valószínűleg nem mondta Neele felügyelő –, de talán következtethetek belőle arra, hogy mi foglalkoztatta Mrs. Fortescue-t.

– Úgy érti... arra gondol, hogy esetleg ő maga követte el?

Neele felügyelő látta, hogy Elaine arca felderül. Hát igen, a család szempontjából ez mindenesetre kedvező megoldás lenne. Neele felügyelő azonban egy pillanatig sem hitte, hogy így lett volna. Adele Fortescue egyáltalán nem volt öngyilkos típus. Ha történetesen megmérgezte a férjét, azután rádöbbent, hogy rábizonyítják a gyilkosságot, nyilván akkor sem fordult meg a fejében a gondolat, hogy végezzen magával. Szentül hitte volna, hogy még ha gyilkosság vádjával törvényszék elé kerül, akkor is felmentik. Neele-nek azonban nem volt ellenére, ha Elaine Fortescue ezt hiszi. Annyit mondott hát, méghozzá az igazságnak megfelelően:

– Ezt a lehetőséget sem zárhatjuk ki, Miss Fortescue. Most pedig elmondaná, miről beszélgettek?

– Voltaképpen az én ügyeimről... – Elaine tétovázva elhallgatott.

– Igen... ? – A felügyelő nyílt, nyájas mosollyal nézett a leányra.

– Én... egy barátom épp megérkezett a környékre, és megkérdeztem Adele-t, nincs-e ellenére, ha... ha meghívom, hogy itt szálljon meg nálunk.

– Aha. És ki ez a barát?

– Bizonyos Mr. Gerald Wright. Tanító. Most... pillanatnyilag a Golf-szállóban lakik.

– Egészen közeli jó barát?

Neele felügyelő sugárzó, atyai mosolyt vetett a leányra.

– Netán hamarosan örvendetes családi eseményre számíthatunk?

Lelkiismeret-furdalása támadt a lány félszeg kézmozdulata, az arcát elfutó pír láttán. Elaine Fortescue nyilván fülig szerelmes a fickóba.

– Nos... éppenséggel nem vagyunk jegyesek, és az adott körülmények között nem is igen tarthatunk eljegyzést... de azt hiszem... igen, össze fogunk házasodni.

– Szívből gratulálok! – sugárzott a felügyelő. – Mr. Wright tehát a Golf-szállóban lakik? Mióta?

– Apa halála után táviratoztam neki.

– És ő persze azonnal jött. A-ha. – Ezúttal baráti biztatás rejlett Neele felügyelő kedvenc szavában. – Mrs. Fortescue mit szólt, amikor ön megkérte,

hogy Mr. Wright idejöhessen?

– Ó, azt mondta, rendben van, bárkit meghívhatok, akit akarok.

– Tehát kedvesen felelt?

– Hát nem éppen kedvesen. Mármint, azt mondta...

– Igen... ? Azt mondta... ?

Elaine arcát megint csak elfutotta a pír.

– Ó, valami butaságot... hogy most már sokkal könnyebb lesz a dolgom. Persze, ez jellemző volt Adelere.

– Hát istenem – ingatta a fejét Neele felügyelő –, a rokonok sok mindent mondanak.

– Igen, igen. De az a helyzet, hogy Geraldot nem könnyű megérteni. Annyira okos, és rengeteg újszerű, haladó eszméje van, és ez nem mindenkinek tetszik.

– Ezért nem értették meg egymást az ön édesapjával sem?

Elaine most már lángvörös volt.

– Apa tele volt előítélettel. Roppant igazságtalan volt Geralddal. Állandóan megsértette az önérzetét. Geraldot annyira kiborította apám magatartása, hogy fogta magát, és elrohant, és hetekig nem is hallottam róla.

"És nem is hallottál volna róla azóta sem, ha apád meg nem hal, és nem hagy rád egy halom pénzt", gondolta Neele felügyelő. Fennhangon azonban csupán ennyit mondott:

– Másról nem beszéltek Mrs. Fortescue-val?

– Nem. Nem hiszem.

– És ez körülbelül öt perccel fél hat előtt történt, Mrs. Fortescue-t pedig hat előtt öt perccel holtan találták. Ez alatt a félóra alatt ön nem tért vissza a szobába?

– Nem.

– Mit csinált?

– Én... elmentem egy kicsit sétálni.

– A Golf-szállóba?

– Én... hát igen, de Gerald nem volt ott.

– Aha – bólintott újra Neele felügyelő. Ezúttal azonban elbocsátás rejlett a szóban. Elaine Fortescue felállt.

– Óhajt még valamit? – kérdezte.

– Köszönöm, nem, Fortescue kisasszony.

Amikor Elaine indulni készült, Neele odavetve megkérdezte:

– Tudna nekem valamit mondani feketerigókról?

A leány rámeredt.

– Feketerigókról? Amik a pástétomban voltak?

“Na tessék! – gondolta a felügyelő. – Hát hol lettek volna azok a dögök? A pástétomban!” Fennhangon azonban csak ennyit kérdezett: – Mikor történt ez?

– Mikor is... Úgy három-négy hónapja... és apa íróasztalán is volt egypár. Iszonyúan haragudott...

– Haragudott? És sokat kérdezősködött?

– Igen, persze. De nem tudtuk meg, ki rakta oda a rigókat.

– Van valami elképzelése arról, miért haragudott annyira az édesapja?.

– Hát elég undorító dolog volt, nem?

A felügyelő elgondolkodva pillantott a leányra, de az nyíltan a szemébe nézett.

– Még valami, Miss Fortescue – mondotta aztán Neele. – Nem tud róla, hogy mostohaanyja készített-e végrendeletet?

Elaine a fejét rázta.

– Fogalmam sincs. De gondolom, biztosan csinált. Általában szoktak, nem?

– Az volna a helyes... de nem mindenki teszi meg. Önnek például van végrendelete, Miss Fortescue?

– Nem, dehogyis, nincs... hisz nem volt semmim, amit örökbe hagyhattam volna... Most persze...

– Igen – bólintott a felügyelő. – Ötvenezer font nagy felelősség. Sok mindent megváltoztat, Miss Fortescue.

2

Elaine Fortescue kiment, de Neele felügyelő jó néhány percig csak bámult maga elé szótlanul. Volt min elgondolkodnia. Mary Dove kijelentése, hogy egy férfit látott a kertben körülbelül 4.35-kor, új lehetőségeket tárt fel. Már persze, ha Mary Dove igazat mondott. Neele felügyelő elvszerűen soha senkiről nem tételezte fel, hogy igazat mond. Ám akárhogy nézte, forgatta Mary Dove kijelentését, semmiféle valószínű okot nem talált, hogy miért hazudott volna. Hajlandó volt tehát elhinni, hogy Mary Dove igazat mondott, és valóban egy férfit látott a kertben. Ugyancsak nyilvánvaló az is, hogy ez a férfi nem lehetett Lancelot Fortescue, bármennyire érthetően tételezte is fel az adott körülmények között Miss Dove, hogy őt látja. Az illető tehát nem

Lancelot Fortescue volt, hanem egy hasonló magasságú és alakú férfi, márpedig ha a szóban forgó időpontban egy férfi járt a kertben, mi több: lopakodott – mert erre kell következtetni abból, hogy óvatosan a taxus-sövény mögött haladt –, nos, akkor valóban van min gondolkodni.

Mary Dove kijelentéséhez vegyük hozzá azt is, hogy valakit hallott járkálni az emeleten. Azonkívül ott volt az a kis göröngy Adele Fortescue budoárjának szőnyegén. Neele felügyelő lelki szemei előtt megjelent a szobában álló finom kis szekreter. Csinos darab – természetesen nem antik, csak utánzat –, benne nagyon is szembeszökő titkos fiók. A fiók három levelet rejtett – a leveleket Vivian Dubois írta Adele Fortescue-nak. Neele felügyelőnek pályafutása során többezer, minden rendű és rangú szerelmes levél átment már a kezén. Ismerte az egész skálát: a szenvedély fűtötte irományokat, az ostoba levélkéket, az érzelgős remekműveket és a számonkérő dörgedelmeket. Akadtak óvatos levelek is. A fent említett három példányt Neele felügyelő határozottan ez utóbbi kategóriába sorolta. Még ha történetesen a válóperes tárgyaláson olvassák is fel Mr.. Dubois műveit, ott is bátran értelmezhetők a merőben platói barátság megható dokumentumainak. “Platói barátság ám a javából!” – gondolta cinikusan a felügyelő. Amint megtalálta a három levelet, már küldte is fel a Scotland Yardra, akkor ugyanis még az volt a fő kérdés, vajon a koronaügyészi hivatal megfelelőnek találja-e a bizonyítékanyagot ahhoz, hogy vádat emelhessenek Adele Fortescue, vagy Adele Fortescue és Vivian Dubois ellen. Akkor még minden arra mutatott, hogy Rex Fortescue-t a felesége mérgezte meg, szeretője közreműködésével, vagy anélkül. A mégoly óvatos levelekből is meglehetős biztonsággal kitűnt, hogy Vivian Dubois Mrs. Fortescue szeretője volt, a szövegben azonban, már amennyire Neele megítélte, nyoma sem volt a bűncselekményre való felbujtásnak. Lehet, hogy szóbeli felbujtás történt, de ahhoz Vivian Dubois túlontúl óvatos, hogy ilyesmit papírra bízzon.

Neele felügyelő – igen helyesen – feltételezte, hogy Vivian Dubois felszólította Adele Fortescue-t: semmisítse meg a leveleit, és hogy Adele Fortescue azt közölte vele, hogy már meg is tette.

Most azonban itt állnak két újabb halálesettel. Ami pedig azt jelenti, legalábbis logikusan azt kellene hogy jelentse, hogy Adele Fortescue nem ölte meg a férjét.

Hacsak, gyártotta Neele felügyelő termékeny képzelete az új elméletet, hacsak Adele Fortescue hozzá nem akart menni Vivian Dubois-hoz, Vivian Dubois azonban nem Adele Fortescue kezére, hanem a százezer fontjára

pályázott, amelyet a férj halála után az asszony örökölt volna. Bízvást abban reménykedett, hogy Rex Fortescue halálát természetes oknak tulajdonítják majd. Agyvérzés, szívbénulás, valami efféle. Végtére is az elmúlt esztendő folyamán mindenkit aggasztott Rex Fortescue egészségi állapota. (Mellesleg megjegyezve, mondta magában Neele felügyelő, ezt a kérdést még közelebbről meg kell vizsgálnia. Az volt az érzése, hogy ez még fontos lehet.) – No de menjünk tovább. Rex Fortescue halála nem bonyolódott terv szerint. Haladéktalanul fény derült a mérgezés tenyéré, és arra is, hogy milyen mérget alkalmaztak.

Feltéve, hogy Adele Fortescue és Vivian Dubois bűnös volt, milyen állapotban lehettek akkor? Vivian Dubois nyilván félt, Adele Fortescue pedig elvesztette a fejét. Ostobaságokat csinált, beszélt. Felhívta Dubois-t, fegyelmezetlenül összevissza fecsegett, amit – és ezt Dubois jól tudta – bárki meghallhatott Tiszafa-kunyhóban. Mi lett volna ez esetben Vivian Dubois következő lépése?

Még korai volna válaszolni erre a kérdésre, de Neele felügyelő igen hamarosan érdeklődni óhajtott a Golfszállóban, vajon Dubois elhagyta-e a hotelt délután 4.15 és 6 óra között, vagy sem. Vivian Dubois is magas és fekete, akárcsak Lance Fortescue. Besurranhatott a kertből az oldalajtón, fel az emeletre... és ott? Kereste a leveleket, és rájött, hogy eltűntek? Megvárta netán, míg tiszta a levegő, azután lement a könyvtárszobába, uzsonna után, amikor Adele Fortescue-t egyedül találta?

No de csak lassan, lassan, sorjában.

Neele kikérdezte Mary Dove-ot, Elaine Fortescue-t, és most meg kell hallgatnia, mit mond Percival Fortescue felesége.

TIZENHATODIK FEJEZET

1

Neele felügyelő Mrs. Percivalt a nappali szobájában találta, az emeleten – épp levelet írt. Meglehetősen idegesen állt fel, amikor a felügyelő belépett.

– Óhajt valamit... Van valami...

– Kérem üljön le, Mrs. Fortescue. Még egypár kérdést szeretnék feltenni önnek.

– Persze, tessék csak, felügyelő úr. Olyan rémes ez az egész, hát nem? Olyan rettenetes...

Idegesen leült egy karosszékbe. Neele felügyelő melléje telepedett, egy egyenes hátú kis székre. Gondosabban vette szemügyre az asszonyt, mint eddig. Középszerű teremtés, gondolta, és nem látszik boldognak. Nyugtalan, elégedetlen, szűk látókörű nő, de egészen bizonyos, hogy a maga szakmájában igen ügyes és határozott munkaerő volt. Amióta egy jómódú férfihoz kötötte az életét, nem kell dolgoznia, de a szabad idejével nem tud mit kezdeni. Divatosan öltözködik, regényt olvas, édességet majszol – csakhogy Neele-nek az asszony mohó izgatottsága jutott eszébe, Rex Fortescue halálának estéjén, és ezt nem a tragédia feletti csámcsogó élvezetnek tulajdonította, inkább a Mrs. Percival életét elborító véghetetlen unalom szánalmas bizonyítékának. A felügyelő fürkész pillantására az asszony szemhéja megrebbent; kerülte Neele tekintetét. Mintha ideges lenne, és bűntudatos. De hogy miért valójában, azt már nem tudta Neele.

– Sajnos újra meg újra végig kell kérdeznünk mindenkit – mentegetőzött a felügyelő. – Bizonyára roppant fárasztó valamennyiőjüknek. Tisztában vagyok ezzel, de feltétlenül meg kell állapítanunk a történtek pontos idejét. Ön, mint hallom, meglehetősen későn ment le uzsonnázni, ugyebár? Sőt, Miss Dove jött fel önért, igaz?

– Igen. Igen, ő jött értem. Bejött, és közölte, hogy felszolgálták a teát. Nem is sejtettem, hogy már olyan késő van. Levelet írtam éppen.

Neele felügyelő épp csak odapillantott az íróasztalra.

– Aha – bólintott. – Nem is tudom miért, de azt hittem, hogy ön sétálni volt.

– Miss Dove mondta? Tényleg... most hogy mondja, már emlékszem. Leveleket írtam, aztán olyan fülledt volt idebent a szobában, a fejem is irtózatosan fájt, hát fogtam magam, és... szóval jártam egyet. Csak épp megkerültem a kertet.

– Aha. Találkozott valakivel?

– Hogy találkoztam-e valakivel? – Az asszony tátott szájjal bámult Neele-re. – Hogyhogy... ?

– Csak épp azon tűnődtem, látott-e valakit, vagy önt látta-e valaki séta közben.

– Messziről láttam a kertészt, mást nem. – Gyanakvóan méregette a felügyelőt.

– Azután tehát feljött a szobájába, és épp levetette a kabátját, amikor Miss Dove belépett, és közölte, hogy kész a tea?

– Igen. Igen, és aztán lementem.

– Ki volt odalent?

– Adele meg Elaine, aztán egy-két perc múlva megérkezett Lance. A sógorom. Aki most jött haza Kenyából.

– És azután valamennyien uzsonnáztak?

– Igen, uzsonnáztunk. Utána Lance felment Effie nénihez, és én is feljöttem, és befejeztem a leveleimet. Elaine ott maradt Adele-lel.

Neele felügyelő megnyugtatóan bólintott.

– Igen. Fortescue kisasszony, úgy látszik, még öt-tíz percig ott maradt Mrs. Fortescue-val, miután ön feljött. A férje akkor még nem volt itthon?

– Ó, nem. Percival csak fél hétkor vagy hétkor ért haza. Nem jöhetett korábban, rengeteg elintéznivalója volt a városban.

– Vonattal jött haza?

– Igen. Az állomásról meg taxival.

– Ritkán fordul elő, hogy vonattal jön haza?

– Néha szokott. Elég ritkán. Azt hiszem, olyan helyeken volt dolga a városban, ahol nehéz parkolni. Könnyebb volt a Cannon Street-i állomáson vonatra szállnia.

– Aha – bólintott Neele felügyelő. Aztán folytatta: – Megkérdeztem a kedves férjét, vajon Mrs. Fortescuenak volt-e végrendelete. Azt felelte, hogy nem hiszi; valószínűleg nem volt. Ön esetleg tud valamit erről?

Nagy meglepetésére Jennifer Fortescue hevesen bólogatott.

– Persze – mondta. – Adele csinált végrendeletet. Ő maga mondta nekem.

– Igazán? Mikor történt ez?

– Nem olyan nagyon régen. Talán egy hónapja.

– Hm. Roppant érdekes – mondta Neele felügyelő.

Mrs. Percival mohó érdeklődéssel hajolt előre. Egyszeriben megélénkült az arca. Nyilvánvalóan élvezte, hogy olyasmit tud, amiről senki másnak fogalma sincs.

– Val nem is sejtette – mondta bizalmasan. – Senki sem sejtette. Én is csak véletlenül tudtam meg. Jöttem az utcán, akkor léptem ki a papírüzletből, és megláttam Adele-t: ő meg az ügyvédi irodából jött ki. Az Ansell & Worral-cégtől. A Főutcán.

– Ó... – mondta Neele. – A helybeli ügyvédtől?

– Igen. Mire kérdem Adele-t: “Hát te meg hogy kerülsz ide?” Erre nevet, és azt mondja: “Kíváncsi vagy, mi?” Aztán elindultunk együtt, és azt mondta: “Elárulom neked, Jennifer. Végrendeletet készítettem.” “Nahát, mondom erre én, hát azt meg minek kellett, Adele, csak nem vagy beteg, vagy valami?” Ő

meg persze rávágta, hogy nem, dehogyis, szó sincs róla. Életében még ilyen jól nem érezte magát. De az volna a helyes, hogy mindenki csináljon végrendeletet. Azt mondja, semmi kedve nem volt elmenni ahhoz a felfuvalkodott családi jogtanácsoshoz, Londonban. Mr. Billingsbyhez. Az öreg pletykafészek nyomban szétkürtölné a családban, mondta Adele. “Nem, azt mondja, a végrendeletem az én magánügyem, ahhoz senkinek semmi köze.” “Hát te tudod, Adele, mondtam erre én. Nyugodt lehetsz, én úgyse mondom el senkinek.” Mire ő: “Felőlem elmondhatod, hisz úgyse tudod, mi van benne.” De tényleg nem mondtam el senkinek. Még Percynek se. Elvégre női összetartás is van, hát nem, felügyelő úr?

– Ez nagyon nemes gondolkodásra vall, Mrs. Fortescue – mondta diplomatikusan Neele felügyelő.

– Hát bennem aztán igazán nincs egy szikra rosszindulat – mondta Jennifer. – Nem mintha rajongtam volna Adele-ért, szerintem ez a fajta nő nem nézi, kin gázol át, csak hogy megkapja, amit akar. Na de halottakról vagy jót vagy semmit, még az is lehet, hogy félreismertem szegényt.

– Nos, nagyon köszönöm, Mrs. Fortescue, igazán nagy segítségemre volt.

– Nagyon szívesen, bármikor. Én igazán boldogan segítek, ha tudok. Olyan rémes ez az egész helyzet, nem? Ki az az öreg hölgy, aki délelőtt érkezett?

– Bizonyos Miss Marple. Oly kedves volt, hogy idefáradt, és tájékoztatott a Gladys nevű szobalányról. Gladys Martin ugyanis annak idején nála szolgált.

– Jé, igazán? De érdekes.

– Még egy kérdésem volna, Mrs. Percival. Tudna valamit mondani feketerigókról?

Jennifer Fortescue hevesen összerezzent. Táskáját a padlóra ejtette, és lehajolt érte.

– Feketerigókról, felügyelő úr? Miféle rigókról beszél?

Pihegett; szinte beszélni is alig tudott. Neele felügyelő elmosolyodott, úgy felelt:

– Egyszerűen feketerigókról. Élve, halva vagy akár csak jelképesen.

Jennifer Fortescue hangja csattant, akár a puskalövés:

– Nem értem, mit beszél! Fogalmam sincs, mire akar kilyukadni.

– Tehát semmiféle feketerigóról nem tud, Mrs. Fortescue?

Az asszony ezúttal lassan, vonakodva szólalt meg:

– Biztosan arra gondol, amit nyáron a pástétomban találtak. Rettenetes ostobaság.

– A könyvtárszobában, az asztalon is hagytak egypárat, nem?

– Borzasztó buta vicc volt. Nem tudom, ki említhette önnek. Mr. Fortescue, az apósom, rettenetesen bosszankodott.

– Csak bosszankodott? Semmi több?

– Hogyan...? Ja igen, most hogy mondja... csakugyan. Megkérdezett minket, nem láttunk-e idegent a ház körül.

– Idegent?! – vonta fel a szemöldökét Neele felügyelő.

– Igenis azt kérdezte! – vonult védekezésbe Mrs. Percival.

– Idegent... – tűnődött Neele. Azután megkérdezte: – És nem látszott rajta, hogy félne?

– Hogy félne? Miért félt volna?

– Hogy ideges lett volna. Mármint az esetleges idegenek miatt.

– Ja igen. Igen, azt hiszem, ideges volt. Persze, nem emlékszem már annyira. Hiszen hónapokkal ezelőtt történt. Szerintem csak ostoba ugratás volt az egész. Talán Crump műve lehetett. Véleményem szerint Crump szörnyen labilis, és szent meggyőződésem, hogy iszik. Néha már az is megfordult a fejemben, nem forral-e valamiért bosszút Mr. Fortescue ellen. Nem gondolja, felügyelő úr, hogy ez lehetséges?

– Minden lehetséges – jelentette ki Neele felügyelő, és távozott.

2

Percival Fortescue Londonban volt, de Lancelotot Neele felügyelő a könyvtárszobában találta: sakkozott a feleségével.

– Elnézésüket kérem, hogy megzavarom a partit – mentegetőzött Neele felügyelő.

– Ó, úgyis csak az időt ütjük agyon. Igaz, Pat?

Pat bólintott.

– Bizonyára igen ostobának találja majd a kérdésemet – folytatta Neele. – Tud valamit feketerigókról, Mr. Fortescue?

– Feketerigó? – Lance-et láthatólag mulattatta a kérdés. – Miféle rigókra gondol, felügyelő úr? Valódi madarakra? Vagy ez valami fedőnév?

Most már Neele arca is felderült. Megejtően kedves volt a mosolya.

– Magam sem tudom biztosan, mire gondolok, Mr. Fortescue. Csak épp említés esett holmi feketerigóról.

– Uramisten! – Lance tekintete hirtelen elkomolyodott. – Csak nem arról a réges-régi Feketerigó-bányáról beszél?

– Feketerigó-bánya? – csattant a felügyelő kérdése. – Mi volt az?

Lance elgondolkodva összevonta szemöldökét.

– Az a baj, felügyelő úr, hogy magam sem emlékszem az egészre. Valami motoszkál bennem... papám múltjában esett holmi homályos ügy... Valahol Nyugat-Afrikában. Úgy emlékszem, Effie néni vágott a szemébe egyszer valami ilyesmit, de sajnos semmi határozottat nem tudok a dologról.

– Effie néni? Az ugyebár Ramsbottom kisasszony?

– Igen.

– Majd felmegyek és megkérdezem – mondta Neele felügyelő. Aztán búbánatosan hozzátette: – Meglehetősen félelmetes az öreg hölgy, Mr. Fortescue. Mindig ideges vagyok, ha rám néz.

Lance nevetett.

– Hát bizony, Effie néni fura bogár. De talán tud magának segíteni, felügyelő úr, ha épp jó kedvében találja. Kivált ha a múltban akar vájkálni. Effie néninek briliáns a memóriája, és a legnagyobb örömét abban leli, ha olyasmit kotorhat ki belőle, ami valakire nézve káros, kedvezőtlen vagy kellemetlen. – Aztán elkomolyodva tette hozzá. – No és még valami. Felmentem hozzá, mint tudja, nem sokkal azután, hogy hazaértem. Rögtön uzsonna után. És Effie néni Gladyst emlegette. Tudja, azt a szobalányt, akit megöltek. Akkor persze még nem tudtuk, hogy meghalt a szerencsétlen. Effie néninek szent meggyőződése volt, hogy Gladys tud valamit, amit nem mondott el a rendőrségnek.

– Ez többé-kevésbé bizonyos – bólintott Neele felügyelő. – Most már nem is mondja el soha, szegény leány.

– Effie néni mindenesetre azt tanácsolta neki, hogy öntse ki a szívét. Nagy kár, hogy a leány nem fogadta meg a tanácsot.

Neele megint bólintott. Igyekezett megacélozni lelkét a találkozóra, és behatolt Ramsbottom kisasszony erődítményébe. Nagy meglepetésére Miss Marple-t is ott találta. A két hölgy épp a külhoni missziókról csevegett.

– Én már megyek is, felügyelő úr – szedelőzködött sietve Miss Marple.

– Nem szükséges, asszonyom – mondta Neele felügyelő.

– Meghívtam Miss Marple-t, szálljon meg a házban – mondta Miss Ramsbottom. – Semmi értelme kidobni a pénzt arra a nevetséges Golf-szállóra. Gonosz nyerészkedők gyülekezete. Dorbézolnak, kártyáznak hajnalig. Sokkal jobban teszi, ha tisztes, istenfélő fedél alatt száll meg. Itt van mindjárt mellettünk a vendégszoba. Dr. Mary Peters hittérítőnő aludt benne utoljára.

– Igazán végtelenül kedves kegyedtől – mondta Miss Marple –, de nem

hiszem, hogy helyénvaló volna betolakodnom a gyászoló házba.

– Ki gyászol ebben a házban? Ostoba beszéd – legyintett Ramsbottom kisasszony. – Tán ejt valaki egyetlen könnyet Rexért? Vagy Adele-ért? Vagy talán a rendőrség zavarja? Van valami kifogása, felügyelő úr?

– Részemről semmi, asszonyom.

– Na tessék! – jelentette ki Miss Ramsbottom.

– Igazán végtelenül kedves kegyedtől – ismételte hálásan Miss Marple. – Megyek, telefonálok a szállóba, lemondom az előjegyzésemet. – Kiment a szobából, Ramsbottom kisasszony pedig odavetette a felügyelőnek:

– Nos? Mit óhajt?

– Arra gondoltam, talán kegyed mondhatna nekem valamit a Feketerigó-bányáról, asszonyom.

Miss Ramsbottom elkukorékolta magát.

– Hihi! Szóval ide lyukadtak ki?! Hát mégis megértette, mire céloztam a múltkor! Nos, mit akar tudni róla?

– Bármit, amit elmondhat, asszonyom.

– Sokat nem tudok mondani. Régi história... meglehet már húsz-huszonöt esztendős is. Valamiféle bányakiaknázási jog volt Kelet-Afrikában. A sógorom társult egy MacKenzie nevű emberrel. Kettesben oda is utaztak, hogy szemügyre vegyék a bányát, aztán MacKenzie meghalt odakint. Elvitte a láz. Rex hazajött, és kijelentette, hogy a jog, vagy az érdekeltség, vagy minek nevezik, nem ér egy garast se. Ennyit tudok a dologról.

– Azt hiszem, tudna egy kicsit többet is, asszonyom – noszogatta a felügyelő.

– A többi csak mendemonda. Arra a törvény nem ad, úgy tudom.

– Még nem vagyunk bíróság előtt, asszonyom.

– Hát pedig én akkor se mondhatok magának többet. MacKenzie-ék szörnyű botrányt csaptak. Ennyit tudok, és kész. Azt állították, hogy Rex kijátszotta MacKenzie-t. El is hiszem. Eszes, gátlástalan ember volt, de afelől semmi kétségem, hogy akármit csinált, vigyázott, hogy semmi törvénybe ütközőt ne kövessen el. Nem bizonyíthattak rá semmit. MacKenzie özvegye ideges, gyenge asszony volt. Egyszer ide is eljött, és szörnyű jelenetet rendezett. Azt mondta, Rex meggyilkolta az urát. Ostoba komédia! Nem volt ép eszű az az asszony, úgy tudom, hamarosan intézetbe is került. Idejön, iderángatja a két kis gyerekét, azok persze halálra voltak rémülve. Kijelentette: úgy neveli a gyerekeit, hogy álljanak bosszút az apjuk gyilkosán. Ilyesmiket hordott össze. Üres beszéd volt az egész. No, hát ennyit tudok

mondani. De nehogy azt higgye, hogy a Feketerigó-bánya volt Rex egyetlen svindlije életében. Ha jól utánanéz, talál még bőven mást is. Hogy bukkant épp a Feketerigóra? Tán valami nyom MacKenzie-ékhez vezetett?

– Nem tudja, asszonyom, mi történt a családdal?

– Fogalmam sincs – mondta Ramsbottom kisasszony. – Én egy pillanatig se hiszem, hogy Rex meggyilkolta volna MacKenzie-t, de azt könnyen el tudom képzelni, hogy sorsára hagyta. Az Úr színe előtt éppúgy felelnie kell érte, de a törvény szemében nem egyforma a kettő. Ha megtette, megbűnhődött érte. Isten malmai lassan őrölnek. Most pedig azt ajánlom, menjen el, mert többet úgysem mondhatok magának, hiába is kérdez.

– Nagyon köszönöm, amit elmondott – mondta Neele felügyelő.

– Azt a Marple nőszemélyt meg küldje vissza – szólt utána Ramsbottom kisasszony. – Világias, mint minden anglikán, de józan elképzelései vannak a jótékonysági munkáról.

Neele felügyelő felhívta az Ansell & Worrall-céget, majd a Golf-szállót, ezután pedig közölte Hay őrmesterrel, hogy rövid időre elmegy.

– Be kell néznem az ügyvédhez, később pedig megtalál a Golf-szállóban, ha valami sürgős előadódik.

– Igenis, felügyelő úr – mondta az őrmester.

– És mindent tudjon meg feketerigókról – szólt vissza a felettes.

– Feketerigó...? – bámult döbbenten Hay őrmester.

– Hallotta, mit mondtam: nem is feketeribizli. Feketerigó.

– Igenis, felügyelő úr – hebegte Hay őrmester.

TIZENHETEDIK FEJEZET

1

Mr. Ansell az ügyvédeknek ahhoz az alfajához tartozott, amelyet nem nehéz megfélemlíteni. Kicsiny, és nem is nagyon virágzó praxisa, úgy érezte, nem jogosítja fel semmiféle önérzeteskedésre; amennyire tőle telt, igyekezett segítségére lenni a hatóságoknak.

Hogyne, hogyne, készített végrendeletet a megboldogult Mrs. Adele Fortescue megbízásából. A hölgy mintegy öt hete jelent meg az irodában. Mr. Ansell kissé furcsállotta is a dolgot, de természetszerűleg nem szólt egy szót sem. Az ügyvédi praxisban ugyebár gyakran fordulnak elő furcsa dolgok. Felügyelő úr is nyilván megérti, hogy az ügyvédi titoktartás kötelez, és a

többi, és a többi. A felügyelő bólintott: hogyne értené. Azt már előzőleg megtudta, hogy a végrendelethistória előtt Mr. Ansell semmiféle jogi ügyletet nem intézett sem Mrs. Fortescue, sem a Fortescue család bármely más tagja megbízásából.

– A hölgy természetszerűleg nem óhajtott a férje jogtanácsosához fordulni ez esetben – közölte Mr. Ansell.

Nos, lehántva a körmönfont fiskálisnyelv sallangjait, a tények igen egyszerűnek bizonyultak. Adele Fortescue végrendeletében mindenét, ami halála időpontjában a tulajdonát képezi, Vivian Dubois-ra hagyja.

– Én azonban arra a következtetésre jutottam – nézett kérdőleg a felügyelőre Mr. Ansell –, hogy valójában nem rúghatott nagyon sokra az a hagyaték...?

A felügyelő bólintott. Adele Fortescue végrendeletének elkészítésekor csakugyan ez volt a helyzet. Hanem azóta Rex Fortescue meghalt, és Adele Fortescue százezer fontot örökölt. Ez a százezer font pedig (az örökösödési illeték levonása után) most Vivian Edward Dubois tulajdonába megy át.

2

A Golf-szállóban Vivian Dubois idegesen várta Neele felügyelőt. Dubois már épp útra készen állt, bőröndjei becsomagolva, amikor Neele felügyelő telefonon felkérte, hogy maradjon még. Neele felügyelő makulátlanul udvarias volt, sőt kedves; még mentegetőzött is. Ám a köznapi szavak mögött a kérés inkább parancsnak tűnt fel. Vivian Dubois tiltakozott, de nem túlságosan hevesen.

Most pedig így szólt:

– Remélem, tisztában van vele, felügyelő úr, milyen kellemetlen nekem, hogy itt kell maradnom. Igen sürgős üzleti ügyek szólítanak a városba.

– Nem is tudtam, hogy az üzleti életben tevékenykedik, Mr. Dubois – mondta nyájasan Neele felügyelő.

– Fájdalom, manapság az embernek oly korlátozott a szabad ideje!

– Mrs. Fortescue halála bizonyára nagy megrázkódtatást jelentett önnek, Mr. Dubois. Igen közeli barátságban voltak, ugyebár?

– Ó, igen – mondotta Dubois. – Elbűvölő asszony volt. Gyakran golfoztunk együtt.

– Bizonyára nagyon fog önnek hiányozni.

– Ó, igen – sóhajtott Dubois. – Ez az egész dolog felettébb tragikus.

– Ha jól tudom, ön Mrs. Fortescue halálának délutánján még felhívta őt telefonon?

– Igen? Már nem is emlékszem.

– Úgy értesültem, négy óra tájban.

– Igen, csakugyan, azt hiszem.

– Nem emlékszik, miről beszélgettek, Mr. Dubois?

– Semmi jelentős dologról. Azt hiszem, a hogyléte felől érdeklődtem, meg hogy van-e valami újabb hír a férje halála körül... amolyan konvencionális érdeklődés volt.

– Aha – bólintott Neele felügyelő. Aztán megkérdezte: – És azután ön elment sétálni?

– Khm... igen, igen... azt hiszem, csakugyan. Ha nem is éppen sétálni, ütögettem egypárat a golfpályán.

Neele felügyelő hangja végtelenül gyöngéd volt:

– Alig hinném, Mr. Dubois... Aznap nem... A hotelportás látta önt, amint az úton Tiszafa-kunyhó felé tart.

Dubois pillantása a felügyelőre tévedt, azután megint elkalandozott.

– Sajnos, nem emlékszem, felügyelő úr.

– Lehetséges, hogy netán fel is kereste Mrs. Fortescue-t?

Dubois hangja felcsattant: – Dehogyis! Még csak a közelébe sem mentem a háznak.

– Hanem hova ment?

– Ó... hát csak végig az úton, a Három Galambig, azután megfordultam, és a golfpálya mellett visszajöttem.

– Egészen bizonyos benne, hogy nem ment el Tiszafa-kunyhóba?

– Egészen bizonyos vagyok benne, felügyelő úr.

A felügyelő a fejét csóválta.

– Ejnye, Mr. Dubois – mondta –, sokkal jobb volna ám, ha őszintén beszélne velünk. Lehetséges, hogy csak valami egészen ártatlan okból ment oda.

– Mondom, hogy aznap nem kerestem fel Mrs. Fortescue-t!

– Tudja, Mr. Dubois – mondta nyájasan Neele –, azt hiszem, kénytelenek leszünk vallomást kérni öntől. Jó lenne, és ez természetesen törvényadta joga, ha jelen volna az ügyvédje is, miközben vallomást tesz.

Mr. Dubois arcából kiszökött a vér; Mr. Dubois szabályosan elzöldült.

– Maga fenyeget... – hebegte. – Maga engem fenyeget!

– Ugyan, ugyan, hová gondol! – Neele felügyelő hangjában őszinte

döbbenet csengett. – Nem tehetünk mi olyat! Épp ellenkezőleg. Hisz épp az imént hívtam fel a figyelmét a törvényadta jogaira!

– Nekem semmi közöm nem volt az egészhez, ha mondom! Az égvilágon semmi közöm.

– Ejnye, Mr. Dubois, hisz maga ott volt Tiszafa-kunyhóban, aznap úgy fél öt tájban. Valaki ugyanis kinézett az ablakon, és meglátta.

– Én csak a kertben voltam. Nem mentem be a házba!

– Nem? – kérdezte Neele felügyelő. – Egészen bizonyos ebben? Nem ment be az oldalajtón, fel a lépcsőn, Mrs. Fortescue emeleti nappalijába? Nem keresett valamit a kis íróasztalban?

– Akkor biztos magánál van – mondta mogorván Dubois. – Az az ostoba Adele mégis eltette... pedig hogy esküdözött, hogy elégette... De nehogy azt higgye, hogy azt jelenti, amit maga beleolvas.

– Tehát nem tagadja, Mr. Dubois, hogy ön igen szoros barátságiban volt Mrs. Fortescue-val?

– Nem hát, dehogy tagadom. Hogy a fenébe tagadnám, mikor magánál van az a pár levél? Csak annyit mondok, hogy bele ne olvasson holmi rejtett értelmet. Azt ne gondolja, hogy mi... hogy ő... valaha is el akarta tenni láb alól Rex Fortescue-t. Uramisten, én aztán nem vagyok az a fajta!

– De talán őnagysága az a fajta volt... ?

– Őrültség! – kiáltott fel Vivian Dubois. – Miért, talán őt nem ölték meg?

– De igen, persze.

– Hát akkor nem logikus, hogy ugyanaz a személy ölte meg őt is, aki a férjét?

– Lehetséges. Könnyen lehetséges. De természetesen akadhat más megoldás is. Például, természetesen merőben elméleti példát mondok, Mr. Dubois, lehetséges, hogy Mrs. Fortescue eltette láb alól a férjét, aztán Mr. Fortescue halála után ő maga vált veszedelmessé valaki másra nézve. Olyasvalakire, aki talán nem segített éppenséggel Mrs. Fortescue-nak a tett elkövetésében, de aki, mondjuk, személyében az *indítóokot* képviselte. S az ilyen személy ugyebár veszedelmesnek érezheti Mrs. Fortescue-t...?

– Engem... engem n-n-nem keverhet bele semmibe. K-képtelenség – hebegte Dubois.

– Mrs. Fortescue végrendeletet készített, ha nem tudná – mondta Neele felügyelő. – Minden tulajdonát önre hagyta. Minden pénzét.

– Nekem nem kell az a pénz. Egy pennyt se lássak belőle!

– Persze, nem nagyon sokra rúg az egész – mondta Neele felügyelő. – Pár

darab ékszer, egy-két bunda, de úgy tudom, igen kevés készpénz.

Dubois rábámult; leesett az álla.

– De hiszen, azt hittem, hogy a férje...

Elharapta a szót.

– Azt hitte, Mr. Dubois?- kérdezte Neele felügyelő. Egyszeriben kemény lett a hangja, mint az acél. – Ez igazán érdekes. Nem voltam benne bizonyos, ismeri-e Rex Fortescue végrendeletének feltételeit...

3

Neele felügyelő következő látogatása a Golf-szálló egy másik vendégének, Mr. Gerald Wrightnak szólt. Mr. Gerald Wright magas, sovány entellektüel volt; a modora fensőbbséges. Neele felügyelő megállapította, hogy magasságra, alakra emlékeztet Vivian Dubois-ra.

– Miben lehetek a szolgálatára, felügyelő úr? – kérdezte Mr. Wright.

– Tájékoztatást szeretnék kérni öntől, Mr. Wright.

– Tájékoztatást? Csakugyan? Meglehetősen valószínűtlenül hangzik.

– A Tiszafa-kunyhóban bekövetkezett sajnálatos eseményekkel kapcsolatban. Értesült róluk, ugyebár?

Neele felügyelő hangjában némi gúny bujkált. Mr. Wright leereszkedően mosolygott.

– Hogy értesültem-e? Enyhe kifejezés. Az újságok alig írnak másról. Mily hihetetlenül vérszomjas országunk sajtója! Mily korban élünk! Egyfelől az atombomba-gyártás, másfelől a vérszomjas gyilkosságokon kérődző sajtó! Hanem ön kérdéseket óhajt feltenni. El sem képzelhetem, miféle kérdéseket. Mit sem tudok erről a Tiszafa-kunyhó-ügyről. Amikor Mr. Rex Fortescue-t megölték, éppen Man szigetén tartózkodtam.

– De utána hamarosan ideérkezett, Mr. Wright? Úgy tudom, táviratot kapott Miss Elaine Fortescue-tól.

– A mi derék rendőrségünk előtt semmi sem titok! Igen, Elaine idehívott. Természetesen azonnal jöttem.

– Értesülésem szerint önök rövidesen összeházasodnak?

– Igen pontos az értesülése, felügyelő úr. Remélem, nincs ellenvetése?

– Ez Fortescue kisasszonyra tartozik. Értesülésem szerint az önök kapcsolata nem egészen újkeletű? Hat-hét hónapos, ha jól tudom, igaz?

– Pontosan.

– Ön eljegyezte Fortescue kisasszonyt. Mr. Fortescue azonban megtagadta

beleegyezését, és közölte önnel, hogy ha a leánya az ő kívánsága ellenére megy férjhez, megvonja tőle anyagi támogatását. Amire ön, mint hallom, felbontotta az eljegyzést, és elutazott.

Gerald Wright ajkán szánakozó mosoly játszott.

– Szerfelett ügyesen tolmácsolja a dolgot, Neele felügyelő. Én valójában politikai felfogásom miatt részesültem üldöztetésben. Rex Fortescue a legrosszabb fajta kapitalista volt. Természetszerűleg nem áldozhattam fel politikai hitemet és meggyőződésemet pénzért.

– És az ellen nincs kifogása, hogy olyan nőt vegyen el, aki ötvenezer fontot örökölt?

Gerald Wright keskeny szája elégedett mosolyra húzódott.

– Egyáltalán nincs, Neele felügyelő. A pénz a közösség érdekét fogja szolgálni. No de ön bizonyára nem a pénzügyi helyzetet és még csak nem is a politikai meggyőződésemet óhajtja megvitatni, ugyebár?

– Nem, Mr. Wright. Egyszerű ténykérdésről szeretnék önnel beszélni. Mint tudja, Mrs. Adele Fortescue cianmérgezés következtében halt meg, november 5-én délután.

Mivel ön a szóban forgó délután Tiszafa-kunyhó közelében járt, lehetségesnek tartom, hogy talán látott vagy hallott valamit, aminek köze lehet az ügyhöz.

– És miből gondolja, hogy én, az ön szavaival élve, Tiszafa-kunyhó közelében jártam?

– A szóban forgó napon ön délután negyed ötkor ment el a szállóból, Mr. Wright. Kilépett a hotelból, és végigment az úton, Tiszafa-kunyhó irányába. Önként adódik a feltevés, hogy odament.

– Gondoltam rá – mondta Gerald Wright –, de arra a megfontolásra jutottam, hogy meglehetősen céltalan volna. Már megbeszéltem volt Miss Fortescue-val... Elaine-nel... hogy hat órakor találkozunk a szállodában. Elsétáltam hát a főútról elágazó ösvényen, és valamivel hat előtt értem vissza a Golf-szállóba. Elaine nem tartotta be a megállapodást. A körülmények között ez természetesen érthető.

– Látta önt valaki séta közben, Mr. Wright?

– Az úton alighanem elment mellettem néhány autó. Ismerőst nem láttam, ha erre gondol. A mellékút jóformán csak szekércsapás; nagyon sáros. Autók nem járnak arra.

– Tehát ön negyed ötkor távozott a szállóból, hat órakor ért vissza, ám csak a saját szava bizonyítja, hogy az eltelt időben mit csinált.

Gerald Wright ajkáról nem tűnt el a fensőbbséges mosoly.

– Módfelett szomorú, önre nézve is, rám is, felügyelő úr, de ez a helyzet.

Neele felügyelő bársonyos hangon szólalt meg:

– Ha tehát valaki azt mondaná, hogy kinézett a lépcsőforduló ablakán, és önt pillantotta meg Tiszafa-kunyhó kertjében, mintegy négy óra harmincöt perckor... – elhallgatott. A nyitott mondat ott lógott a levegőben.

Gerald Wright megemelintette szemöldökét, azután megrázta fejét.

– Akkor már nemigen lehetett pontosan látni – mondta. – Azt hiszem, aligha lehetett bárki is biztos abban, kit lát.

– Ismeri ön Mr. Vivian Dubois-t, aki ugyancsak itt lakik, a szállóban?

– Dubois? Nem, nem hiszem. Az a magas, fekete férfi volna, aki roppant elegáns antilopcipőket hord?

– Igen. Ő is sétálni ment a szóban forgó délután, és ő is Tiszafa-kunyhó irányába tartott. Nem látta véletlenül az úton?

– Nem. Nem, nem hiszem.

Gerald Wrighton most látszott első ízben némi kis aggodalom. Neele felügyelő elgondolkodva szólalt meg:

– Nem volt valami szép sétaidő aznap délután, kivált sötétben, sáros ösvényen. Különös, milyen vállalkozó szellem szállt meg egyszerre mindenkit...

4

Hay őrmester elégedett ábrázattal fogadta a Tiszafa-kunyhóba visszatérő felügyelőt.

– Utánajártam a feketerigóknak, felügyelő úr! – jelentette.

– Csakugyan?

– Igenis, felügyelő úr. Benne voltak a pástétomban. A vasárnapi vacsoráról megmaradt hideg pástétomhoz valaki hozzáférkőzött a kamrában, leemelte a tetejéről a tésztaréteget, kiszedte a tölteléket, és mit gondol, felügyelő úr, mit dugott a helyébe? Egy pár döglött rigót, amit a kertészkunyhóban talált. Ronda vicc, hát nem?

– Hogy fölszeletelték, trilla kelt,
Hu-huncut a bíró,
A király asztalára kerül

A két tucat rigó!

– idézte Neele felügyelő.

Hay őrmester tátott szájjal bámult utána.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

1

– Várj csak egy percet – mondta Ramsbottom kisasszony. – Mindjárt kijön a pasziánsz.

Egy királyt áttelepített a megüresedett helyre, a piros hetest rárakta a fekete nyolcasra, helyére került a pikk négyes, ötös, hatos, ideröppent-odaperdült még néhány lap, majd mindezek végezetével Miss Ramsbottom elégedett sóhajtással hátradőlt.

– Kijött! – jelentette. – Pedig nagyon ritkán sikerül.

Elégedetten pihegett még néhány másodpercig, csak azután emelte tekintetét a kandalló mellett álló fiatal nőre.

– Szóval te volnál Lance felesége – mondta.

Pat, akit Ramsbottom kisasszony rendelt színe elé, szótlanul bólintott.

– Milyen magas vagy – állapította meg az idős hölgy. – Egészségesnek látszol.

– Soha életemben nem voltam még beteg.

Ramsbottom kisasszony elégedetten bólintott.

– Percival felesége olyan, akár a keletlen tészta – állapította meg. – Szüntelenül édességet eszik, és fél a mozgástól. Nos, gyermekem, ülj le. Hol ismerted meg az unokaöcsémet?

– Kenyában. Barátaimnál voltam odakint.

– Már előzőleg is férjnél voltál, hallom.

– Igen. Kétszer.

Ramsbottom kisasszony felhorkant.

– Elváltál?

– Nem – mondta Pat. A hangja megremegett. – Mind a ketten... meghaltak. Az első férjem a légierőnél szolgált. A háborúban lőtték le a gépét.

– Hát a második? Várj csak... valaki mintha mesélt volna róla. Agyonlőtte magát, igaz?

Pat bólintott.

– Miattad?

– Nem – mondta Pat. – Nem énmiattam.

– Versenyistállót tartott, igaz?

– Igen.

– Soha életemben nem voltam lóversenypályán – jelentette ki Ramsbottom kisasszony. – Fogadás, kártya: mind a sátán találmánya.

Pat nem válaszolt.

– Be nem tenném a lábam színházba, moziba – közölte Ramsbottom kisasszony. – Hiába, gonosz ez a mai világ. Jócskán akadt gonoszság ebben a házban is, ám az Úr keze lesújtott.

Pat nemigen talált megfelelő választ. Vajon Lance nénikéje nem hibbant-e egy kicsikét? – tűnődött. De az öreg hölgy állhatatosan rászegezett okos pillantása megingatta véleményében.

– Mennyit tudsz a famíliáról, amibe beházasodtál? – kérdezte Effie néni.

– Annyit, gondolom – felelte Pat –, amennyit bárki tud a családról, amelybe beházasodik.

– Hm, nem mondom, van benne valami. Nos, én csak ennyit mondok neked: a húgom ostoba liba volt, a sógorom cégéres gazember, Percival alamuszi, a te Lance-ed meg a család fekete báránya.

– Ugyan, micsoda zagyvaság – mondta karakánul Pat.

– Lehet, hogy neked van igazad – mondta váratlanul Ramsbottom kisasszony. – Nem lehet embereket beskatulyázni. De azért ne becsüld le Percivalt. Általában úgy vélik, hogy aki jó, az rendszerint ostoba. Márpedig Percival egyáltalán nem ostoba. Az ő álszent módján nagyon is megvan a magához való esze. Sosem állhattam. Félre ne érts: Lance-ben egy szikrányit nem bízom, nem is helyeslem a dolgait, de ha tetszik, ha nem, a szívemhez nőtt... Gátlástalan fiú... az volt világéletében. Nagyon vigyázz rá; ügyelj, hogy el ne vesse a sulykot. Mondd meg neki is, kedvesem, alá ne becsülje Percivalt. Mondd meg neki, el ne higgyen mindent, amit Percival mond. Ahányan vannak ebben a házban, csupa hazug. – Az öreg hölgy mélységes elégtétellel tette hozzá: – Kénkő és pokoltűz lészen mindnyájuk osztályrésze.

2

Neele felügyelő telefonon beszélt a Scotland Yarddal. A vonal túlsó végéről a helyettes főbiztos hangja hallatszott:

– Jól van, megszerezzük a kért információt, magánszanatóriumoknál

érdeklődünk majd. Persze, lehet, hogy az az asszony már nem él.

– Valószínű. Régi história már ez nagyon.

Régi bűnök árnya messzire nyúlik. Ramsbottom kisasszony szavai... méghozzá jelentőségteljes szavai. Mintha csak célozni akart volna valamire.

– Fantasztikus elmélet – mondta a főnök.

– Hisz tudom én, uram. De úgy érzem, mégsem hanyagolhatjuk el. Túlságosan is sok az egyezés...

– Igen, igen... a rozs, a rigók, annak az embernek a keresztneve...

– A többi szempontot is figyelemmel kísérem – folytatta Neele. – Dubois is lehetőség... Wright nemkülönben... Gladys Martin bármelyiküket megláthatta az oldalajtónál... otthagyta a tálcát a hallban, kiment megnézni: ki az, mit csinál... akárki volt, megfojtotta ott nyomban, és a holttestet kivitte a szárítókötélhez, aztán a lány orrára rakta a ruhacsipeszt...

– Tiszta őrültség! És aljas gazság.

– Igen, uram. Ez háborította fel annyira az idős hölgyet, mármint Miss Marple-t. Nagyon kedves hölgy, és nagyon éles eszű. Beköltözött a házba, Miss Ramsbottom hívta meg, és meggyőződésem, hogy semmi sem kerüli el a figyelmét.

– Mi most a szándéka, Neele?

– Felkeresem a londoni ügyvédi irodát. Részletesebben akarok tájékozódni Rex Fortescue ügyeiről. És akármennyire régi história, szeretnék valamivel többet tudni a Feketerigó-bányáról.

3

Mr. Billingsby, a Billingsby, Horsethorpe & Walters ügyvédi iroda beltagja, roppant udvarias úriember volt, akinek feddhetetlen diszkrécióját megtévesztően nyájas modor palástolta. Neele felügyelő már másodszor tárgyalt vele, s ezúttal Mr. Billingsby diszkréciója immár kevésbé áthatolhatatlannak bizonyult, mint előzőleg. Tiszafa-kunyhó tragédiája megrendítette Mr. Billingsby szakmai tartózkodását. Készségesen igyekezett minden adatot a rendőrség rendelkezésére bocsátani.

– Felettébb különös az egész ügy – csóválta a fejét Mr. Billingsby. – Felettébb különös. Hosszú praxisom során még csak hasonlóval sem találkoztam.

– Őszinte leszek, Mr. Billingsby – mondta Neele felügyelő –: minden lehető segítségre szükségünk van.

– Számíthatnak rám, kedves uram. A legnagyobb örömmel állok rendelkezésükre.

– Először is hadd kérdezzem meg: mennyire ismerte a megboldogult Mr. Fortescue-t, és mennyire tájékozott a cég ügyeiről?

– Rex Fortescue-t meglehetősen jól ismertem. Mintegy tizenhat esztendeje lépett kapcsolatba cégünkkel. Természetesen a mi ügyvédi irodánk nem az egyetlen, amelynek szolgálatait igénybe vette... ó, korántsem.

Neele felügyelő bólintott. Ezt ő is tudta. A Billingsby, Horsethorpe & Walters cég, mondhatni, Rex Fortescue tisztes ügyeit kezelte. Kétesebb manipulációit különféle, kevésbé aggályos cégekre bízta.

– Nos, felügyelő úr, mit óhajt tudni? – folytatta Mr. Billingsby. – Mr. Fortescue végrendeletét illetően már tájékoztattam. Percival Fortescue az általános örökös.

– Pillanatnyilag az özvegy végrendelete érdekel. Mr. Fortescue halálakor, mint értesültem, százezer fontot örökölt, nemde?

Billingsby bólintott.

– Tekintélyes summa – mondotta –, és bizalmasan elárulhatom, felügyelő úr, hogy a cég ugyancsak megsínylette volna ezt az érvágást.

– Ezek szerint tehát a cég nem nyereséges?

– Őszintén szólva – mondta Mr. Billingsby –, és természetesen ez maradjon szigorúan kettőnk között: a cég a csőd szélén áll, már közel másfél esztendeje.

– Valamilyen különleges okból?

– Nos... igen. Az ok, mondhatnám, maga Rex Fortescue volt. Az elmúlt év során Rex Fortescue valósággal tébolyultan viselkedett. Komoly, stabil részvényeket bagóért elvesztegetett, spekulációkba bocsátkozott, tücsköt-bogarat összevásárolt, és közben elviselhetetlenül dicsekedett a tranzakciókkal. Senkinek a tanácsára nem hallgatott. Percival, a fia, bizonyára ismeri, nos, ő felkeresett engem, és valósággal könyörgött: vessem latba befolyásomat az édesapjánál. Ő maga is megpróbálkozott, de a jelek szerint semmibe vették, amit mondott. Nos, én megtettem, amit tehettem, de Fortescue nem hallgatott a józan ész szavára. Mondhatom önnek, mintha az egész embert kicserélték volna.

– De ugyebár nem volt depressziós? – kérdezte Neele felügyelő.

– Ó, nem. Dehogy. Épp az ellenkezője. Dicsekedett, a fellegekben járt.

Neele felügyelő bólintott. Már régebben megfogant benne egy gondolat, és ez most megerősítést nyert. Úgy érezte: pedzi már, mi vezethetett súrlódásra

Percival és az apja között. Mr. Billingsby tovább mondta a magáét:

– Sajnos, az özvegy végakaratát illetően nem állhatok rendelkezésére. A mi cégünkkel nem készíttetett végrendeletet.

– Igen, tudom – mondta Neele. – Csupán azt akartam megtudni, volt-e vagyona, ami fölött rendelkezhetett. Ezek szerint tehát százezer fontja volt.

Mr. Billingsby hevesen rázta a fejét.

– Nem, nem, drága uram. Szó sincs róla. Ebben téved.

– Úgy érti, ügyvéd úr, hogy a százezer fontnak csupán élete végéig lett volna haszonélvezője?

– Ó, nem, a pénz minden megkötés nélkül reá szállt. Mindössze egyetlen korlátozó záradék szerepelt a végrendeletben. Eszerint Fortescue felesége csupán az esetben örökli a mondott összeget, ha legalább egy hónappal túléli a férjét. Ez meglehetősen gyakori záradék manapság. A légiközlekedés elterjedésével vált szokásossá. Ha ugyanis két személy légikatasztrófában leli halálát, igen nehéz megállapítani, melyik a túlélő kettejük közül, és ez esetben tömérdek igen sajátos jogi probléma merül föl.

Neele felügyelő szótlanul bámult rá.

– Ezek szerint – szólalt meg nagy sokára – Adele Fortescue nem hagyományozhatott százezer fontot. Mi lesz most a pénzzel?

– Visszaszáll a cég tulajdonába. Vagyis, merem állítani, az általános örökös birtokába.

– És az általános örökös Mr. Percival Fortescue.

– Úgy van – bólintott Mr. Billingsby. – Percival Fortescue. És a cég jelen állapotát tekintve – tette hozzá tőle szokatlan nyíltsággal – merem állítani, hogy szüksége is lesz minden pennyre!

4

– Hogy ti rendőrök mire nem vagytok kíváncsiak! – sóhajtott Neele felügyelő orvos barátja.

– Ejnye, Bob, ne csűrd-csavard. Köpd már ki.

– Nos, tekintve, hogy magunk vagyunk, hát szerencsére nem hivatkozhatsz rám! Hanem, tudod, alighanem fején találtad a szöget. A tünetek alapján szinte bizonyosan elmebaj. A család gyanította, és orvoshoz akarták vinni. Ő azonban nem állt kötélnek. Igen. A tünetek jellemzőek. Az ítélőképesség elvesztése, nagyzási hóbort, heves dühkitörések, dicsekvő hajlam, téves képzetek, tulajdon személyiségének félreismerése, felnagyítása... hogy

valóságos pénzügyi géniusznak képzelte magát. Az ilyen beteg a legvirágzóbb céget is hamarosan csődbe juttatná, ha nem helyezik gondnokság alá. Márpedig azt nem könnyű elérni. Kivált, ha a beteg megneszeli, mire készül a környezete. Hát igen... a barátaidnak szerencséjük volt, hogy az illető idejében meghalt.

– Nem a barátaim – mondta Neele. Aztán megismételte egy korábbi mondatát: – "Felettébb kellemetlenek mindahányan."

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Tiszafa-kunyhó szalonjában összegyűlt a Fortescue család. Percival Fortescue a kandallópárkánynak támaszkodva szózatot intézett az egybegyűltekhez.

– Ez mind nagyon szép – mondotta Percival. – De a helyzet egyáltalán nem kielégítő. A rendőrség ki-be járkál, és egy árva szót sem szól. Valamilyen elképzelésük csak van, aminek alapján a nyomozást folytatják! És közben egy helyben topogunk. Az ember nem tervezhet, az ember nem gondoskodhatik a jövőről.

– Igazán annyira tapintatlanok! – sóhajtott Jennifer. – És buták.

– És változatlanul nem mozdulhatunk ki a házból – folytatta Percival. – De azért egymás közt megbeszélhetjük, mik a terveink. Veled mi lesz, Elaine? Gondolom, hozzámégy, hogy is hívják, Gerald Wrighthoz? Tudod már, hogy mikor?

– Amint lehetséges – válaszolt Elaine.

Percival a homlokát ráncolta.

– Úgy érted, körülbelül fél év múlva?

– Dehogyis. Miért várnánk fél évig?

– Szerintem, úgy volna illő – jelentette ki Percival.

– Marhaság! – csattant fel Elaine. – Egy hónapig várunk legfeljebb.

– Nos, a ti dolgotok – mondta Percival. – És ha összeházasodtok? Van valami elgondolásotok a jövőt illetően?

– Iskolát akarunk nyitni.

Percival a fejét rázta.

– Manapság igen kockázatos vállalkozás. Háztartási munkaerőt alig kapni, megfelelő tanszemélyzetet nehezen... nem mondom, Elaine, szép terv. De a helyedben meggondolnám.

– Már meggondoltuk. Geraldnak meggyőződése, hogy az ország jövője az oktatásügyön áll vagy bukik.

– Holnapután felkeresem Mr. Billingsbyt – mondta Percival. – Meg kell tárgyalnunk az anyagi kérdéseket. Mr. Billingsby azt javasolta, hogy a pénzt, amit apa rád hagyott, helyezd alapítványi letétbe a magad és gyermekeid javára. Manapság ez a legésszerűbb.

– Eszem ágában sincs – jelentette ki Elaine. – Szükségünk lesz a pénzre, hogy elindítsuk az iskolát. Hallottunk egy eladó házról, ami nagyon megfelelne. Cornwallban van, gyönyörű park közepén. A ház is jó állapotban van. Persze, jócskán hozzá kell építeni.

– Úgy érted... azt akarod mondani, hogy az egész pénzedet kiveszed a cégből? Elaine, én igazán nem hiszem, hogy okosan cselekszel.

– Sokkal okosabb kivenni, mint benne hagyni, manapság, amikor egyre-másra mennek tönkre a cégek – mondta Elaine. – Hisz nem sokkal apa halála előtt magad mondtad, Val, hogy igen rosszul állnak a cég ügyei.

– Ó, az ember sok mindent mond – legyintett Percival. – De komolyan, Elaine, kiveszed az egész tőkédet, beleölöd egy iskola megvásárlásába, felszerelésébe, megszervezésébe... hát ez tiszta őrültség! Ha nem sikerül, mi lesz? Ott állsz egy árva penny nélkül.

– De igenis, sikerül – mondta konokul Elaine.

– Ez a beszéd! – Lance egy mély fotelban hevert, onnan hallatta helyeslő szavát. – Vágj neki, Elaine. Fura egy iskola lesz, annyi biztos, de ha ez a szívetek vágya... miért ne? Ha elveszted a pénzed, legalább az az elégtételed meglesz, hogy a magad kedve szerint vesztetted el.

– Tőled nem is vártam volna más véleményt, Lance – mondta ecetes hangon Percival.

– Tudom, tudom – búgta Lance. – Én vagyok a tékozló fiú. De azért lefogadom, több örömömet lelem az életben, mint te, Percy.

– Attól függ, kinek mi az öröm – mondta hűvösen Percival. – Most pedig elérkeztünk a te terveidhez, Lance. Gondolom, visszamégy Kenyába... vagy netán Kanadába? Esetleg megmászod a Himaláját, vagy valami hasonlóképpen fantasztikus terved van?

– Ezt vajon miből gondolod? – kérdezte Lance.

– Úgy tudom, sosem voltál valami nagy híve a békés, polgári életformának, igaz?

– Az ember változik a korral – jelentette ki Lance. – Megjön a kedve az állandóságra. Tudod-e, Percy, már alig várom, hogy kipróbálhassam a józan üzletember-életet.

– Csak nem arra gondolsz...

– Arra gondolok, hogy elfoglalom helyemet a cégben, öregem. – Lance elvigyorodott. – Ó, tudom, te vagy a cég feje. Tiéd az oroszlánrész. Én csak amolyan megtűrt, szerény kis cégtárs vagyok. De cégtárs vagyok, ezt te sem tagadhatod, valamint azt sem, hogy jogom van részt venni a cég ügyeiben, igaz-e?

– Nos... természetesen... ha így fogalmazzuk, kétségtelenül. De nekem elhiheted, öregem, hogy végtelenül el fogod unni.

– Ugyan?!... Nem hiszem, hogy olyan nagyon unnám...

Percival összevonta szemöldökét.

– Csak nem gondolod komolyan, Lance, hogy belépsz az irodába?

– Félsz, hogy beleártom magam a dolgaidba? Márpedig, pontosan ez a szándékom, Percy.

Percival a fejét rázta.

– Rosszul állnak a dolgok, ha nem tudnád. Majd rájössz magad is. Igen nehezünkre esik, ha Elaine-nek ki akarjuk adni a részét... persze, ha mindenáron ragaszkodik hozzá.

– Na látod, Elaine – mondta Lance. – Csak követeld a jussodat az utolsó garasig, amíg még van valami pénz a kasszában.

– Ejnye, Lance. – Percival most már dühös volt. – Mondhatom, rossz ízlésre vall az élcelődésed!

– Igazán, Lance, egy kicsit meggondolhatnád, mit mondasz – csatlakozott párjához Jennifer.

Pat egy kissé távolabb ült, az ablaknál, és alaposan szemügyre vette mindannyiukat. Ha Lance borsot akart törni Percival orra alá, elérte a célját. Percival jól vasalt szenvtelensége semmivé foszlott. Most megint ő horkant fel:

– Komolyan beszélsz, Lance?

– Halálos komolyan.

– Nem fog menni, azt ugye, tudod. Hamarosan megelégeled.

– Én ugyan nem. Gondold csak el, mennyire kellemes változás lesz. Belvárosi iroda, sürgő-forgó gépírónők. Lesz egy szép szőke titkárnőm, mint Miss Grosvenor... ugye, úgy hívják? Őrá már biztosan rátetted a kezed. De majd keresek egy hasonló példányt. “Igenis, Mr. Lancelot; ó, nem, Mr. Lancelot. A teája, Mr. Lancelot!”

– Ej, ne bohóckodj már – mordult rá Percival.

– Ejnye, ejnye, bátyókám, mért vagy olyan mérges? Hát nem örülsz, hogy megosztom veled az üzleti élet gondjait?

– Halvány fogalmad sincs róla, milyen zavaros a cég helyzete!

– Nem bizony. De te majd szépen beavatsz mindenbe.

– Először is tudnod kell, hogy az elmúlt félévben, dehogy, nyugodtan mondhatok egy évet is... apa már nem volt a régi. Elképesztően ostoba dolgokat vitt véghez, pénzügyi vonatkozásban. Stabil, kiváló részvényeket eladott, és rengeteg pénzt fektetett a legvadabb, legképtelenebb spekulációba. Néha a szó legszorosabb értelmében az ablakon dobta ki a pénzt. Méghozzá két kézzel.

– Vagyis – szólt közbe Lance – a család számára valóságos áldás, hogy taxin került a teájába.

– Nagyon csúnyán fejezed ki magad, de a dolog lényegét tekintve igazad van. Körülbelül ez volt az egyetlen, ami megmenthetett bennünket a csődtől. De most is módfelett óvatosan kell eljárnunk; jó darabig tartózkodnunk kell a legcsekélyebb meggondolatlanságtól is.

Lance a fejét rázta.

– Ebben nem értünk egyet. Az óvatosság még senkinek sem használt. Néha muszáj kockáztatni, merészen lépni. Nagy fába vágni a fejszénket.

– Szó sincs róla – mondta Percy. – Óvatosság, takarékosság... ez a jelszavunk.

– Az enyém ugyan nem – jelentette ki Lance.

– A részvénytöbbség az enyém, el ne felejtsd – figyelmeztette Percival.

– Jó, jó. De azért némi kis szavam nekem is van.

Percival izgatottan rótta a szobát, fel-alá, fel-alá.

– Nem fog ez menni, Lance. Én igazán kedvellek, de...

– Csakugyan? – vetette közbe Lance. Percival mintha meg sem hallotta volna.

–... de egy pillanatig sem hiszem, hogy boldogulnánk együtt. Merőben más az életfelfogásunk.

– Ami esetleg igen hasznos lehet – jegyezte meg Lance.

– Az egyetlen ésszerű dolog – mondta Percival –, ha felbontjuk a cégtársi viszonyt.

– Vagyis meg akarod váltani a részemet?

– Drága fiam, ez az egyetlen ésszerű dolog, annyira másképp látunk mindent.

– Ha nehezen tudod kifizetni Elaine örökrészét, hogy kaparod össze az én részesedésemet?

– Nos, nem gondoltam éppenséggel készpénzre – kezdte Percival. –

Megosztozhatnánk a részvényeken.

– Te tartod meg a biztos állampapírokat, én meg vegyem át a kétes spekulációk tulajdonjogát, mi?

– Hozzád úgyis az olyasmi áll közelebb – mondta Percival.

Lance elvigyorodott.

– Nem mondom, igazad van, öregem. Csakhogy nem mehetek egyedül a magam gusztusa után. Itt van Pat... rá is gondolnom kell.

A két férfi ránézett a fiatalasszonyra. Pat szóra nyitotta a száját, de mindjárt be is csukta. Lance láthatólag valamiféle játékba fogott; legjobb, ha ő nem avatkozik bele. Nyilvánvaló, hogy Lance-nek határozott célja van, de Pat nem tudta, mire megy ki a játék.

– No, rakd ki a lapjaidat, Percy – nevetett Lance. – Gyanús Gyémánt Kft, Sosemvolt Smaragdbánya, Olajralépett Olajfúrótársaság, mi? Gondolod, hogy csakugyan annyira ostoba vagyok, amilyennek nézel?

– A részvények között természetesen akad olyan is, amely igen kockázatos – mondta Percival –, de az sincs kizárva, hogy némelyikük mérhetetlenül értékesnek bizonyul.

– No mi az, öregem, most már más nótát fújsz? – vigyorgott Lance. – Elegánsan felajánlod apa legutóbbi esztelen szerzeményeit, és a tetejébe odavágod a jó öreg Feketerigó-bányát? Így gondolod? Mellesleg, érdeklődött tőled a felügyelő erről a Feketerigó-bányáról?

Percival összevonta szemöldökét.

– Igen, érdeklődött. Fogalmam sincs, mit akart tulajdonképpen megtudni felőle. Sokat persze nem mondhattam. Mi akkoriban még gyerekek voltunk. Halványan emlékszem, hogy apa kiment oda, aztán hazajött, és azt mondta, nem ér semmit az egész.

– Mi volt az: aranybánya?

– Azt hiszem. Apa majdnem biztos volt benne, hogy nincs ott arany. Márpedig ő nemigen tévedett.

– Ki rángatta bele a dologba? Valami MacKenzie nevű alak, nem?

– Igen. MacKenzie odakint halt meg.

– MacKenzie odakint halt meg... – ismételte elgondolkodva Lance. – Nem volt itt valami eget verő botrány? Mintha emlékeznék rá... Mrs. MacKenzie, ugye? Idejött. Nekitámadt apának. Szidta-gyalázta. Ha jól emlékszem, azzal vádolta, hogy meggyilkolta a férjét.

– Én semmi effélére nem emlékszem – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon Percival.

– De én igen – erősködött Lance. – Persze, én sokkal kisebb voltam, mint te. Biztos azért ragadott meg annyira. A gyerekek iszonyúan élvezik a drámai szituációkat. Hol volt az a Feketerigó? Nyugat-Afrikában, nem?

– Igen, azt hiszem.

– Majd megkeresem a koncessziót – mondta Lance. – Mihelyt bent leszek az irodában.

– Légy nyugodt – mondta Percival –, apa nem tévedett. Ha azzal jött haza, hogy nincs arany, akkor nem is volt.

– Ebben nyilván igazad van – mondta Lance. – Szegény Mrs. MacKenzie. Vajon mi lett vele meg azzal a két gyerekkel, akiket idevonszolt magával? Persze, ma már azok is felnőttek.

HUSZADIK FEJEZET

A Fenyves Szanatóriumban Neele felügyelő a látogatók termében ült, vele szemben egy ősz hajú, idősebb hölgy. Helen MacKenzie hatvanhárom esztendős volt, de fiatalabbnak látszott. Fakókék szemével üresen meredt maga elé; puha, elrajzolt álla volt. Keskeny ajka meg-megrándult. Ölében vaskos könyvet tartott, és Neele felügyelő szavai közben le-lepillantott rá. A felügyelő előzőleg a szanatórium igazgató főorvosával, dr. Crosbie-val beszélt.

– Mrs. MacKenzie önkéntes ápoltunk – mondotta dr. Crosbie. – Nem nyilvánították hivatalosan elmebetegnek.

– Tehát nem ön- vagy közveszélyes?

– Ó, nem. Többnyire éppoly józanul elbeszélget bárkivel, mint ön vagy én. Most éppen jó periódusban van, úgyhogy tökéletesen normális társalgást lehet vele folytatni.

Erre gondolt Neele felügyelő, amikor nekivágott a beszélgetési kísérletnek.

– Igazán végtelenül lekötelez, asszonyom, hogy hajlandó fogadni – mondta. – Neele vagyok. Egy bizonyos Mr. Fortescue ügyében keresem fel, aki a napokban meghalt. Mr. Rex Fortescue. Gondolom, ismeri ezt a nevet.

Mrs. MacKenzie szeme a vaskos könyvre szegeződött.

– Nem tudom, miről beszél – mondta.

– Mr. Fortescue-ról, asszonyom. Mr. Rex Fortescue-ról.

– Nem – mondotta Mrs. MacKenzie. – Nem, dehogyis.

Neele felügyelő kissé meghökkent. Vajon ezt minősíti dr. Crosbie tökéletesen normális társalgásnak?

– Úgy tudom, Mrs. MacKenzie, ön jól ismerte az illetőt, hosszú évekkel ezelőtt.

– Dehogy – mondotta Mrs. MacKenzie. – Tegnap.

– Aha – bólintott szokása szerint Neele felügyelő. Ezúttal kissé bizonytalanul. – Úgy tudom – folytatta –, hogy ön évekkel ezelőtt meglátogatta az illetőt a házában, Tiszafa-kunyhóban.

– Hivalkodó ház – mondotta Mrs. MacKenzie.

– Igen. Igen, csakugyan. Az illető társult az ön férjével, úgy tudom, egy bizonyos afrikai bánya tulajdonjogában. Úgy tudom, Feketerigó-bánya volt a neve.

– A könyvemet kell olvasnom – mondotta Mrs. MacKenzie. – Kevés az idő, és nekem a könyvemet kell olvasnom.

– Igen, asszonyom. Igen, értem. – Neele felügyelő hallgatott egy darabig, azután folytatta: – Mr. MacKenzie és Mr. Fortescue együtt ment ki Afrikába megvizsgálni a bányát.

– A férjem bányája volt – mondotta Mrs. MacKenzie. – Ő találta, ő jelentett be rá igényt. Pénzre volt szüksége a kiaknázásához. Elment Rex Fortescue-hoz. Ha akkor több eszem van, ha többet tudok, nem engedem.

– Nem, valóban. Értem. Így azonban együtt mentek ki Afrikába, és ott az ön férje megbetegedett, és meghalt.

– A könyvemet kell olvasnom – mondotta Mrs. MacKenzie.

– Úgy gondolja, Mrs. MacKenzie, hogy Mr. Fortescue csalárdul járt el az ön férjével szemben a Feketerigó-bányában?

Mrs. MacKenzie fel sem emelte szemét a könyvről, úgy szólott:

– Milyen ostoba maga.

– Igen, igen, alighanem... De tetszik tudni, mindez régen történt, és régmúlt dolgokról tudakozódni mindig nehéz.

– Ki mondta, hogy elmúlt?

– Aha. Ön szerint tehát nem múlt el?

– Kérdést az meg nem old, ki jól meg nem oldja. Kipling szavai. Manapság már nem olvassák Kiplinget, pedig nagy ember volt.

– Gondolja, asszonyom, hogy a kérdés hamarosan megoldódik?

– Rex Fortescue meghalt, nem? Maga mondta.

– Megmérgezték – közölte Neele felügyelő.

Nem csekély megdöbbenésére, Mrs. MacKenzie felkacagott.

– Micsoda ostobaság! – mondta. – Elvitte a láz.

– Én Mr. Rex Fortescue-ról beszélek.

– Én is. – Hirtelen felpillantott; a fakókék szempár egyenesen a felügyelő szemébe nézett. – Ejnye már – mondta Mrs. MacKenzie –, ágyban halt meg, hát nem? Az ágyában halt meg, igaz?

– A Szent Kristóf-kórházban halt meg – felelt a felügyelő.

– Senki sem tudja, hogy az én férjem hol halt meg – mondotta Mrs. MacKenzie. – Senki sem tudja, hogyan halt meg, hol temették el... Csak azt tudja mindenki, amit Rex Fortescue mondott. És Rex Fortescue hazudott!

– Gondolja, asszonyom, hogy bűntény történt?

– Bűntény, bűntény… tény, amire fény hull.

– Ön szerint Rex Fortescue felelős az ön férjének haláláért?

– Tényeket akar? Ma ettem egy tojást reggelire. Méghozzá frisset. Ez tény. Különös, pedig már harminc esztendős volt.

Neele mély lélegzetet vett. Valószínűtlen, hogy így eljut valahova... De mégsem csüggedt.

– Valaki döglött rigókat tett Rex Fortescue íróasztalára, úgy egy-két hónappal azelőtt, hogy meghalt.

– Érdekes. Nagyon, nagyon érdekes.

– Van valami elgondolása, asszonyom, hogy ki tehette?

– Az elgondolás nem segít. Csak a tett. Én arra neveltem őket, mind a kettőt. Tettekre.

– A gyermekeiről beszél?

Mrs. MacKenzie hevesen bólogatott.

– Igen. Donaldról és Rubyról. Az egyik kilencéves volt, a másik hét, és apa nélkül maradtak. Megmondtam nekik. Újra meg újra, mindennap. És megeskettem őket minden este.

Neele felügyelő előre hajolt.

– Mire eskette meg őket?

– Hát arra, hogy megölik azt az embert.

– Aha.

Neele felügyelő kedvenc szava szakasztott úgy hangzott, mint máskor.

– És megtették?

– Donald Dunkerque-be ment. Nem jött haza. Táviratot küldtek, hogy meghalt: “Fia harci cselekmény közben elesett, őszinte részvétünk.” Cselekmény, csak nem olyan, ami kell.

– Sajnálattal hallom, asszonyom. És a leánya?

– Nekem nincs leányom – mondotta Mrs. MacKenzie.

– Hisz épp az imént említette – szólt a felügyelő. – A leányát, Rubyt.

– Ruby. Igen, Ruby. – Előrehajolt. – Tudja-e, mit csináltam Rubyval?

– Nem, asszonyom. Mit csinált vele?

Mrs. MacKenzie suttogóra fogta hangját.

– Nézzen a Könyvbe.

Akkor látta csak a felügyelő, hogy a vaskos könyv az asszony ölében – Biblia. Igen-igen ósdi Biblia volt, s amikor Mrs. MacKenzie kinyitotta, Neele felügyelő a kötet első lapján kézírásos neveket pillantott meg. Láthatólag családi Biblia volt, amelybe régi szokás szerint beírták az újszülöttek nevét. Mrs. MacKenzie vézna mutatóujja a két utolsó névre szegeződött. "Donald MacKenzie", mellette a születés időpontja, és "Ruby MacKenzie", mellette a születési dátum. Ruby MacKenzie nevét azonban vastag vonallal áthúzta valaki.

– Látja? – kérdezte Mrs. MacKenzie. – Őt kihúztam a könyvből. Örökre kitagadtam! A nyilvántartó angyal nem fogja itt találni a nevét.

– Kihúzta a nevét a könyvből? Vajon miért, asszonyom?

Mrs. MacKenzie ravasz pillantást vetett a felügyelőre.

– Én tudom, miért.

– De én nem tudom. Igazán nem tudom, asszonyom.

– Hitszegő lett. Maga is tudja, hogy megszegte az esküjét.

– Hol van most a leánya, asszonyom?

– Megmondtam. Nincs leányom. Ruby MacKenzie nem létezik többé.

– Úgy érti, hogy meghalt?

– Meghalt? – Az asszony felkacagott. – Jobb lenne neki holtan. Sokkal jobb. Sokkal, sokkal jobb. – Felsóhajtott, nyugtalanul izgett-mozgott ültében. Azután ismét szabályos, udvarias modorban szólalt meg: – Igazán restellem, de, sajnos, nem beszélgethetek tovább önnel. Sürget az idő, és énnekem a könyvemet kell olvasnom.

Neele felügyelő ezután kérdezhetett akármit, Mrs. MacKenzie-ből egyetlen szót sem csikarhatott ki többé. Csak épp legyintett, bosszúsan, és elmélyedt a Bibliában; ujjával követte a sorokat.

Neele felkelt és kiment. Útja ismét az igazgató főorvoshoz vezetett.

– Látogatják a rokonai? – kérdezte. – A lánya... ?

– Úgy emlékszem, járt itt a lánya, de még az elődöm idejében. A látogatása azonban annyira felizgatta a beteget, hogy megkérték: ne keresse fel többé. Azóta a beteg ügyeit a jogi képviselője intézi.

– És ön nem is sejti, hol van pillanatnyilag ez a Ruby MacKenzie?

Az igazgató főorvos a fejét rázta.

– Fogalmam sincs.

– Arról sem, hogy az illető például férjhez ment-e?

– Nem tudom. Ha kívánja, megadom önnek az ügyvéd címét, akivel kapcsolatban állunk.

Neele felügyelő természetesen felkutatta már ezt az ügyvédi irodát. Azt az információt kapta, hogy nem tudnak semmit sem közölni. Mrs. MacKenzie részére alapítványt létesítettek, ők kezelik. Az alapítvány több éve létesült, azóta nem látták Miss MacKenzie-t.

Neele felügyelő megpróbálta megszerezni Ruby MacKenzie személyleírását, de nem járt sikerrel. Annyi rokon látogatja a betegeket, hogy hosszú évek elteltével alig emlékszik rájuk valaki, meg össze is keverik őket. A főnővér, aki évtizedek óta dolgozott a szanatóriumban, mintha úgy emlékezett volna, hogy Miss MacKenzie kicsi és barna. Rajta kívül mindössze egyetlen ápolónő dolgozott ott régebben, ő viszont úgy emlékezett, hogy a szóban forgó személy magas és szőke.

– Hát ennyit tudunk, uram – mondta Neele felügyelő, amikor beszámolt a Scotland Yard helyettes főbiztosának. – Tiszta téboly, de van benne valami.

A főnök elgondolkodva bólintott.

– A pástétomba dugott rigók a Feketerigó-bányával függnek össze; a halott zsebében a rozs; a méz, amelyet Adele Fortescue a kenyerére kent... nem mintha mindez bármit is bizonyítana. Végtére bárki ehetik mézet uzsonnára. Aztán a harmadik gyilkosság... a harisnyával megfojtott leány, és az orrára biggyesztett csipesz. Igen, tébolyult logika, de nem hagyhatjuk figyelmen kívül.

– Egy pillanatra, uram... – mondta Neele felügyelő.

– Tessék?

Neele a homlokát ráncolta.

– Valami, amit ön az imént mondott... Valami mintha nem stimmelne. Valahol hiba van. – Megrázta fejét, sóhajtott. – Nem. Nem tudom, mi lehet.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

1

Lance és Pat Tiszafa-kunyhó gondozott parkjában kóborolt.

– Nem akarok az érzelmeidbe gázolni, Lance – mormogta Pat –, de ez a legrondább kert, amit életemben láttam.

– Az érzelmeimen nem esett csorba – nyugtatta meg Lance. – Tényleg ronda? Én nem is tudom. Mindenesetre három kertész szorgoskodik benne.

– Valószínűleg épp ez a baj – vélte Pat. – Pénz nem játszik szerepet, de az egyéni ízlés sem. Kifogástalan rododendronok, mértani virágágyások, az évszaknak megfelelő növények.

– Miért, te mit ültetnél a kertedbe, Pat?

– Mit... ? – ábrándozott Pat. – Mályvát, szarkalábat, harangvirágot, nem tűrnék egyetlen virágágyást, és látni sem akarnám ezeket az utálatos tiszafákat.

Megvető pillantással mérte végig a magas taxus-sövényt.

– Képzettársítás – legyintett Lance.

– Borzasztó lehet az az ember, aki megmérgez valakit. Iszonyatos még csak rágondolni is, ahogy fondorlatosan kifőzi, érlelgeti a bosszútervét. Rettenetes lélek az ilyen.

– Te így látod? Fura. Szerintem, nagyon is szakszerű és hidegvérű.

– Persze így is fel lehet fogni. – Pat megborzongott.

– De azért... *három* gyilkosság... Csak őrült tehette.

– Igen – mondta halkan Lance. – Sajnos, ez valószínű. – Aztán hirtelen kitört: – Az isten szerelmére, Pat, menj el innen! Eredj vissza Londonba. Menj le Devonshire-be, vagy utazz fel a Tóvidékre. Menj el Stratford-on-Avonbe, vagy indulj túrára a norfolki dombok között. A rendőrségnek biztos nem lenne ellene kifogása... neked ehhez az egészhez semmi közöd. Párizsban voltál, mikor az öregurat megölték, a másik két esetnél meg Londonban. Mondhatom, halálra idegesít a tudat, hogy itt vagy!

Pat hallgatott egy percig, aztán csöndesen megkérdezte:

– Ugye, te tudod, hogy ki volt az?

– Nem. Nem tudom.

– De azt *hiszed,* hogy tudod... Ezért aggódsz értem... Szeretném, ha elmondanád.

– Nem mondhatom el. Nem tudok semmit. Csak az az egyetlen vágyam, hogy te lennél minél messzebb innen.

– Drágám – jelentette ki Pat –, én nem megyek el. Itt maradok. Jóban-rosszban. Erről te sem tudsz lebeszélni. – Aztán egy kicsit elfulladt a hangja. – Többnyire rosszban. Nekem rendszerint abból jut ki több.

– Miket beszélsz, Pat?

– Balszerencsét hozok. Akivel csak kapcsolatba kerülök, mindenkire bajt hozok.

– Drága, szerelmetes szamaram, énrám ugyan nem hoztál balszerencsét! Hiszen mihelyt elvettelek, az öregúr hazahívott, hogy kibéküljön velem.

– Igen, és mi történt, amikor hazajöttél? Mondom én, mást se hozok senkire, csak bajt.

– Ide figyelj, drágám, ez nálad már valóságos rögeszme. Vedd tudomásul, hogy ez az egész egyszerűen ostoba babona.

– Nem tehetek róla. Vannak ilyen vészmadarak. Én is az vagyok.

Lance megmarkolta a vállát, és alaposan megrázta.

– Te az én drága egyetlenem vagy, és a te férjednek lenni a világon a legeslegnagyobb szerencse. Ezt verd bele abba az ostoba fejedbe. – Aztán józanabbul tette hozzá: – De komolyan, Pat, legyél nagyon-nagyon óvatos. Ha itt holmi hibbant fickó lappang, nem szeretném, ha te állnál a golyó útjába, vagy te innád ki a méregpoharat. Ha nem vagyok itt, el ne mozdulj az öreg hölgy mellől. Hogy is hívják? Miss Marple. Mit gondolsz, Effie néni vajon miért hívta meg?

– A jó isten tudja, miért csinál valamit Effie néni. Lance, meddig maradunk mi itt?

Lance vállat vont.

– Nehéz volna megmondani.

– Nem hiszem, hogy valami nagyon szívesen látnak. – Pat tétovázott egy kicsit. – A ház most a bátyádé, ugye? És ő nem nagyon örül nekünk, igaz?

Lance hirtelen kuncogni kezdett.

– De nem ám! Csakhogy: tetszik, nem tetszik, egyelőre kénytelen megtűrni minket.

– És azután? Mit csinálunk, Lance? Visszamegyünk Kelet-Afrikába?

– Te azt szeretnéd, Pat?

A fiatalasszony hevesen bólogatott.

– Szerencse – mondta Lance. – Mert én is azt szeretném. Nemigen vonz engem ez az ország.

Pat arca felderült.

– Jaj, de isteni! A múltkor nem egészen így beszéltél, Lance. Már féltem, hogy itt akarsz maradni.

Komisz szikra villant Lance szemében.

– Nehogy elárulj egy szót is a terveinkről, Pat – figyelmeztette. – Még egy kis borsot szeretnék Percy bátyó orra alá törni.

– Jaj, Lance, vigyázz!

– Vigyázok, édesem, de nem árt, ha a derék Percyt móresre tanítja valaki.

2

Miss Marple kissé félrebillentette fejét, akár holmi nyájas kakadu, amint a nagy szalonban Mrs. Percival Fortescue-t hallgatta. Miss Marple ugyancsak kirítt a nagy szalonból. Vékony csontú alakja, szolid öltözéke elütött a degeszre kárpitozott brokátheverőtől meg a dagadozó, tarkabarka díszpárnáktól. Miss Marple egyenes derékkal ült, mert kislány korában hátmerevítőt hordattak vele, és arra oktatták, hogy nem való elterpeszkedni. Mellette egy öblös fotelban, fodros-bodros gyászruhában, Mrs. Percival tartotta szóval. Méghozzá megállás nélkül. "Épp mint az a szegény Mrs. Emmett, a bankigazgató felesége" – gondolta Miss Marple. Emlékezetében felidéződött az a nap, amikor Mrs. Emmett fölkereste, hogy megbeszéljék a jótékony célú vásár virágsátrának részleteit, aztán sehogy sem akart elmenni, és csak beszélt, beszélt, beszélt. Mrs. Emmettnek visszás volt a falubeli helyzete. Nem tartozott a jobb napokat látott úrihölgyek elitjéhez, akik takaros házikókban éltek a templom körül, és ismerték a megye előkelő családjainak minden ágát-bogát, ügyét-baját, még ha ők maguk nem tartoztak is a legelőkelőbb körökhöz. Mr. Emmett, a bankigazgató, kétségtelenül rangján alul nősült, következésképpen a felesége magányosságra volt kárhoztatva, hiszen a kereskedőfeleségekkel – ezt mindenki beláthatja – mégsem tarthatott fenn társadalmi kapcsolatot. A sznobság, mint minden kicsi zugban, St. Mary Meadben is felütötte rút fejét, és szegény Mrs. Emmett számkivetettként tengette magányos napjait.

A beszélhetnékje persze nőttön-nőtt, egy szép napon áttörte gátjait, és történetesen épp Miss Marple került az áradat útjába. Nagyon megsajnálta Mrs. Emmettet; most meg hasonló szánalmat érzett Mrs. Percival Fortescue iránt.

Mrs. Percival Fortescue számtalan sérelmet babusgatott, és a kísértés, hogy mindezt végre megszellőztetheti egy tökéletesen idegen személy előtt, ellenállhatatlannak bizonyult.

– A világért sem panaszkodom – mondta Mrs. Percival. – Sosem voltam panaszkodó fajta. Énszerintem, ami ráméretett az emberre, azt viselnie kell. Bele kell törődni a megváltoztathatatlanba. Én aztán soha egy szót nem szóltam senkinek. Nem is nagyon tudom, kihez is szólhattam volna. Bizonyos tekintetben az ember nagyon elszigetelt itt... nagyon elszigetelt. Persze, igen

kényelmes, és sokat meg is takarítunk azzal, hogy itt élünk a házban. De hát, persze egészen más, ha az embernek megvan a maga kis otthona. Ugyebár kegyednek is ez a véleménye?

Miss Marple egyetértéséről biztosította.

– Szerencsére, már majdnem elkészült az új házunk. Nemsokára költözködhetünk is. Most már csak a mázolókat meg a tapétázókat kell kivárni. Hogy azok hogy piszmognak, te jó isten! A páromnak persze nagyon is megfelel, hogy itt lakunk. De hát a férfiaknak könnyű. Ezt mondom én mindig... a férfiaknak könnyű. Hát nem?

Miss Marple egyetértett abban, hogy a férfiaknak könnyű. Ezt annál is könnyebb szívvel megtehette, mert valóban hitte, hogy "az urak" egész más kategóriába tartoznak, mint a gyengébb nem. Reggelire két tojást kívánnak, meg szalonnát, napi három kiadós étkezést, és sosem szabad nekik ellentmondani, vagy urambocsá', vitába szállni velük vacsora előtt. Mrs. Percival tovább mondta a magáét.

– A párom ugyanis egész nap nincs itthon. Bent van a városban. Mire hazaér, persze borzasztóan fáradt, és nincs más vágya, mint leülni és olvasni. De én egész álló nap itt vagyok egyedül, és higgye el, egyáltalán nincs megfelelő társaságom. Persze, nagyon kényelmes itt, azt nem lehet tagadni. A koszt kitűnő. De az ember, ugye, nemcsak kenyérrel él. Egy jó kis baráti kör, egy kis társadalmi élet is kell. Az ittenieket nem nekem találták ki. Részben amolyan divatos, bridzselős társaság, és méghozzá nem is játszanak rendesen. Nem mondom, én is szívesen leülök néha egy kellemes bridzspartihoz, de hát ezek itt a környéken mind borzasztóan gazdagok. Rém magas tétekkel játszanak, és úgy isznak, hogy az már tűrhetetlen. Énnekem nincs ínyemre az ilyen társaság... szerintem ezek már, igenis, laza erkölcsök! Na meg aztán akad jó néhány... hogy is mondjam, szóval olyan hamisítatlan vénkisasszony, akinek az a szenvedélye, hogy szüntelenül a nyesőollóval meg a kapával totyog, és kertészkedik.

Miss Marple némi bűntudattal nézett rá; ő maga is szenvedélyes kertész volt.

– A halottakról persze vagy jót vagy semmit – folytatta sietősen Mrs. Percy –, de senki sem tagadhatja, hogy Mr. Fortescue, mármint az apósom, másodszorra igen meggondolatlanul házasodott. Az... illetve hát anyósomnak alig is nevezhetem, hiszen egykorúak voltunk. Szóval az az igazság, hogy az az asszony egyszerűen bolondja volt a férfiaknak. Majd megveszett utánuk. És ahogy a pénzt szórta! Az apósomat meg, persze, az ujja köré csavarta.

Költekezhetett, ahogy belefért, az apósomat nem érdekelte. Percyt persze nagyon bosszantotta... nagyon-nagyon bosszantotta. Percy annyira óvatos pénzügyi dolgokban. Gyűlöli a pocsékolást. Na és aztán hogy Mr. Fortescue olyan furán kezdett viselkedni, és azok a rémes dührohamok jöttek rá, és esztelennél esztelenebb vállalkozásokba ölte a pénzét... hát, mondhatom, egyáltalán nem volt kellemes.

Miss Marple megkockáztatott egy megjegyzést.

– Bizonyára a férjét is aggasztotta a dolog, ugyebár?

– Ó, persze, de mennyire. Az utóbbi évben Percy rémesen aggódott. Mondhatom, valósággal megváltozott ő is. A modora, tetszik tudni. Még velem is. Néha, mikor beszéltem hozzá, egyszerűen nem is válaszolt. – Mrs. Percy felsóhajtott, aztán folytatta. – Elaine meg, a sógornőm... há-á-át, mondhatom, az is egy fura szerzet. Kint kószál legszívesebben. Nem mondhatom éppen, hogy barátságtalan, de egy csepp együttérzés nem szorult belé. Az nem. Fel nem jött volna egyetlen egyszer Londonba, bevásárolni, vagy egy moziba, akárhova. Még a ruhák sem érdekelték soha. – Mrs. Percival újabb sóhajt eresztett meg, aztán újra elsuttogta: – Persze, távol áll tőlem, hogy panaszkodjak, isten őrizz. – Aztán sietősen hozzátette: – Kegyed biztosan rém furának találja, hogy így beszélek, mikor kegyed jóformán idegen. De mondhatom, ez a rémes feszültség, ez a sok megrázkódtatás... hát az valami szörnyű. A megrázkódtatás ugyanis nem hat rögtön. Késleltetett hatás. Van ilyen. Annyira kikészültek az idegeim, tessék elhinni, igazán... igazán *muszáj* valakivel beszélnem. Kegyed annyira emlékeztet egy aranyos idős hölgyre, Miss Trefusis Jamesnek hívták. Combnyaktörése volt hetvenöt éves korában. Nagyon sokáig ápoltam, és igazán annyira összebarátkoztunk! Amikor eljöttem tőle, nekem ajándékozott egy rókaboát, hát nem végtelenül aranyos?

– Nagyon megértem magácskát – mondta Miss Marple.

És ez is igaz volt. Mrs. Percival férje nyilván torkig volt a feleségével, és ügyet sem vetett a szavaira. Szegény lélek senkivel nem tudott összebarátkozni, fel-felszaladgált Londonba, bevásárolt, moziba járt, fényűző házban lakott – de mindez nem pótolta az emberi kapcsolatok hiányát.

– Világért sem szeretném, ha neveletlennek hinne – szólalt meg finom, öreg hangján Miss Marple –, de az az érzésem, hogy a megboldogult Mr. Fortescue nem lehetett nagyon kellemes ember.

– Nem is volt – jelentette ki a megboldogult menye. – Köztünk szólva, aranyoskám, undok egy vénember volt. Én nem is csodálom... egy percig sem

csodáltam, hogy valaki eltette láb alól.

– Nem is sejti, hogy ki... – kezdte Miss Marple, aztán elharapta a szót. – Jaj, istenkém, ezt igazán nem illenék kérdezni... vagyis hát nem sejti, hogy ki – nos – hogy ki lehetett az?

– Ó, én azt hiszem, az a szörnyű alak, Crump – mondta Mrs. Percival. – Ki nem állhattam soha. Olyan a modora... nem kimondottan goromba, és mégis az. Pimasz egy alak.

– No de azért csak kellett volna valami indítóok, nem?

– Én nem hiszem, hogy az efféle embernek olyan nagyon szüksége volna indítóokra. Le merem fogadni, hogy Mr. Fortescue egy párszor alaposan lekapta a tíz körméről. No meg aztán vedel, akár a kefekötő. De valójában meggyőződésem, hogy ez egy beteg elme, tetszik tudni, mint az a lakáj vagy komornyik vagy micsoda, aki halomra lődözte azt a családot. Persze, hogy egészen őszinte legyek, én eleinte azt gondoltam, Adele mérgezte meg Mr. Fortescue-t. De most persze már nem áll ez, hiszen őt is megmérgezték. Lehet, hogy felelősségre vonta Crumpot, az sincs kizárva. Az meg elvesztette a fejét, és talán sikerült valamit a szendvicskrémbe csempésznie, és Gladys meglátta, és erre ővele is végzett... Szerintem szörnyű veszedelmes, hogy az az ember itt van a házban. Jaj, istenem, csak elszabadulhatnék innen, de azok a rémes rendőrök úgyse engednek el senkit. – Hirtelen ösztön hatására előrehajolt, és dundi kacsóját Miss Marple karjára tette. – Néha úgy érzem, egyszerűen muszáj szabadulnom innét... és ha ez még sokáig tart, meg is teszem... én istenbizony elszököm!

Hátradőlt, és Miss Marple arcát tanulmányozta.

– De talán... talán ez nem lenne nagyon okos, nem?

– Nem, nem lenne okos. A rendőrség hamarosan megtalálná.

– Gondolja? Igazán megtalálnának? Annyira ügyesek?

– Csacsiság alábecsülni a rendőrséget. Neele felügyelő rendkívül intelligensnek látszik.

– Én pedig épphogy nagyon ostobának néztem.

Miss Marple a fejét rázta.

– Én nem tehetek róla, de folyton úgy érzem... – Jennifer Fortescue tétovázott –, hogy veszedelmes itt maradni.

– Veszedelmes? Úgy gondolja, magának?

– I-igen... hát, igen...

– Azért, mert... *tud* valamit?

Mrs. Percival meghőkölt.

– Nem, dehogyis... én nem tudok semmit. Mit tudhatnék én? Csak... csak ideges vagyok. Az a Crump...

Miss Marple azonban úgy vélte, Mrs. Percival Fortescue nem Crumpra gondol. Nézte, amint Jennifer keze ökölbe szorul, majd megint elernyed. Isten tudja, mitől, gondolta Miss Marple, de Jennifer Fortescue nagyon-nagyon fél.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Sötétedett. Miss Marple fogta a kötését, és átült a könyvtárszoba ablakához. Kinézett, és meglátta Pat Fortescue-t, amint fel-alá járkál a teraszon. Miss Marple kinyitotta az ablakot, és kiszólt.

– Jöjjön be, kedvesem. Egész biztosan hűvös van már odakint, és nedves is a levegő. Megfázik kabát nélkül.

Pat engedelmeskedett a felszólításnak. Bement a szobába, becsukta a franciaablakot, és villanyt gyújtott.

– Igen – bólintott. – Csakugyan kellemetlen az idő. – Letelepedett Miss Marple mellé. – Mit tetszik kötni?

– Kocsikabátkát, kedvesem. Kisbabának valót. Abból sosincs elég. Mindjárt kettes méretűt csinálok, mert a kisbabák olyan hamar kinövik az egyest.

Pat kinyújtotta hosszú lábát, hogy jobban érje a tűz melege.

– Olyan kellemes idebent – mondta. – Ég a tűz, kellemes a lámpafény, és egy kedves hölgy babaruhát kötöget. Igazi meghitt, otthonos, angol alkonyat.

– Igen, valóban ez jellemző Angliára – bólintott Miss Marple. – Tiszafa-kunyhó kevés akad.

– Nem is baj – vélte Pat. – Én nem hiszem, hogy ebben a házban valaha is boldogan éltek volna, akármennyi is a pénzük.

– Úgy valahogy – bólogatott Miss Marple. – Nem hiszem én sem, hogy boldog hajlék lett volna.

– Adele-ben megvolt talán a képesség a boldogságra – tűnődött Pat. – Én már nem ismertem, hát nem tudhatom persze, de azt látom, hogy Jennifer meglehetősen szerencsétlen, Elaine meg majd eleped azért a fiatalemberért, és közben a lelke legmélyén tudja, hogy az nem szereti igazán. Jaj, de szeretnék már szabadulni innen! – Ránézett Miss Marple-ra, és hirtelen elmosolyodott. – Nem is gondolná, Miss Marple, mit mondott Lance: hogy maradjak mindig maga mellett. Úgy látszik, azt hiszi, csak így vagyok biztonságban.

– A férje nem buta ember – mondta Miss Marple.

– Nem, Lance nem buta. Sok tekintetben nagyon is eszes. De igazán szeretném, ha elmondaná, voltaképpen mitől tart. Egy dolog meglehetősen világos. Valaki ebben a házban nem épelméjű, és a téboly mindig félelmetes, mert az ember nem tudja követni az őrült agy járását. Sosem lehet tudni, mi lesz a következő lépése.

– Szegénykém – ingatta a fejét Miss Marple.

– Ó, nincs énnekem igazában semmi bajom. Kellőleg megedződhettem.

– Sok boldogtalanságban volt része, ugye, kedves? – kérdezte gyöngéden Miss Marple.

– Ó, volt sok jóban is részem. Gyönyörű volt a gyerekkorom, Írországban, rengeteget lovagoltam, vadásztam; óriási, rozoga, huzatos házunk volt, és mindig besütött a nap. A boldog gyerekkort senki sem veheti el az embertől, hát nem? Csak később, ahogy felnőttem, akkor kezdődött a sok baj. Legelsősorban a háború.

– A férje a légierőnél szolgált, ugye?

– Igen. Alig egy hónapos házasok voltunk, mikor Don gépét lelőtték. – Pat a tűzbe bámult. – Amikor megtudtam, én sem akartam tovább élni. Annyira... tisztességtelennek éreztem, annyira kegyetlennek... És aztán... valahogy rájöttem, hogy talán így volt a legjobb. Don isteni volt a háborúban. Haláltmegvetően bátor, vakmerő, és mindig vidám. Rengeteg olyan tulajdonsága volt, ami jó katonánál nélkülözhetetlen. De békében nem tudott volna magával mit kezdeni. Féktelen temperamentuma volt... alkatilag alkalmatlan a beilleszkedésre. Sosem tudott volna kiegyensúlyozott polgári életet élni. Mindig fejjel rohant volna a falnak. Az ilyen embert mondják antiszociális személyiségnek.

– Milyen okos maga, kedvesem, hogy ezt így látja. – Miss Marple a kötése fölé hajolt, óvatosan felemelt egy leesett szemet, és susogva számlált: – Két sima, két fordított, egyet fogyasztani... – azután fennhangon megkérdezte: – És a második férje, kedvesem?

– Freddy? Freddy főbe lőtte magát.

– Ó, istenem. Micsoda tragédia.

– Nagyon boldogok voltunk – mesélte Pat. – Körülbelül két éve voltunk már házasok, amikor megsejtettem, hogy Freddy... hát igen, hogy Freddy nem százszázalékig becsületes. Lassan rájöttem egész csomó kétes dolgára. De nem számított, nem zavarta meg a kettőnk boldogságát. Mert Freddy nagyon szeretett, és én is őt. Igyekeztem szemet hunyni, nem észrevenni semmit. Persze, ez biztosan gyávaság volt, de úgysem tudtam volna megváltoztatni.

Senkit sem lehet megváltoztatni.

– Nem – hagyta rá Miss Marple. – Senkit sem lehet megváltoztatni.

– Én olyannak szerettem, amilyen, azért mentem hozzá, és úgy éreztem, vállalnom kell őt a rossz tulajdonságaival egyetemben. De aztán egyre rosszabbra fordult a helyzet, és Freddy nem tudott a bajokkal szembenézni, és főbe lőtte magát. Amikor meghalt, én kimentem Kenyába, ott élő barátaimhoz. Nem bírtam volna Angliában maradni, és naponta találkozni azokkal... azokkal, akik mindent tudtak róla. És odakint Kenyában megismerkedtem Lance-szel. – Pat arca ellágyult. Most is a tűzbe nézett, Miss Marple meg közben észrevétlenül őt fürkészte. Aztán Pat egyszer csak feléje fordult, és megkérdezte: – Miss Marple, mondja, mi a véleménye Percivalról?

– Nemigen találkozom vele. Rendszerint csak reggelinél. Azt hiszem, nem nagyon tetszik neki, hogy itt vagyok.

Pat elnevette magát.

– Mert iszonyúan fösvény. Mindig is az volt, mondja Lance. Jennifer is panaszkodik rá. Mindig Percival nézi át Miss Dove háztartási kiadásait. Minden egyes tételt kifogásol. De Miss Dove-ban emberére talál. Az a lány igen erős egyéniség, úgy látom.

– Valóban. Engem egy bizonyos Mrs. Latimerre emlékeztet, a falumból, St. Mary Meadből. Mrs. Latimer volt a lánycserkész csapat parancsnoka, és minden egyébé is, ahol csak parancsolni lehetett. Öt év is beletelt, mire rájöttünk... ejnye, ejnye, igazán nem volna szabad pletykálnom. Nincs is annál unalmasabb, mint ismeretlen helyekről, emberekről hallani. Bocsásson meg, kedvesem.

– St. Mary Mead helyes kis falu?

– Hát hogy helyes-e, azt nem tudom, kedvesem. Takaros. Élnek benne rendes emberek is, meg persze módfelett kellemetlenek is. És akárcsak minden faluban, ott is sok furcsa dolog történik. Az emberi természet mindenhol egyforma.

– Ugye Miss Marple sokat van együtt Ramsbottom kisasszonnyal? – kérdezte Pat. – Jaj, én mindig megijedek tőle!

~ Megijed tőle? Miért?

– Mert szerintem bolond. Vallási mániája van. Nem tetszik gondolni, hogy esetleg... hogy igazán *őrült?*

– Hogy érti ezt, kedvesem?

– Ó, Miss Marple biztosan tudja, mire gondolok. Effie néni csak gubbaszt a szobájában, sosem jön le, csak ül, és a Bűnön töpreng. Nem lehet vajon,

hogy addig töprengett, míg végül a fejébe nem vette, hogy az ő feladata végrehajtani az ítéletet?

– A férje erre gondol?

– Én nem tudom, mire gondol Lance. Nem árulja el nekem. De egy dolog biztos, hogy szerinte valaki őrült, és az a valaki a család tagja. Márpedig Percival maga a józanság, Jennifer meg csak egy kicsit buta, és voltaképpen szánandó. Ideges, nem mondom, de semmi több. Elaine meg tipikus elégedetlen, indulatos fiatal lány. Belebolondult abba a fiatalemberbe, és nem hajlandó még saját magának sem bevallani, hogy az csak a pénzéért veszi el.

– Maga is úgy véli, hogy a pénzéért veszi el?

– Igen. Miért, Miss Marple nem?

– Szerintem egészen biztosan – bólintott Miss Marple. – Akárcsak az Ellis fiú, aki elvette Marion Batest, a gazdag vaskereskedő lányát. Igen csúnya teremtés volt szegényke, és fülig szerelmes a fiúba. Hanem azért igen jó házasság lett belőle. Az efféle emberek, mint az Ellis fiú meg ez a Gerald Wright csak akkor válnak igazán kellemetlenné, ha szerelemből vesznek el egy szegény lányt. Ettől annyira haragusznak magukra, hogy a feleségen állnak bosszút. De ha gazdag lányt vesznek el, azt asszony korában is respektálják.

– Nem tudom, hogyan tehette volna bárki kívülálló... – morfondírozott Pat. – És ezért van ilyen... ilyen légkör ebben a házban. Mindenki mindenkit szemmel tart. Valaminek pedig nagyon hamarosan történnie kell...

– Több haláleset nem lesz – jelentette ki Miss Marple. – Én legalábbis nem hiszem.

– Nem biztos.

– Márpedig én biztos vagyok benne. A gyilkos ugyanis elérte célját...

– Mi volt a célja?

Miss Marple csak a fejét rázta. Még maga sem volt bizonyos a dologban.

HUSZONHARMADIK FEJEZET

1

Aznap megint Miss Somers főzte a gépírónők teáját, és aznap sem forrt fel a víz, amikor Miss Somers felöntötte a teát. A történelem ismétli önmagát. Griffith kisasszony átvette csészéjét, és közben azt gondolta: “Muszáj már beszélnem Mr. Percivallal Somersről. Ennél biztosan kapunk különbet is.

Csak amíg ez a szörnyű ügy folyik, az ember nem szívesen zaklatja aprócseprő irodai dolgokkal.”

S mint már annyiszor, Griffith kisasszony most is ráförmedt a bűnösre:

– Már megint nem forrt a víz, Somers – Miss Somers pedig elvörösödött, és elbégette a hagyományos választ:

– Jaj istenkém, pedig most *igazán azt* hittem, hogy felforrt!

A hagyományosan esedékes további fejleményeknek Lance Fortescue belépése vetett véget. Kicsit tétován nézett körül, ám Griffith kisasszony legott felpattant, és elébe sietett.

– Mr. Lance! – szakadt ki belőle a kiáltás. Lance feléje fordult, és arca mosolyra derült.

– Nicsak! Griffith kisasszony!

Miss Griffith azt sem tudta, hová legyen boldogságában. Mr. Lance tizenegy éve látta utoljára, és emlékszik a nevére! Zavartan hebegte:

– Nahát! Még emlékszik rám!

– Hogyne emlékezném! – mondta megnyerő modorában Lance.

Izgatott sustorgás futott végig a gépírószobán. Somers kisasszony feledte a tea miatti bánatát. Tátva maradt a szája, úgy meredt Lance-re. Miss Bell kíváncsian bámult a gépe fölött, Miss Chase pedig észrevétlenül elővette pudriéját, és gyorsan egy kis púdert pamacsolt az orrára. Lance Fortescue körülhordozta pillantását.

– Amint látom, itt semmi sem változott – állapította meg.

– Hát nemigen, Mr. Lance. Milyen remekül lebarnult! Biztosan rettentően érdekes odakint az élet!

– Bizonyos szempontból talán érdekes – mondta Lance –, de most épp a londoni élet érdekes oldalaival szeretnék megismerkedni.

– Visszajön a céghez?

– Talán.

– Jaj, hisz ez remek!

– Majd meglátják, egészen berozsdált az agyam. – mondta Lance. – De ugye, maga majd mindenre megtanít, Griffith kisasszony?

Miss Griffith boldogan nevetgélt.

– Annyira örülök, hogy visszajön, Mr. Lance!

Lance elismerő pillantást vetett rá.

– Roppant aranyos magától.

– Mi egy pillanatig sem hittük el... igazán egyikünk sem... – Miss Griffith elharapta a mondatot, és elpirult.

Lance megpaskolta a kezét.

– Nem hitték, hogy az ördög olyan fekete, amilyennek festik? Talán nem is. No de hagyjuk most a múltat. Minket a jövő érdekel, igaz? – Aztán megkérdezte: – Itt van a bátyám?

– A belső irodában van, azt hiszem.

Lance biccentett, és továbbment. A Szentek Szentjének előszobájában egy középkorú, gránátos termetű, nőnemű cerberus emelkedett fel az íróasztal mögül, és vésztjósló hangon mennydörögte:

– Neve? Mi járatban van?

Lance kétkedő pillantást vetett rá.

– Ön... Miss Grosvenor?

Miss Grosvenorról az a hír járta, hogy szívdöglesztő szőkeség. Meg is jelent a képe a lapokban, amikor tanúskodott Rex Fortescue törvényszéki halottszemléjén. Ez a delnő azonban aligha lehet azonos a látványos Grosvenor kisasszonnyal.

– Miss Grosvenor a múlt héten kilépett. Én Mrs. Hardcastle vagyok, Mr. Percival Fortescue titkárnője.

“Ez rávall Percyre – gondolta Lance. – Kitesz egy szép szőkét, és felfogadja helyette ezt a sárkányt. Hogy miért... ? Biztonsági okokból, vagy netán takarékosságból?” Hangosan azonban csak ennyit mondott, nyájas modorában: – Lancelot Fortescue vagyok. Még nem találkoztunk.

– Ó, igazán sajnálom, Mr. Lancelot – mentegetőzött Mrs. Hardcastle. – Bizonyára most jár először az irodában, ugyebár?

– Először, de nem utoljára – mosolygott Lance.

Átment a szobán, és benyitott apja egykori irodájába. Kissé meglepődött, amikor az íróasztal mögött nem Percivalt pillantotta meg, hanem Neele felügyelőt. Neele felnézett; épp egy jókora halom papírt osztályozgatott. Lance láttán biccentett.

– Jó napot, Mr. Fortescue. Azért jött, hogy elfoglalja posztját?

– Ezek szerint hírét vette, hogy részt akarok venni a cég munkájában?

– A bátyja közölte.

– Csakugyan? Hm. Lelkesen?

Neele felügyelőnek sikerült elrejtenie mosolyát.

– A lelkesedése nem volt feltűnő – jelentette ki komolyan.

– Szegény Percy – hangzott Lance kommentárja.

Neele felügyelő kíváncsi pillantást vetett rá.

– Csakugyan elszánta magát, hogy szabályos londoni üzletember lesz?

– Nem tartja valószínűnek, felügyelő úr?

– Úgy érzem, nem egészen jellemző, Mr. Fortescue.

– De miért? Elvégre, az apám fia vagyok.

– És az édesanyjáé. Lance a fejét rázta.

– Nem sok tekintetben, felügyelő úr. Anyám régimódi, romantikus alkat volt. Kedvenc olvasmánya a *Királyidillek,* amint nyilván maga is rájött a különleges keresztnevünkből. Anyám sokat betegeskedett, és elvesztette a valóságérzékét. Én egyáltalán nem ilyen vagyok. Nincsenek érzelmeim, regényes hajlandóságom vajmi csekély, egyszóval ízig-vérig a realitások embere vagyok.

– Nem mindenki olyan, amilyennek látja magát – figyelmeztette Neele felügyelő.

– Ebben valószínűleg igaza van – hagyta rá Lance.

Leült, és szokása szerint kinyújtotta hosszú lábát. Közben elmosolyodott, aztán egyszer csak kibökte:

– Magának jobb a szeme, mint a bátyámnak, felügyelő úr.

– Milyen tekintetben, Mr. Fortescue?

– Alaposan ráijesztettem Percyre. Szentül hiszi, hogy majd megveszek az üzleti életért. Meggyőződése, hogy mindenáron bele akarok köpni a levesébe. Szerinte egyetlen vágyam, hogy a cég pénzét szórjam, és őt is belerángassam mindenféle hajmeresztően hazárd vállalkozásba. Esküszöm, már csak a vicc kedvéért is érdemes lenne megpróbálni! Persze, igazából nem bírnám én ki az irodai munkát, felügyelő úr. Nekem tág tér kell, lehetőség, kaland. Itt megfulladnék. – Aztán gyorsan hozzátette: – Persze ezt csak magának mondom. El ne áruljon Percynek, jó?

– Nem hiszem, hogy a téma felmerül, Mr. Fortescue.

– Muszáj egy kicsit felhúznom a bátyókámat – mondta Lance. – Hadd ugráljon egy darabig. Kölcsönkenyér visszajár.

– Mire gondol, Mr. Fortescue? Miért akar megfizetni?

Lance a vállát vonogatta.

– Ej, régi história. Nem érdemes előkotorni.

– Értesülésem szerint holmi csekkprobléma adódott a múltban. Netán erre céloz?

– Felügyelő úr, maga mindentudó!

– Értesülésem szerint továbbá az ügyben nem történt vádemelés – mondta Neele. – Az édesapja semmiképpen nem lett volna ilyesmire hajlandó.

– Nem. Csak egyszerűen kirúgott.

Neele felügyelő tűnődve méregette, de most éppen nem Lance járt az eszében, hanem Percival. A derék, igyekvő, takarékos Percival. Az az érzése támadt, hogy akárhová lép ebben az ügyben, mindig ugyanabba a rejtélybe ütközik: Percival Fortescue, egy ember, akinek minden külsőleges tulajdonságát ismeri mindenki, de hogy mit rejt ez a külső, azt még találgatni is alig lehet. Aki látja, azt mondaná: színtelen, jelentéktelen ember, látszik, hogy az apja világéletében elnyomta. Príma Percy, ahogy a főnök egyszer találóan nevezte. Neele most Lance szemén át próbált belesni Percival személyiségének titkaiba. Kísérletképp ezt motyogta:

– A bátyját mintha mindig... nos, meglehetősen elnyomta volna az édesapjuk.

– Há-á-át... – Lance szemmel láthatólag eltűnődött. – Nem is tudom. Persze, első pillantásra kétségtelenül úgy tűnhetett. De nem mernék esküdni rá, hogy így is volt. Meglepő, ahogy így visszagondolok, milyen gyakran sikerült Percynek elérnie, amit akart, és közben ez egyáltalán nem is látszott, ha érti, hogy gondolom.

Igen, gondolta Neele felügyelő, ez csakugyan meglepő. Az előtte heverő iratokat rendezgette, kihalászott közülük egy levelet, és Lance elé tolta. – Ezt a levelet ön írta augusztusban, ugyebár, Mr. Fortescue?

Lance elvette a levelet, belepillantott, azután visszaadta.

– Igen – bólintott. – Én írtam, amikor nyáron visszamentem Kenyába. Tehát Apa megőrizte? Hol volt – itt, az irodában?

– Nem, Mr. Fortescue. Édesapja papírjai között volt, Tiszafa-kunyhóban.

A felügyelő tűnődő tekintettel nézte az előtte heverő levelet. Nem volt hosszú iromány.

Kedves Apa,

Megbeszéltem mindent Pattel, és elfogadom az ajánlatodat. Beletelik egy kis időbe, míg idekint elrendezem ügyeimet, eltarthat október végéig, november elejéig. Idejében értesítlek. Remélem, jobban boldogulunk majd egymással, mint annak idején. Én mindenesetre ezen igyekszem. Egyelőre ennyit. Vigyázz magadra.

Ölel
Lance

– Hova címezte ezt a levelet, Mr. Fortescue? Ide az irodába, vagy Tiszafa-kunyhóba?

Lance eltöprengett.

– Nem tudnám megmondani. Nem emlékszem. Hisz ennek már majdnem három hónapja. Talán az irodába. Igen, valószínűleg ide címeztem. – Egy pillanatig hallgatott, azután szinte gyerekes kíváncsisággal megkérdezte: – Miért?

– Nem voltam benne bizonyos – mondta Neele felügyelő. – Az édesapja nem helyezte el itt az iratrendezőben, a privát levelei közé. Hazavitte magával Tiszafa-kunyhóba, és én ott találtam, az íróasztalában. Azon tűnődtem, vajon mi késztette erre.

Lance elnevette magát.

– Valószínűleg nem akarta, hogy Percy karma közé kerüljön.

– Igen – bólintott Neele felügyelő –, ez valószínű. A bátyja ezek szerint szabadon betekinthetett édesapjuk privát irataiba is?

– Hát... – Lance összevonta szemöldökét, tétovázott –, nem éppen. Úgy értem, bármikor átnézhetett mindent, ha épp akarta, de nem...

Neele felügyelő fejezte be a mondatot.

– De nem nézték volna jó szemmel?

Lance arcára széles mosoly telepedett. – Pontosan. Egyszerűen szimatolásnak számított volna. Nem mintha Percy valaha is visszariadt volna egy kis szaglászástól.

Neele felügyelő bólintott. Ezt ő is nagyon valószínűnek tartotta. Egybevágna azzal a képpel, amely lassan kialakult benne Percival Fortescue-ról.

– Farkast emlegetnek... – morogta a bajsza alatt Lance, mert ebben a pillanatban nyílt az ajtó, és maga Percival Fortescue lépett be. Már-már megszólította a felügyelőt, amikor észrevette öccsét, és elharapta a szót.

– Szervusz – mondta. Nem árult el holmi atyafiságos örömöt a hangja. – Te itt? Nem is mondtad, hogy ma bejössz.

– Rám tört a munkavágy – közölte Lance. – Itt vagyok tehát, és repesve várom, hogy elkezdhessem áldásos tevékenységemet. Mit csinálhatok?

– Pillanatnyilag semmit – mondta rosszkedvűen Percival. – Mindenekelőtt meg kell állapodnunk, a cég tevékenységének melyik ágába akarsz belefolyni. Aztán majd szobát is keresünk neked.

Lance kajánul megkérdezte:

– Mellesleg, miért dobtad ki a gyönyörű Grosvenort? Lóképű Lola jobban megfelel az ízlésednek?

– Ejnye, Lance! – csattant fel Percival.

– Nem valami jó csere – folytatta rendületlenül Lance. – Már alig vártam, hogy megismerjem a gyönyörű Grosvenort. Miért hajítottad ki? Talán túlságosan sokat tudott?

– Micsoda gondolat! – Percy most már dühös volt. Fakó arcát pír futotta el. A felügyelőhöz fordult. – Nem kell adni arra, amit az öcsém mond. Egészen sajátos humora van. – Aztán higgadtabban hozzátette: – Sosem voltam nagy véleménnyel Grosvenor kisasszony értelmi képességei felől. Mrs. Hardcastle kiváló ajánlólevelekkel rendelkezik, igen jó munkaerő, és szerények az igényei.

– Szerények az igényei... – motyogta Lance, és a mennyezetre vetette tekintetét. – Tudod-e, Percy, nem helyeslem, hogy spórolni akarsz az alkalmazottakon! Figyelembe véve, milyen derekasan kitartottak az elmúlt tragikus hetekben, nem gondolod, hogy általános fizetésemelést kellene adnunk?

– Szó sincs róla! – fortyant fel Percival Fortescue. – Semmi indok nincs rá, és merőben felesleges.

Neele felügyelő észrevette, hogy Lance szemében kópés szikra villan. Percival mérgében persze se látott, se hallott.

– Világéletedben szórtad a pénzt! – Dühében szinte köpködött. – A cég jelenlegi helyzetében egyetlen mentsvárunk a legszigorúbb takarékosság!

Neele felügyelő tapintatosan köhintett.

– Épp erről szeretnék elbeszélgetni önnel, Mr. Fortescue – fordult Percivalhoz.

– Igen, felügyelő úr? – Percival végre Neele-nek szentelte figyelmét.

– Egy-két feltevésemet szeretném ön elé tárni, Mr. Fortescue. Értesülésem szerint az elmúlt hat hónap, sőt lehetséges, hogy már az elmúlt év során az édesapjuk magatartása egyre nagyobb aggodalomra adott önnek okot.

– Nem volt jól – jelentette ki megfellebbezhetetlenül Percival. – Egyáltalán nem volt jól.

– Ön hasztalan igyekezett rávenni, hogy menjen orvoshoz? Édesapja ezt kategorikusan elutasította?

– El.

– Ön azt gyanította, hogy édesapja elmezavarban szenved? Hogy kóros nagyzási hóbort jeleit tanúsítja? Hogy az ingerlékenysége már-már az elmebajjal határos?

Percival meglepetten pillantott rá. – Igen, pontosan ettől tartottam. Ezért akartam mindenáron rávenni apámat, hogy egyezzen bele a gyógykezelésbe.

– És közben – folytatta Neele –, míg ön igyekezett rávenni erre az édesapját, ő alaposan összekuszálta a cég ügyeit?

– De mennyire! – sóhajtott Percival.

– Felettébb kellemetlen lehetett... – bólogatott a felügyelő.

– Borzasztóan. Senki sem tudja, mit álltam ki!

– Üzleti szempontból – mondta behízelgő hangon Neele – az édesapjuk halála felettébb szerencsés körülménynek bizonyult...

– Csak nem gondolja, hogy így fogtam fel az apám halálát?! – csattant fel Percival.

– Nem az a kérdés, Mr. Fortescue, hogy hogyan fogta fel. Én puszta ténykérdésről beszélek. Amikor az ön édesapja meghalt, a cég jóformán a tönk szélén állt.

– Igen, igen – vetette oda türelmetlenül Percival. – Erre történetesen ráhibázott.

– Szerencsés körülmény volt tehát az egész család számára, hiszen valamennyien a cégből élnek.

– – Igen. No de felügyelő úr, nem értem, voltaképpen mire akar... – Percival elharapta a szót.

– Ó, nem célzok én semmire, Mr. Fortescue – mondotta Neele. – Csak szeretnék tisztán látni. És még valami. Ön úgy nyilatkozott, hogy semmiféle kapcsolatban nem állott az öccsével, amióta ő hosszú évekkel ezelőtt elhagyta Angliát.

– Így is van – mondta Percival.

– Talán még sincs egészen így, Mr. Fortescue? Tavasszal ugyanis, amikor önt annyira aggasztotta édesapjuk egészségi állapota, ön írt az öccsének Afrikába, és közölte az édesapjuk magatartását illető aggályait. Úgy gondolom, ön szívesen vette volna, ha öccse segít önnek, hogy kivizsgáltassák az édesapjukat, és szükség esetén gyámság alá helyeztessék.

– Én... de kérem, én igazán nem értem... – Percival döbbenetében csak hebegett.

– Így volt, Mr. Fortescue?

– Nos, végtére is, így véltem helyesnek. Hiszen Lancelot mégiscsak cégtárs.

Neele felügyelő Lance-re pillantott. Az széles vigyorral állta a tekintetét.

– Ön megkapta azt a levelet? – kérdezte Neele felügyelő.

Lance Fortescue bólintott.

– És mit válaszolt rá?

Lance vigyora kiterebélyesedett.

– Közöltem Percyvel, hogy süsse meg az aggályait, és hagyja békén az öregurat. Megnyugtattam, hogy az öregúr nyilván nagyon jól tudja, mit csinál.

Neele felügyelő pillantása visszatért Percivalra.

– Valóban ezt tartalmazta az öccse válasza?

– Én... nos... szóval nagyjából körülbelül igen. Bár meg kell mondanom, jóval nyersebb fogalmazásban.

– A felügyelő úr kedvéért egy kissé finomítottam a tónust – mondta Lance. – Őszintén szólva, felügyelő úr – folytatta azután –, valójában ez volt részben az oka, hogy amikor megkaptam apám levelét, fogtam magam és hazautaztam, hogy saját szememmel ítélhessem meg a helyzetet. Rövid ideig beszéltem apámmal, de ez elég volt ahhoz, hogy felmérjem: nincs az öreggel semmi baj. Tökéletesen alkalmasnak látszott arra, hogy maga intézze az ügyeit. Mindenesetre amikor visszamentem Afrikába és meghánytam-vetettem Pattel a dolgot, úgy határoztam, hazajövök, és vigyázok... hogyan is fogalmazzam... hogy tisztességes legyen a játék. – S eközben egy oldalpillantást vetett Percivalra.

– Tiltakozom – jelentette ki Percival Fortescue. – Tiltakozom az inszinuáció ellen! Egyáltalán nem szándékoztam visszaélni apám állapotával. Én csak az egészségét tartottam szem előtt. Beismerem, aggasztott természetesen a... – elhallgatott.

Lance gyorsan közbeszólt.

– A magad zsebe, igaz? Percyke bukszája. – Felállt; egyszeriben megváltozott a modora. – Hát jó, Percy. Ebből elég. Gondoltam, megtáncoltatlak egy kicsit, beadom neked, hogy itt akarok dolgozni. Hogy ne csak a magad kénye-kedve szerint igazgasd a dolgokat. Na de mindennek van határa. Hányinger veled egy levegőt szívni. Világéletedben ronda, smucig disznó voltál. Kurkászni, szaglászni, szimatolni, hazudni, bajt keverni, mi? És mondok én neked még valamit. Bizonyítani nem tudom, de szent meggyőződésem volt mindig is, hogy azt a bizonyos csekket, ami miatt a nagy cirkusz kitört, te hamisítottad. Méghozzá azért, hogy engem, végre, kirúgathass. Kezdjük azon, hogy szemét minőségű hamisítás volt, csak úgy ordított róla. Énnekem volt annyi a rovásomon, hogy senki egy szavamat ne higgye, tiltakozhattam, ahogy akartam. Csak azon csodálkoztam, hogy az öreg arra nem gondolt, hogy ha történetesen én hamisítom a nevét, nem toltam volna így el.

Lance már majdnem kiabált. – Vedd tudomásul, Percy, elegem van a

játékból. Elegem van az egész országból, a tisztelt üzleti életből. Rosszul vagyok a magadfajta emberkéktől, a csíkos nadrágjukban, a makulátlan zsakettjükben, a pipeskedő hangjukkal, meg a piszkos, aljas, silány finánctrükkjeikkel. Rendben van: osztozzunk. Méghozzá úgy, ahogy te akartad: és én megyek máris vissza Pattel abba az országba, ahol élni is lehet. Ahol még tiszta a levegő, és az embernek nem könyökölnek állandóan a gyomrába. Eloszthatod a részvényeket, ahogy tetszik. Tartsd csak meg a szolid, konzervatív állampapírokat, majd fiadzanak neked szépen évi két és fél-három százalékot, életed végéig. Nekem meg add ide apa utolsó szerzeményeit, a legvadabb, legképtelenebb spekulációkat... ahogy magad mondtad. Legtöbbje nyilván értéktelen vacak. De le merem fogadni, hogy akad köztük egy-kettő, ami végül bombamód beüt. Többet nyerek rajta, mint te a három százalékocskáiddal. Én bízom az öregúr szimatában. Ravasz vén róka volt. Vállalt kockázatot, épp eleget. De volt, ami beütött, és hozta az öt-meg a hat-, meg a hétszáz százalékos nyereséget. Én bízom az ítéletében, és a szerencséjében. Te meg, te patkány... – Lance egyre közeledett bátyjához, az meg sebesen hátrált, már megkerülte az íróasztalt is, majdhogy bele nem ütközött Neele felügyelőbe. – Na jó – mondta Lance. – Nem nyúlok hozzád. Szabadulni akartál tőlem, hát megkapod. Légy vele boldog. – Hatalmas léptekkel az ajtó felé tartott, de egyszer csak megtorpant. – A jó öreg Feketerigót még a tetejébe csaphatod, ha akarod. Ha a gyilkos MacKenzie-klán ott liheg a sarkunkban, majd én magam után csalom őket Afrikába. – Már az ajtóban volt, onnan fordult vissza. – Ennyi év után nem valószínű a vérbosszú. Sőt, hihetetlen, De Neele felügyelő, úgy látszik, komolyan veszi, nem?

– Ostobaság – mondta Percival. – Manapság nincs ilyen.

– Kérdezd csak meg – ajánlotta Lance. – Kérdezd meg a felügyelő urat, mért érdeklik annyira a feketerigók, meg apa zsebében az a marék rozs.

Neele felügyelő végigsimított ajkán, és megszólalt:

– Emlékszik a nyári feketerigó-históriára, Mr. Fortescue? Az érdeklődésnek van bizonyos tárgyi alapja.

– Ostobaság – ismételte Percival. – Évek óta senki sem hallott MacKenzie-ékről.

– Márpedig én esküdni mernék rá – vágta oda Lance –, hogy családunk egy MacKenzie-t melenget a kebelén. És alapos gyanúm van azt hinni, hogy a felügyelő egyetért velem!

2

Neele felügyelő lent az utcán érte utol Lancelot Fortescue-t.

Lance zavartan mosolygott.

– Elragadtattam magam – mentegetőzött. – Nem tehetek róla, hirtelen elöntött a düh. Na mindegy... előbb-utóbb úgyis ez lett volna belőle. A Savoyban találkozom Pattel... maga is erre tart, felügyelő úr?

– Nem, én visszamegyek Baydon Heath-re. Csak még valamit hadd kérdezzek öntől, Mr. Fortescue.

– Parancsoljon.

– Amikor belépett a belső irodába, és engem talált ott... mintha meglepődött volna. Vajon miért?

– Mert nem önre számítottam. Azt hittem, Percy ül ott.

– Nem mondták önnek, hogy elment?

Lance kíváncsi pillantást vetett rá.

– Nem. Azt mondták, bent van az irodájában.

– Aha. Senki sem tudta, hogy elment. A belső irodának nincs másik ajtaja... de a kis előszobából nyílik egy ajtó a folyosóra. A bátyja nyilván azon ment ki... csak azon csodálkozom, hogy ezt Mrs. Hardcastle nem közölte önnel.

Lance nevetett.

– Bizonyára épp a teájáért ment.

– Igen... igen... bizonyára.

Lance ránézett.

– Mit forgat a fejében, felügyelő úr?

– Csak elgondolkodtam egy-két apróságon, Mr. Fortescue...

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

1

A vonaton, Baydon Heath felé, Neele felügyelő bámulatosán csekély eredménnyel igyekezett megfejteni a *Times* keresztrejtvényét. Elméjét különféle lehetőségek foglalkoztatták. Hasonlóképpen kevéssé kötötték le figyelmét az újság hírei: földrengés Japánban; Tanganyikában új uránlelőhelyre bukkantak; egy eltűnt tengerész holttestét Southampton közelében partra vetette a tenger; valószínűleg még a héten sztrájkba lépnek a

dokkmunkások. Olvasott egy halálos végű kocsmai verekedésről, valamint egy újfajta gyógyszerről, amellyel bámulatos eredményeket értek el az előrehaladott stádiumban levő tuberkulózis gyógyításában.

Mindez különös ábrává állt össze valahol a tudata mélyén. Hamarosan visszatért a keresztrejtvényhez, és gyors egymásutánban három definíciót is megfejtett.

Tiszafa-kunyhóba érve már megérlelődött benne az elhatározás. Megkérdezte Hay őrmestert:

– Hova lett az öreg hölgy? Nem utazott még el?

– Miss Marple? Ó, dehogy. Nagy barátságban van a másik öreg hölggyel, odafent.

– Aha. – Neele tűnődött egy percig, azután megkérdezte: – Most hol van? Szeretnék vele beszélni.

Néhány perc múlva meg is érkezett Miss Marple. Kipirult, sebesen szedte a levegőt.

– Beszélni óhajt velem, felügyelő úr? Remélem, nem várattam sokáig. Hay őrmester ugyanis nem talált meg azonnal. A konyhában voltam, Mrs. Crumpnál. Gratuláltam neki a süteményeihez, igazán a legkevesebb szakácsnőnek van ilyen kitűnő érzéke hozzá. Tegnap este is egészen pompás volt a szuflé. Szerintem ugyanis mindig célravezetőbb, ha az ember nem tér mindjárt a lényegre, nem gondolja? Maguknak bizonyára sokkal nehezebb, kénytelenek rögtön előállni a kérdéseikkel. De, persze, a magamfajta öregkisasszony, akinek rengeteg a ráérő ideje, nos, tőlem valósággal elvárják, hogy rengeteg fölösleges dolgot összebeszéljen. És a szakácsnő szívéhez az út a süteményen át vezet.

– Valójában Gladys Martinról akart vele beszélni? – kérdezte Neele felügyelő.

Miss Marple bólintott.

– Igen. Gladysről. Mert Mrs. Crump valójában nagyon sok mindent mondott nekem arról a lányról. Persze, nem a gyilkossággal kapcsolatban. Nem, dehogyis. De arról igen, hogy milyen hangulatban volt az utóbbi időben, és mi mindent beszélt. Nem úgy értem, hogy valami különlegeset mondott volna, hanem hogy milyen témák foglalkoztatták.

– Hallott valami hasznosat? – kérdezte a felügyelő.

– Igen – bólintott Miss Marple. – Módfelett hasznosnak találtam, amit mondott. Azt hiszem, most már sokkal világosabban alakulnak a dolgok. Maga talán nem így látja, felügyelő úr?

– Igen is, meg nem is – mondta Neele felügyelő.

Hay őrmester közben kiment a szobából. Neele örült, mert most bizony meglehetősen szabálytalan tervet forgatott a fejében.

– Kérem, Miss Marple – kezdte –, szeretnék kegyeddel komolyan beszélni.

– Igen, felügyelő úr?

– Bizonyos tekintetben ön és én merőben ellentétes álláspontot képviselünk. Megvallom, Miss Marple, én már hallottam kegyedről egyet-mást a Scotland Yardon. – Mosolygott. – Úgy vettem észre, önt igen jól ismerik odafent.

– Nem is tudom, igazán – rebegte Miss Marple –, de én valahogy oly gyakran belekeveredem mindenfélébe, ami voltaképpen egyáltalán nem rám tartozik. Természetesen bűnügyekről beszélek, meg mindenféle különleges eseményről.

– Kegyednek tekintélyes híre van – mondta Neele felügyelő.

– Már megint Sir Henry Clithering – ingatta fejét Miss Marple. – Nagyon-nagyon régi barátom...

– Mint említettem – folytatta Neele –, kegyed és jómagam két különböző álláspontot képviselünk. Mondhatnánk: a józan ész és a téboly álláspontját.

Miss Marple félrebillentette fejét.

– Ezt meg hogyan érti, kedves felügyelő úr?

– Nos, Miss Marple, ha józanul nézzük a dolgokat, ebből a gyilkosságból bizonyos személyek hasznot húznak. Kivált egy bizonyos személy. A második gyilkosság ugyanannak a személynek a javát szolgálja. A harmadikat nevezhetjük, mondjuk, biztonsági gyilkosságnak.

– De melyiket nevezi harmadiknak? – kérdezte Miss Marple.

Csillogó, porcelánkék szeme okosan pillantott a felügyelőre. Az bólintott.

– Igen. Lehet, hogy itt fején találta a szöget. A minap, amikor a Scotland Yard helyettes főbiztosa beszélt velem ezekről a gyilkosságokról, úgy éreztem, téved valamiben. Ez az. Persze, a gyerekversike járt a fejemben. A király a kincstárban, a királyné a szép szalonban, és a kiscseléd, aki teregetett a kertben.

– Pontosan – bólogatott Miss Marple. – Ez volt a sorrend... csakhogy valójában Gladyst minden bizonnyal előbb gyilkolták meg, mint Mrs. Fortescue-t, ugye?

– Azt hiszem – bólintott Neele. – Sőt, szinte bizonyos vagyok benne. A holttestet csak késő este találták meg, és természetesen akkor már aligha lehetett megállapítani, mióta halott. Én a magam részéről azt hiszem, öt óra

körül gyilkolták meg, különben...

Miss Marple közbevágott. – Különben Gladys nyilván bevitte volna a másik tálcát is a szalonba?

– Pontosan. A teát bevitte, a második tálcát is behozta a hallba, azután *történt valami.* Látott vagy hallott valamit. Az a kérdés: mit. Lehetett éppenséggel Dubois, amint lejött a lépcsőn Mrs. Fortescue szobájából. Lehetett Elaine Fortescue udvarlója, Gerald Wright, amint belép az oldalajtón. Akárki volt is, Gladys ott hagyta miatta a tálcát, és kiment a kertbe. Aligha azért ment ki, hogy kint időzzön. Hideg volt, és Gladys nem vett kabátot.

– Tökéletesen igaza van – bólogatott Miss Marple. – Szó sem volt arról, hogy "teregetett a kiscseléd a kertben". Olyankor, délután nem is teregethetett, és kabát nélkül nem is ment volna ki a ruhát leszedni. Ez mind csak álcázás volt, akárcsak a ruhacsipesz. Hogy az események emlékeztessenek a versikére.

– Pontosan – bólintott a felügyelő. – Téboly. Ezért mondom, hogy kétféle szemszögből látjuk a dolgot. Én egyszerűen... egyszerűen képtelen vagyok megemészteni ezt a versikehistóriát.

– Pedig egyezik, felügyelő úr. Ezt be kell látnia.

– Egyezik – szakadt ki egy nehéz sóhaj Neele felügyelőből –, de valahol mégiscsak bibi van a dologban. A vers határozottan arra utal, hogy a lány volt a harmadik áldozat. Márpedig mi tudjuk, hogy a királyné volt az. Adele Fortescue-t az öt óra huszonöt perc és öt óra ötvenöt perc között eltelt időben ölték meg. Addigra pedig Gladys már nem élt.

– Márpedig az úgy nem volna rendjén, ugye? – kérdezte Miss Marple. – Nem egyezik a versikével... s ez sokat mond, igaz?

Neele felügyelő vállat vont.

– Lehet, hogy csak szőrszálhasogatás. A három haláleset megfelel a versben foglaltaknak, és mindössze ennyire volt szükség. De most már magam is a kegyed nótáját fújom! Jobb lesz, ha talán most a magam elgondolását vázolom fel, Miss Marple. Nem törődöm rigókkal, rozzsal, meg a többivel. Csupán a rideg tényekkel, a józan ésszel, és olyan okokkal, amelyek ép elméjű embereket gyilkosságra ösztönöznek. Először is, nézzük Rex Fortescue halálát, és azt, hogy ki húz belőle hasznot. Nos, egész csomóan, de elsősorban a fia, Percival. Aznap reggel Percival nem volt Tiszafa-kunyhóban. Nem tehetett mérget apja kávéjába, sem másba, amit reggelire fogyasztott. Illetve... ezt gondoltuk kezdetben.

– Ó... – Miss Marple szeme felcsillant. – Tehát volt rá mód, mégis?

Rengeteget gondolkoztam rajta, és támadt is egy-két ötletem. De persze, semmiféle bizonyítékom nincsen.

– Bátran elmondhatom – folytatta Neele felügyelő. – Taxint tettek egy üveg narancsdzsembe. Azt a dzsemesüveget rakták a reggelizőasztalra, és annak az üveg dzsemnek a legfelső rétegét fogyasztotta el Mr. Fortescue. Később az egész üveg dzsemet kidobták a bokrok közé, és a kamrába a helyére másik üveg került, amelyből pontosan annyi narancsdzsem hiányzott. A bokrok között azonban megtalálták az eredeti üveget, és épp most kaptam meg a laboratóriumi vizsgálat eredményét. Kétségtelenül kimutatja a taxin jelenlétét.

– Hát így történt... – sóhajtott Miss Marple. – Milyen egyszerű! És milyen könnyű.

– Az Egyesült Beruházási Tröszt – folytatta Neele – igen ingatag pénzügyi helyzetben volt. Ha a cég kénytelen lett volna kifizetni a százezer fontot, amely Rex Fortescue végrendelete értelmében az özvegyét illette, a cég kétségtelenül csődbe jut. Ha Mrs. Fortescue egy hónappal túléli férjét, ezt a pénzt mindenképpen meg kellett volna kapnia. Ő aztán nem lett volna tekintettel a cég nehézségeire. Csakhogy nem élte túl egy hónappal a férjét. Meghalt, és a halálából Rex Fortescue általános örököse húzott hasznot. Más szóval: megint csak Percival Fortescue.

– Mindig Percival Fortescue – folytatta elkeseredve a felügyelő. – De ha a narancsdzsemmel még csak manipulálhatott is, a mostohaanyját már nem mérgezhette meg, és Gladyst sem fojthatta meg. Titkárnőjének tanúsága szerint aznap délután öt órakor az irodában volt, és csak hét óra előtt ért haza.

– Márpedig így igen nehéz volna, ugye? – kérdezte Miss Marple.

– Nem nehéz: lehetetlen – mondta borúsan a felügyelő. – Más szóval: Percival kint van a buliból. – Felhagyott mindenféle tartózkodással, óvatoskodással; nyílt elkeseredés áradt a szavaiból, mintha nem is törődne azzal, hogy valaki hallgatja. – Akárhova megyek, akármerre fordulok, mindig ugyanabba a személybe ütközöm: Percival Fortescue-ba. Márpedig egyszerűen nem lehetett Percival Fortescue! – Kissé higgadtabban folytatta: – Persze, van más lehetőség is, lehet másnak is éppolyan alapos indoka.

– Mr. Dubois, nemdebár – mondta Miss Marple. – Meg az a Wright nevű fiatalember. Nagyon igaza van, felügyelő úr. Ahol anyagi haszonról van szó, az ember mindig annyira gyanakvó. Nagy hiba volna bárkiben vakon megbízni.

Neele felügyelő önkéntelenül elmosolyodott.

– Legjobb mindig mindenkiről a legrosszabbat feltételezni?

Különös, hogy egy ilyen bájos, törékeny idős hölgy így gondolkodjék!

– Ó, igen – vágta rá hevesen Miss Marple. – Én *mindig a* legrosszabbat tételezem fel! Csak az a szomorú, hogy rendszerint igazam is van.

– Helyes – bólintott Neele. – Tételezzük fel tehát a legrosszabbat. Dubois tehette, Gerald Wright tehette (ha együtt dolgozott Elaine Fortescue-val, és a lány rakta a mérget a narancsdzsembe), és valószínűleg Mrs. Percival is tehette. Ő ott volt. De az említett személyek mindegyike tökéletesen normális, józan emberi lény. Nem hozhatók kapcsolatba rigókkal, rozzsal, versikékkel. Márpedig kegyednek ez az elmélete, és lehet, hogy igaza van. Ha pedig erre vezethető vissza az egész, az csupán egyetlen személyt jelent, nem? Mrs. MacKenzie jó néhány esztendeje elmegyógyintézetben van. Ő nem tehetett mérget a dzsembe, sem a délutáni teába. Donald fia Dunkerque-nél elesett. Marad tehát a leánya: Ruby MacKenzie. És ha a kegyed elmélete helyes, és az egész gyilkosságsorozat forrása az a réges-régi Feketerigó-ügy, akkor Ruby MacKenzie itt van ebben a házban... márpedig ebben a házban csak egyetlenegy személy lehet azonos Ruby MacKenzie-vel.

– Az az érzésem, felügyelő úr – susogta Miss Marple –, hogy maga egy kicsit egyoldalúan látja a dolgokat...

De Neele felügyelő ügyet sem vetett a közbeszólásra.

– Csak egyetlenegy személy – ismételte eltökélten. Azzal felállt, és határozott léptekkel kiment.

2

Mary Dove kis nappalijában ült. Egyszerű, de kényelmes szobácska volt. Kényelmessé már maga Miss Dove varázsolta. Amikor Neele felügyelő bekopogott, Mary Dove felnézett a nagy halom számláról, és tiszta, nyugodt hangján megszólalt:

– Tessék.

A felügyelő belépett.

– Foglaljon helyet, felügyelő úr. – Miss Dove egy székre mutatott. – Nem haragszik, ha egy-két percig váratom? A halkereskedő számlájában néhány tétel nem egyezik; egyeztetnem kell a rendeléssel.

Neele felügyelő szótlanul figyelte a fiatal nőt, amint nyugodtan adja össze a hosszú számoszlopot. Mily csodálatos higgadtság és önuralom! – gondolta. Mint már annyiszor, most is gondolkodóba ejtette ez a magabiztos modor –

vajon mi rejlik mögötte? Mary Dove arcvonásaiban hasonlóságot keresett a Fenyves Szanatóriumban meglátogatott asszony arcával. A színek ugyan hasonlók, de a két arc merőben különböző. Mary Dove hamarosan felnézett a számlákról, és megszólalt:

– Nos, felügyelő úr? Miben lehetek a segítségére?

– Tudja, Miss Dove – mondta csöndesen a felügyelő –, ennek az ügynek van egypár ugyancsak különös vonása.

– Mégpedig?

– Először is az a tökéletesen megmagyarázhatatlan marék rozs Mr. Fortescue zsebében.

– Igen, az csakugyan különös – bólintott Mary Dove. – Magam is sokat gondolkodtam rajta, de sehogy sem értem.

– Azután az a nem kevésbé különös feketerigó-história. Nyáron négy rigót rakott valaki Mr. Fortescue íróasztalára, azután a húspástétomba is elrejtett valaki egypárat. Ön mindkét alkalommal itt volt, Miss Dove?

– Igen. Már emlékszem. Kellemetlen história volt. Értelmetlen, céltalan, utálatos csíny.

– Talán nem is volt céltalan. Mit tud a Feketerigó-bányáról, Miss Dove?

– Nem hallottam semmiféle Feketerigó-bányáról.

– Ön azt mondta, hogy a neve Mary Dove. Ez a valódi neve, Dove kisasszony?

Mary Dove felhúzta szemöldökét. Neele felügyelő esküdni mert volna rá, hogy a nyugodt kék szempár tekintete egyszeriben élessé vált.

– Milyen különös kérdés, felügyelő úr. Azt gondolja netán, hogy a nevem nem Mary Dove?

– Valóban erre gondolok – bólintott nyájasan Neele felügyelő. – Pontosabban arra, hogy a neve valójában Ruby MacKenzie.

A fiatal nő rámeredt. Egy pillanatig tökéletesen kifejezéstelen volt az arca; nem látszott rajta sem tiltakozás, sem meglepetés. Az nem, de számítgatás igen, gondolta a felügyelő. Egy-két perc elteltével Mary Dove halk, színtelen hangon szólalt meg:

– Miféle választ vár tőlem?

– Kérem, feleljen a kérdésemre. Az ön neve Ruby MacKenzie?

– Mint közöltem, a nevem Mary Dove.

– Igen, de tudja-e ezt bizonyítani. Miss Dove?

– Mit óhajt? A születési bizonyítványomat?

– Nem feltétlenül. Bizonyos vagyok benne, hogy önnek birtokában van egy

Mary Dove névre szóló születési bizonyítvány. Ez a Mary Dove, persze, lehet a barátnője, mondjuk, vagy lehet egy olyan személy, aki már rég meghalt.

– Bizony, sok minden lehetséges. – Mary Dove hangja megint a régi volt: mintha magában mulatna a felügyelőn. – Van min törnie a fejét, ugye, felügyelő úr?

– Könnyen lehetséges, hogy a Fenyves Szanatóriumban felismerik önt – mondotta Neele.

– Fenyves Szanatórium? – vonta fel szemöldökét Mary Dove. – Mi az a Fenyves Szanatórium, és hol található?

– Azt hiszem, nagyon jól tudja, Miss Dove.

– Bármilyen csodálatos, felügyelő úr, fogalmam sincs róla.

– Tehát kategorikusan tagadja, hogy ön Ruby MacKenzie.

– Ó, én semmit sem tagadok. Nem arról van szó, kedves felügyelő úr, hogy én bármit is tagadnék, hanem hogy magának kell bebizonyítania, hogy valóban én vagyok ez a bizonyos Ruby MacKenzie! – Most már leplezetlenül mulatott. Vidámság költözött a kék szempárba, kihívás a higgadt modorba. Mary Dove egyenesen a felügyelő szemébe nézett, és megismételte: – Igen, felügyelő úr! Bizonyítsa csak be, ha tudja, hogy én vagyok Ruby MacKenzie!

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

1

– Az öreglány keresi, felügyelő úr – suttogta Hay őrmester, klasszikus összeesküvőmodorban, ahogy Neele felügyelő lejött a lépcsőn. – Úgy nézem, igencsak piszkálja valami a csőrét.

– Ördög és pokol – morogta Neele felügyelő.

– Igenis, felügyelő úr – mondotta Hay őrmester. Egy arcizma sem rezdült. Már épp indult volna, amikor Neele visszahívta.

– Nézze át azt az anyagot, Hay, amelyet Miss Dovetól kaptunk. Az ajánlólevél-másolatokat, az eddigi munkáltatói nevét, címét. Ellenőrizzen mindent, no és, szeretném, ha még egypár adatot megtudna. Mindjárt felírom, mire vagyok kíváncsi.

Néhány sort vetett papírra, és átadta Haynek.

– Azonnal utána járok, felügyelő úr – mondta az őrmester, és távozott.

Neele felügyelőnek, ahogy a könyvtárszoba ajtaja elé ért, hangok ütötték meg a fülét. Benézett. Lehet, hogy Miss Marple az imént még őt kereste, most

azonban élénk társalgásba merült Mrs. Percival Fortescue-val, és a kötőtűi eközben buzgón csattogtak. Neele felügyelő ennyit hallott a megkezdett mondatból:

–... szerintem igazán gyönyörű hivatás, ha valaki ápolónő! Végtelenül nemes, nagylelkű munka!

Neele felügyelő tapintatosan visszahúzódott. Miss Marple kétségtelenül meglátta, de nem vett tudomást a jelenlétéről. Zavartalanul folytatta finom, halk hangján:

– Egyszer volt egy végtelenül aranyos kis ápolónőm, amikor eltört a csuklóm. Tőlem azután egy bizonyos Mrs. Sparrow-hoz került, akinek a fia tüdőgyulladásban feküdt. Roppant szimpatikus fiatal tengerésztiszt volt. Oly romantikus történet, igazán, mert képzelje, kedvesem, eljegyzés lett a dologból. Összeházasodtak, és nagyon-nagyon boldogan éltek, és két gyönyörű gyermekük született. Hát nem megható? – Miss Marple érzelmesen felsóhajtott. – Tüdőgyulladása volt a fiatalembernek, igen. Márpedig, úgy tudom, tüdőgyulladásnál szinte minden az ápoláson áll vagy bukik.

– Ó, igen – helyeselt Jennifer Fortescue. – Tüdőgyulladásban a legfontosabb az ápolás, bár persze manapság már a penicillin óriási segítség, és a tüdőgyulladás sem az a keserves, hosszú küzdelem, mint régen.

– Maga biztos roppant ügyes ápolónő volt, kedvesem – mondta Miss Marple. – Ugye a maguk regénye is úgy kezdődött? Mármint eredetileg Mr. Percival Fortescue-t ápolta, ha jól tudom?

– Igen – mondta Jennifer. – Igen, igen... így történt.

Nem sok bátorítást sugallt a hangja, de Miss Marple mintha észre sem vette volna.

– Értem, értem – bólogatott. – Persze, nem helyes, ha az ember túlságosan sokat ad a személyzet pletykáira, de hát sajnos ugye a magamfajta öregkisasszonyt minden érdekli, amit a ház lakóiról mesélnek... Nos, hol is tartottunk? Ó, igen. Először, ugye, másik ápolónő volt itt, akit aztán elküldték... így valahogy. Nem volt elég gondos, úgy hallottam.

– Azt nem mondhatnám – mondta Jennifer. – Úgy tudom, az édesapja súlyosan megbetegedett, úgyhogy én kerültem ide helyette.

– Ó, igen – bólogatott Miss Marple. – És akkor egymásba szerettek, és összeházasodtak. Istenkém, de gyönyörű...

– Nem is tudom... – mélázott Jennifer Fortescue.

– Gyakran nem is bánnám... – megremegett a hangja –... nem is bánnám, ha megint kórházban dolgozhatnék.

– Igen, igen, én megértem magát, kedveském. Ha valaki olyan nagyon a hivatásának él, ugye...

– Nem is mondhatnám, hogy akkoriban annyira lelkesedtem volna érte, de ha most visszagondolok rá... olyan egyhangú az élet. Telnek-múlnak a napok, az embernek semmi dolga, és Valt teljesen leköti az iroda.

Miss Marple részvevőén ingatta a fejét.

– A férfiak annyit dolgoznak manapság – mondta. – Az életnek mi haszna, mondd, ha egyre hajszol, űz a gond...

– Igen, a feleségek általában rém magányosak, és unatkoznak – helyeselt Jennifer. – Sokszor azt kívánom, bárcsak ne is jöttem volna ide. Na persze, megérdemeltem. Nem kellett volna megtennem.

– Mit nem kellett volna megtennie, kedvesem?

– Hozzámenni Valhoz. Na, mindegy... – és mélyet sóhajtott. – Ne is beszéljünk róla.

Miss Marple azon nyomban témát változtatott; az őszi párizsi divat előírta szoknyahosszúságról fogott értekezésbe.

2

– Oly kedves, hogy nem szakított félbe! – csicseregte Miss Marple. Az imént kopogott be a dolgozószoba ajtaján, és Neele felügyelő kiszólt, hogy fáradjon be. – Még egy-két apróságot szerettem volna ugyanis ellenőrizni. – Szemrehányó hangon tette hozzá: – Voltaképpen nem is fejeztük be a beszélgetést.

– Igazán sajnálom, Miss Marple. – Neele felügyelő hősiesen mosolyt erőltetett az arcára. – Elnézését kell kérnem: udvariatlan voltam. Én kértem, hogy konzultáljunk, és a végén csak magam beszéltem.

– Ó, semmi baj – nyugtatta Miss Marple –, hiszen én még nem is akartam kiteregetni a lapjaimat. Úgy értem, nem szívesen vádolnék senkit, amíg nem bizonyosodtam meg mindenről. Mármint, ugye, magamban. De most már biztos vagyok benne.

– Miben, Miss Marple?

– Nos, természetesen abban, hogy ki ölte meg Mr. Fortescue-t. Mert amit a narancsdzsemről elmondott, az tökéletesen eldönti a dolgot. Nemcsak a módját tudjuk, hanem azt is, hogy ki volt az. És ennyi ki is telik az illető értelmi képességeitől.

Neele felügyelő szaporán pislogott.

– Ó, ne haragudjék! – kiáltott fel Miss Marple, amikor ezt észrevette. – Néha igazán oly nehezen tudom magam eléggé világosan kifejezni!

– Én még azt sem tudom, Miss Marple, hogy voltaképpen miről beszélgetünk!

– Nos, talán akkor jobb lesz elölről kezdeni. Már persze, ha tud annyi időt szakítani, felügyelő úr. Hadd mondjam el, hogyan látom én a dolgot. Én ugyanis jócskán elbeszélgettem mindenkivel, Ramsbottom kisasszonnyal, Mrs. Crumppal, meg a férjével. Crump természetesen hazudik, de ez nem baj, mert ha az ember tudja valakiről, hogy hazudik, akkor az már olyan, mintha az igazat mondaná. De azért a telefonhívásokat meg a nylonharisnyát, ugye, feltétlenül tisztázni kellett.

Neele felügyelő jobb válasz híján megint csak pislogott. Magában pedig átkozta a percet, amikor azt képzelte, hogy Miss Marple-ban világosfejű, hasznos segítőtársra talált. Na mindegy, gondolta lemondóan, zavaros az öreg hölgy, de azért egy-két hasznos pletykát mégiscsak fölcsipegetett. Neele felügyelő sikerének titka jobbára abban rejlett, hogy jól tudott hallgatni. Elhatározta, hogy ezt az erényét gyakorolja most is.

– Szívesen meghallgatom, Miss Marple – mondta. – Lenne szíves talán az elején kezdeni.

– Persze, persze – bólogatott Miss Marple. – Gladysszel kezdődött. Mármint úgy értem, én Gladys miatt jöttem ide. És ön olyan kedves volt, és megengedte, hogy átnézzem szegény lány holmiját. No és aztán a nylonharisnya meg a telefonok, meg még egy-két apróság, és az egész tökéletesen világos lett. Mármint Mr. Fortescue esete a taxinnal.

– Van valami elgondolása, hogy ki tette a taxint Mr. Fortescue narancsdzsemjébe?

– Nem elgondolás – mondta Miss Marple. – Tudom, ki volt.

Neele felügyelő – megint csak némán pislogott.

– Természetesen Gladys – jelentette ki Miss Marple.

HUSZONHATODIK FEJEZET

Neele felügyelő némán meredt Miss Marple-ra, majd nagy sokára megrázta a fejét.

– Azt akarja mondani – szólalt meg hitetlenül –, hogy Gladys Martin eltökélt szándékkal meggyilkolta Rex Fortescue-t? Igazán sajnálom, Miss Marple, de ezt én nem hiszem el.

– Ó, persze, hiszen nem is akarta meggyilkolni – mondta Miss Marple. – De mégis megtette. Hiszen ön is említette, mennyire ideges és kétségbeesett volt az a leány, amikor kikérdezte. És hogy bűntudatosnak látszott.

– De nem *gyilkosság* miatt!

– Ó, persze, ebben egyetértünk, dehogyis. Mint mondom, nem akart ő senkit meggyilkolni, de ő tette a taxint a narancsdzsembe. Persze, nem tudta, hogy méreg.

– Mégis mit gondolt, hogy mi az? – Neele felügyelő hangja változatlanul hitetlen volt.

– Én úgy gondolom, azt hitte, hogy olyasmi... olyasmi, mint az igazságszérum – mondta Miss Marple. – Végtelenül érdekes, és nagyon sok mindenre fényt derít, hogy ezek a leányok mi mindent vágnak ki az újságból, és rakosgatnak el. Így van ez már időtlen idők óta. Szépségápolási tanács, szerelmi bájital, egyre megy. Boszorkányság, talizmánok, csodák. Manapság persze mindezt Tudomány címszó alatt hozzák forgalomba. Ma már senki sem hisz a varázslókban, senki sem hiszi, hogy a varázspálca egyetlen suhintásával békává lehet változtatni az embert. De ha azt olvassák az újságban, hogy bizonyos mirigykivonatokból készült injekcióval tudósok megváltoztatják az ember szöveteit, és egyszeriben egészen más ember lesz belőle, hát ezt mindenki azon nyomban elhiszi. És persze, Gladys annyit olvasott össze mindenféle hazugságvizsgálatról, meg igazságszérumról, hogy amikor az illető azt mondta neki, hogy ez az, hát első szóra elhitte.

– Márminthogy ki mondta neki? – kérdezte Neele felügyelő.

– Albert Evans – mondta Miss Marple. – Persze nem ez volt a valódi neve. De annyi bizonyos, hogy nyáron az üdülőtáborban ismerkedtek meg, és az illető Gladys bizalmába férkőzött, szerelmesnek tettette magát, és kétségtelenül előadta neki, hogy vele szörnyűséges igazságtalanság történt, hogy üldözik, vagy valami effélét. Nos, mindenesetre az volt a lényeg, hogy Rex Fortescue-nak valamilyen úton-módon be kell vallania, mit vétett Albert Evans ellen, és ezt jóvá tennie. Ezt persze nem *tudom,* felügyelő úr, de majdnem egészen bizonyos vagyok benne. Albert Evans rávette Gladyst, hogy szegődjék el ide, és ez manapság igazán nem nehéz, hiszen alig lehet háztartási alkalmazottat kapni. Aztán megállapodtak a dátumban. Emlékszik, mi volt azon a levelezőlapon: “Ne felejtsd el az időpontot.” Ez volt a nagy nap, ezért dolgoztak. Gladys majd a szert, amit ő ad neki, belecsempészi a narancsdzsembe, hogy Mr. Fortescue megegye reggelire, és a zsebébe is Gladys csempészi majd a rozst. Arra vonatkozólag igazán nem tudom, mit

hitetett el szegény leánnyal, de mint mondtam, Neele felügyelő, Gladys Martin végtelenül hiszékeny teremtés volt. Egy szemrevaló fiatalember a világon mindent elhitethetett vele.

– Tessék csak folytatni – mondta kissé kábán Neele felügyelő.

– Albert valószínűleg azt mesélte be szegénynek – folytatta Miss Marple –, hogy aznap elmegy Mr. Fortescue irodájába, és hogy addigra a szer hatása már érvényesül, és Mr. Fortescue majd mindent bevall, és így tovább. Képzelheti, mit érzett az a szerencsétlen leány, amikor megtudta, hogy Mr. Fortescue meghalt.

– De hát csak megmondta volna...? – töprengett Neele.

Miss Marple kurtán megkérdezte:

– Mit mondott magának, mikor kikérdezte?

– Hogy ő nem csinált semmit.

– Na látja – bólogatott diadalmasan Miss Marple. – Hát nem érti? Hiszen nem is mondhatott mást! Gladys ugyanis, valahányszor törölgetés közben eltört egy nippet, mindig azt mondta: “Nem én csináltam, kisasszony. El se tudom képzelni, hogy történt!” Nem tehetnek róla szegények. Mindig rémesen oda vannak, hogy mit csináltak, és mindenáron ki akarnak bújni a felelősségrevonás alól. Vagy azt hiszi, hogy egy ideges fiatal teremtés, aki véletlenül meggyilkol valakit, majd beismeri? De hiszen ez *egyáltalán* nem lett volna jellemző.

– Nos... alighanem úgy van – ismerte be Neele.

Végiggondolta Gladysszel folytatott beszélgetését. Az a lány ideges volt, rettegett, bűntudatos volt, nem nézett a szemébe. Emögött talán semmi sem rejlett, talán nagyon is sok. Aligha tehetett magának szemrehányást, hogy nem a helyes következtetésre jutott.

– Első ösztöne természetesen az volt – folytatta Miss Marple –, hogy mindent letagad. Aztán a zavaros kis eszével megpróbálta eligazgatni a dolgot. Talán Albert nem tudta, milyen erős az a szer, talán tévedésből sokat tétetett vele a dzsembe. Mentegette Albertet, magyarázatot keresett mindenáron. Remélte, hogy Albert majd jelentkezik, és ez természetesen meg is történt. Telefonált.

– Ezt kegyed *tudja?* – kérdezte éles hangon Neele.

Miss Marple a fejét rázta.

– Nem. Ezt csak feltételezem. De jusson eszébe, milyen sok téves hívás volt aznap. Szólt a telefon, és amikor Crump vagy a felesége vette fel a hallgatót, az illető egyszerűen letette a kagylót. Albert kivárta, míg Gladys

jelentkezik. Akkor aztán megbeszélte, hogy hol találkozik vele.

– Aha – bólintott Neele. – Aznapra beszéltek meg találkozót, amikor Gladys meghalt.

Miss Marple buzgón bólogatott.

– Igen, ez világosan kiderül. Mrs. Crump egy valamire ráhibázott. Az a szegény leány a legszebb nylonharisnyáját húzta fel, és a legjobb cipőjét. Ugyanis valakivel találkozója volt. Csakhogy nem a faluban... nem, a férfi jön el Tiszafa-kunyhóba. Ezért állt résen Gladys egész nap, ezért volt ideges, ezért késett el az uzsonnával. Aztán mikor a második tálcát bevitte a hallba, kinézett az oldalajtón, és meglátta Albertet. Az ott állt, és intett Gladysnek; ő pedig lerakta a tálcát, és kiment a szerelmeséhez.

– És az megfojtotta – mondta Neele.

– Egyetlen pillanat műve lehetett – mondta Miss Marple. – Nem kockáztathatta meg, hogy a leány beszéljen. Meg kellett halnia szegény, ostoba, hiszékeny teremtésnek. És azután... egy ruhacsipeszt biggyesztett az orrára! – Az idős hölgy hangja megremegett haragjában. – Hogy egyezzen a versikével! A rozs, a rigók, a kincstár, a méz, meg a csipesz... elvégre "pisze orrába belecsípett egy feketerigó"...

– És a végén a bolondok házába kerül, és nem az akasztófára, mivelhogy nem épelméjű! – mondta lassan Neele felügyelő.

– Azt hiszem, mégiscsak sikerül majd akasztófára juttatnia – jelentette ki Miss Marple. – Mert nehogy azt higgye, felügyelő úr, hogy elmebeteg! Nem bizony.

Neele felügyelő szúrós pillantást vetett rá.

– No nézzük csak, Miss Marple. Kegyed kifejtett egy elméletet. Igen, igen, kegyed ugyan azt mondja, hogy *tudja,* de mégiscsak elmélet. Ön azt állítja, hogy mindezekért a bűntettekért egy férfi felelős, aki Albert Evans néven Gladys Martin bizalmába férkőzött, és a hiszékeny leányt felhasználta a maga céljaira. Ez az Albert Evans bosszút akart állni a hajdani Feketerigó-bánya dologért. Kegyed tehát azt állítja, hogy Mrs. MacKenzie fia, Don MacKenzie, nem esett el Dunkerque-nél. Hogy ma is él, és az ő keze van a dologban.

Neele felügyelő nagy meglepetésére azonban Miss Marple hevesen rázta a fejét.

– Ó, dehogy! Nem, nem, én *egyáltalán* nem ezt állítom! Hát nem érti, kedves felügyelő úr, hogy ez az egész rigóhistória csak szemfényvesztés? Valaki hallott azokról a rigókról... az íróasztalra meg a pástétomba rakott rigókról... és kapva kapott a gondolaton. Mert *azok* valódi rigók voltak.

Azokat olyasvalaki rakta oda, aki tudott arról a régi históriáról, és bosszút akart állni érte. De a bosszúja mindössze abból állott, hogy meg akarta ijeszteni Mr. Fortescue-t, egy kis kellemetlenséget, kényelmetlenséget akart okozni. Én nem hiszem, kedves felügyelő úr, hogy gyerekeket valóban lehetne úgy nevelni, hogy várjanak, és rágódjanak, és bosszút forraljanak. A gyerekekben sokkal több a józan ész. De akinek az édesapját rútul kijátszottak, és esetleg halálos betegen a sorsára hagyták... nos, az ilyen személyről talán feltehető, hogy hajlamos gonosz tréfát űzni azzal, aki bűnös volt az édesapja vesztében. Én úgy gondolom, ez történt. És a gyilkos kapva kapott ezen.

– A gyilkos... – mondta Neele felügyelő. – Most már aztán árulja el végre, Miss Marple, hogy kegyed szerint ki a gyilkos?!

– Ó, egyáltalán nem lesz meglepve, felügyelő úr – mondta Miss Marple. – Nem is lehet, hiszen amint megmondom, ki az, illetve kit tartok annak, mert, ugye, nem szabad könnyelmű kijelentéseket tennünk, akkor mindjárt látja majd, hogy csakis ilyen ember követhette el ezeket a gyilkosságokat. Ép elméjű, ragyogóan okos, és tökéletesen gátlástalan. És természetesen pénzért követte el, méghozzá valószínűleg igen-igen sok pénzért.

– Percival Fortescue? – Neele felügyelő valósággal könyörgőre fogta hangját, de amint kimondta a nevet, már tudta, hogy téved. A Miss Marple leírta személy csöppet sem hasonlított Percival Fortescue-hoz.

– Ó, dehogy! – mondta Miss Marple. – Nem Percival. Lance.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

1

– Lehetetlen – mondta Neele felügyelő.

Hátradőlt, és lenyűgözve bámulta Miss Marple-t. Mint az idős hölgy megjósolta, egyáltalán nem lepődött meg. Tagadta ugyan az állítást, de nem a valószínűségét, hanem a lehetőségét. Lance Fortescue-ra illett a leírás: Miss Marple pontos képet rajzolt. Csak éppen Neele felügyelő el sem tudta képzelni, hogyan lehet minden kérdésre a válasz: Lance.

Miss Marple előrehajolt ültében, és szelíden, rábeszélően, körülbelül ahogy az ember a számtani alapműveleteket igyekszik elmagyarázni egy kisgyereknek, kifejtette elméletét.

– Hiszen mindig is ilyen volt. Rossz. Rossz, a csontja velejéig, és... vonzó.

Ragyogó esze van, és nem riad vissza a kockázattól. Mindig is vállalta a kockázatot, és mert annyira vonzó és rokonszenves, mindenki mindig a legjobbat tételezte fel róla, nem pedig a legrosszabbat. Nyáron hazajött meglátogatni az apját. Egy pillanatig sem hiszem, hogy az apja írt neki, vagy hogy hazahívta volna, persze, hacsak nincs erre vonatkozó bizonyíték. – És Miss Marple kérdő tekintetet vetett a felügyelőre.

Neele a fejét rázta. – Nincs – mondta. – Semmi sem bizonyítja, hogy az apja hazahívta volna. Van nálam egy levél, amelyet Lance írt apjának, állítólag az után, hogy itt járt. De ezt a levelet Lance könnyűszerrel becsempészhette apja iratai közé a dolgozószobában, aznap, amikor megérkezett.

– Ügyes fogás – bólintott Miss Marple. – Nos, tehát Lance valószínűleg hazarepült Angliába, és megpróbált kibékülni édesapjával, Mr. Fortescue azonban nem állt kötélnek. Lance ugyanis nemrégiben nősült, és a jövedelme, noha kétségtelenül igyekezett mindenféle kétes úton-módon pótolni, már nem volt elegendő. Nagyon szereti Patet... aki drága, aranyos teremtés..., és tisztes, gondtalan házaséletre vágyott. Márpedig ehhez Lance-nek pénz kellett, sok pénz. Amikor nyáron Tiszafa-kunyhóban járt, valószínűleg hallott erről a rigóhistóriáról. Talán épp az apja említette. Vagy Adele. Lance nyomban arra következtetett, hogy MacKenzie leánya beférkőzött a házba, a következő gondolata pedig az volt, hogy megtalálta az ideális bűnbakot a gyilkossághoz. Azt ugyanis nyomban felismerte, hogy apját nem tudja jobb belátásra bírni, így hát hidegvérrel kitervelte a gyilkosságot. Talán arra is rájött, hogy apja egészsége... nos... megrendült, és attól tartott, hogy mire Mr. Fortescue természetes úton távozik az élők sorából, nem marad utána egy garas sem.

– Igen – bólintott a felügyelő –, pontosan tudott apja egészségi állapotáról.

– Ó, ez sok mindent megmagyaráz. Talán az a véletlen, hogy apjának Rex volt a keresztneve, meg az a rigó-história együttesen idézte Lance eszébe a gyerekversikét. Építsünk fel egy tébolyult szerkezetet, gondolta, és mindenkinek eszébe jut majd a MacKenzie-ék bosszúja. Aztán elteszi láb alól Adele-t is, és a cégnek megmarad a százezer fontja. Csakhogy kell egy harmadik szereplő is, a kiscseléd, aki teregetett a kertben. Én úgy gondolom, talán ez volt az alapja az egész gonosz tervnek. Ártatlan bűntárs, akit elnémíthat, mielőtt elárulná. És így meglesz a valóságos alibi az első gyilkosság idejére. A többi már könnyű volt. Valamivel öt óra előtt ért ide az állomásról, éppen amikor Gladys bevitte a hallba a második tálcát. Lance az oldalajtóhoz osont, megpillantotta a lányt, és intett neki. Odakint megfojtotta,

és a holttestet hátravitte az udvarba, a ruhaszárító kötélhez... az egész nem telt többe három-négy percnél. Azután becsöngetett az elülső ajtón, beengedték, és szépen meguzsonnázott a családdal. Uzsonna után felment Ramsbottom kisasszonyhoz. Amikor lejött, belopózott a szalonba, és ott egyedül találta Adele-t, aki épp a teáját itta. Lance letelepedett mellé a kanapéra, és beszélgetés közben belecsempészte a ciánt a teájába. Nem lehetett nehéz. Fehér az is, mint a cukor. Talán a cukortartó felé nyúlt, kivett egy kockát, és úgy tett, mintha Adele csészéjébe pottyantaná. Talán felnevetett, és azt mondta: – Nézd csak, megédesítem az életedet. – Adele nem bánta, felkeverte, megitta. Könnyű volt... csak vakmerőség kellett hozzá. Igen, Lance vakmerő fickó.

– Igen... – szólalt meg elgondolkodva Neele felügyelő –, elméletileg lehetséges. Csak azt nem tudom... nem, ezt sehogy sem értem, Miss Marple, hogy mit nyert Lancelot Fortescue az egészen? Ha a cég valóban csak 'úgy maradhatott fenn, ha Mr. Fortescue távozik, vajon Lance része megérte-e a három gyilkosságot? Nem hiszem. Nem, ezt sehogy sem hiszem.

– Ez valóban meggondolkodtató – ismerte el Miss Marple. – De persze... – Tétovázott; a felügyelőre pillantott. – Én oly járatlan vagyok az efféle pénzügyi dolgokban... de vajon az a Feketerigó-bánya csakugyan egészen értéktelen?

Neele eltűnődött. Agyában különféle információmorzsák képpé illeszkedtek össze. Lance készségesen átveszi Percival kétes részvényeit. Búcsúzásnál ma Londonban könnyedén odavetette, hogy csapja oda Percival a Feketerigót is a többi vacak tetejébe. Aranybánya. Értéktelen aranybánya. És ha netán mégsem értéktelen? De ez valahogy nem látszott valószínűnek. Az öreg Fortescue aligha tévedett ilyesmiben, bár persze az is lehetséges, hogy mostanában újabb feltárást végeztek. Hol is van az a bánya? Lance azt mondta, Nyugat-Afrikában. Igen, de valaki – talán Miss Ramsbottom – mintha azt mondta volna, hogy Kelet-Afrikában van. Lance félrevezetésül mondott Nyugat-Afrikát Kelet helyett? Ramsbottom kisasszony öreg és feledékeny, de lehet, hogy mégis ő mondta helyesen, nem Lance. Kelet-Afrika. Lance Kelet-Afrikában élt. Talán holmi újabb információt szerzett?

És a képbe hirtelen újabb mozaikdarabka illeszkedett. A felügyelőnek felrémlett, amint ül a vonaton. és a *Times*-t olvassa. Tanganyikában uránlelőhelyre bukkantak. Tegyük fel, hogy az uránium épp a hajdani Feketerigó területén van? Ez mindent megmagyarázna. Lance-nek tudomására

jutott a dolog, hisz ott volt a helyszínen, és ha valóban urániumot találtak... nos, az felmérhetetlen vagyont jelent. Neele felügyelő sóhajtott. Miss Marple-ra nézett:

– Mit gondol? – kérdezte szemrehányóan. – Hogy fogom én mindezt valaha is bizonyítani?...

Miss Marple bátorítóan bólogatott, ahogy nagynénik biztatják nagyeszű öccsüket, aki épp most pályázik meg egy ösztöndíjat.

– Be fogja bizonyítani! – jelentette ki Miss Marple. – Maga nagyon, nagyon okos, felügyelő úr. Láttam én ezt mindjárt. Most már tudja, kiről kell bizonyítékot szereznie. Az üdülőtáborban, például, nyilván felismerik a fényképét. Ugyancsak nehéz dolog lesz kimagyarázkodnia: vajon miért nyaralt ott egy hétig Albert Evans néven.

Igen, gondolta Neele, Lance Fortescue okos és gátlástalan, de vakmerő is. Egy kicsivel több kockázatot vállalt a kelleténél.

"Elkapom!" – gondolta Neele. Azután megint feltámadtak kételyei, és Miss Marple-ra pillantott.

– Ez mind csak feltevés...

– Az. De maga bizonyos benne, nem?

– Azt hiszem, igen. Ismerem már ezt a fajtát.

Az idős hölgy bólintott.

– Igen... voltaképpen ez számit a legtöbbet. Ezért is vagyok benne én tökéletesen bizonyos.

Neele ráhunyorított.

– Mert annyira ismeri a bűnözőket?

– Ó, nem... Pat miatt. Olyan drága teremtés... és ez a fajta csalhatatlanul mindig rosszul választ. Igazából ez hívta fel a figyelmemet Lance-re.

– Lehet, hogy én is bizonyos vagyok benne – mélázott a felügyelő –, hanem ez még édeskevés. Sok minden szorul itt még magyarázatra. Például ez a Ruby MacKenzie-dolog. Esküdni mertem volna, hogy...

Miss Marple félbeszakította.

– És tökéletesen igaza is volt. Csak épp nem a megfelelő személyre gondolt. Kérdezze meg Mrs. Percyt.

2

– Mrs. Fortescue – mondotta Neele felügyelő. – Megtudhatnám, mi volt a leánykori neve?

– Ó! – Jennifer hátrahőkölt. Szemébe riadalom szökött.

– Nem kell idegeskednie, asszonyom – mondta Neele. – Sokkal jobb megmondani az igazat. Úgy hiszem, nem tévedek, ha feltételezem, hogy a leánykori neve: Ruby MacKenzie?

– Hogy az én... hogy a leánykori... de hát miért ne lehetne?! – hebegte Mrs. Percival Fortescue.

– Csakugyan, miért ne lehetne? – hagyta rá nyájasan Neele felügyelő. Azután hozzátette: – Néhány nappal ezelőtt beszéltem az édesanyjával a Fenyves Szanatóriumban.

– Borzasztóan haragszik rám – mondta Jennifer. – Most már nem is látogatom, mert csak kihoznám a sodrából. Szegény anyuka, annyira imádta aput.

– És önöket holmi drámai vérbosszú-szellemben nevelte?

– Igen – mondta Jennifer. – Állandóan a Bibliára kellett megesküdnünk, hogy nem felejtünk, és hogy egyszer megöljük azt az embert. Persze, mihelyt bekerültem a kórházba, és elkezdtem ápolónőnek tanulni, máris rájöttem, hogy anyuka lelki egyensúlya nincs egészen rendben.

– De azért önben is élt a bosszúvágy, Mrs. Fortescue, igaz?

– Ó, hát persze. Rex Fortescue tulajdonképpen meggyilkolta az apámat! Nem úgy értem, hogy lelőtte, vagy leszúrta, vagy valami. De abban egészen biztos vagyok, hogy sorsára hagyta, halálos betegen. És ez tulajdonképpen ugyanaz, hát nem?

– Erkölcsi szempontból feltétlenül.

– Hát persze, hogy bosszút akartam állni – mondta Jennifer. – Egy barátnőm ápolta Mr. Fortescue fiát, és én rábeszéltem, hogy mondjon fel, és ajánljon engem maga helyett. Igazából nem is tudom, mit akartam csinálni... De azt higgye el, felügyelő úr, hogy soha, egyetlen pillanatig sem akartam megölni Mr. Fortescue-t. Olyasmi járt a fejemben, hogy gondatlanul ápolom a fiát, hogy ne gyógyuljon fel a betegségből. De persze, ha az ember ápolónő, akkor képtelen ilyesmire. Őszintén szólva egyáltalán nem is volt könnyű Valt kihúzni a tüdőgyulladásból. Aztán megszeretett, és megkérte a kezemet, én meg azt gondoltam: tulajdonképpen ez is van olyan bosszú, mint bármi más... még sokkal több értelme is van. Mármint hozzámenni Mr. Fortescue idősebbik fiához, és így visszaszerezni a pénzt, amivel aput becsapta. Szerintem ennek sokkal több értelme volt.

– Valóban – bólintott Neele felügyelő. Azután megkérdezte: – Ugyebár ön tette azokat a rigókat az íróasztalra, meg a pástétomba?

Mrs. Percival elvörösödött.

– Igen. Tudom, iszonyú butaság volt... De Mr. Fortescue előző nap épp szörnyen dicsekedett, hogy hogyan sikerült megint rászednie valami szerencsétlen balekot... már nem az elsőt, azt mondta. Ó, persze egészen törvényes úton! Mire én azt gondoltam, hogy rá kéne ijeszteni. És ez sikerült is! Rémesen kiborult. – Aztán szorongva hozzáfűzte: – De mást nem csináltam! Igazán nem, felügyelő úr. Csak nem... csak nem tételezi fel rólam, hogy meg tudnék gyilkolni valakit?!

Neele felügyelő mosolygott,

– Nem. Dehogy. – Aztán megkérdezte: – Mellesleg, adott ön mostanában pénzt Dove kisasszonynak?

Jennifernek tátva maradt a szája.

– Honnan tudta?!

– Ó, tudunk mi sok mindent – mondta könnyedén Neele, magában pedig hozzátette: – Amit pedig nem tudunk, azt megsaccoljuk.

Jennifer hadarva magyarázkodott.

– Odaállít elém, és azt mondja: maga kijelentette, hogy ő Ruby MacKenzie. Azt mondta, ha szerzek ötszáz fontot, meghagyja magát ebben a hitében. És még azt is mondta, ha maga tudná, hogy én vagyok Ruby MacKenzie, engem gyanúsítana Mr. Fortescue és az anyósom meggyilkolásával. Rém nehezen tudtam előteremteni a pénzt, mert persze Percivalnak nem szólhattam. Fogalma sincs az igazi nevemről. Kénytelen voltam eladni a briliánsgyűrűmet, meg egy gyönyörű nyakláncot, amit Mr. Fortescue-tól kaptam.

– Ne aggódjék, Mrs. Percival – nyugtatta Neele felügyelő. – Hamarosan visszakapja a pénzét.

3

Neele felügyelő másnap kerített sort újabb beszélgetésre Miss Mary Dove-val.

– Megkérem, Miss Dove, hogy állítson ki egy csekket, ötszáz fontról, Mrs. Percival Fortescue javára.

És abban az élvezetben részesült, hogy megint egyszer tanúja lehetett, amint Mary Dove-ot elhagyja közmondásos nyugalma.

– Az az ostoba liba elmondta magának!

– Igen. A zsarolást szigorúan bünteti a törvény, Miss Dove.

– Nem volt ez zsarolás, felügyelő úr. Csupán jó szolgálatot tettem Mrs.

Percivalnak, ennyi volt az egész.

– Nos, kérem azt a csekket, Miss Dove, és maradhatunk ennyiben.

Mary Dove elővette csekk-könyvét, töltőtollát.

– Bosszantó – sóhajtott fel. – Meglehetősen szűkében vagyok most a pénznek.

– Új állás után néz?

– Igen. Ez nem bizonyult megfelelőnek. Felettébb kellemetlen.

Neele felügyelő értőn bólogatott.

– Bizony. Meglehetősen nehéz helyzetbe került, igaz? Bármelyik pillanatban sor kerülhetett volna rá, hogy lenyomozzuk az előéletét.

Mary Dove ismét szokásos higgadt modorában emelintette meg a szemöldökét.

– Az én előéletem feddhetetlen, kedves felügyelő úr.

– Az bizony – bólogatott kedélyesen Neele felügyelő. – Nem is vádoljuk semmivel, Miss Dove. Csak épp feltűnt az a sajátos véletlen, hogy a legutóbbi három helyén, ahol oly makulátlanul ellátta a munkáját, mintegy három hónappal a távozása után betörtek. És a tettesek mindhárom esetben bámulatosan jó információkkal rendelkeztek afelől, hogy hol tartják a házban az értékes szőrméket, ékszereket, ezüstöt. Felettébb különös véletlen, nemdebár?

– Néha véletlen is előfordul, felügyelő úr.

– Ó, hogyne – hagyta rá előzékenyen Neele. – Előfordul. Csak az a baj, hogyha feltűnő rendszerességgel fordul elő, Miss Dove. Egyébként, gondolom, az is előfordulhat, hogy találkozunk még.

– Szívből remélem – felelte Mary Dove – (és a világért sem szeretném, ha személyeskedésnek venné), hogy ez *nem* fordulhat elő.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

1

Miss Marple elegyengette becsomagolt holmiját, bedugdosta gyapjú sáljának csücskét is a bőröndbe, azután lecsukta a fedelét. Körülnézett hálószobájában. Nem, nem maradt itt semmi. Crump feljött a poggyászért. Miss Marple bement a szomszéd szobába, hogy elköszönjön Miss Ramsbottomtól.

– Sajnos, igen gyatrán viszonoztam a vendégszeretetét – mondotta Miss Marple. – Remélem, egyszer majd megbocsát nekem.

– Hm! – Mindössze ennyi volt Ramsbottom kisasszony válasza. Mint

rendesen, most is pasziánszt rakott. – Kőr bubi, treff dáma – motyogta. Aztán éles oldalpillantást vetett Miss Marple-ra. – Ezek szerint megtudta, amit akart.

– Igen.

– És nyilván el is mondta annak a rendőrfelügyelőnek. Be tudja majd bizonyítani?

– Azt hiszem, igen – mondta Miss Marple. – Bizonyára beletelik egy kis időbe.

– Én nem kérdezek semmit – mondta Miss Ramsbottom. – Maga eszes teremtés. Első pillantásra láttam. Nem hibáztatom. A gonoszság gonoszság. A gonosznak bűnhődnie kell. Rossz vér került ebbe a családba. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy nem a mi oldalunkról. Elvira, a húgom, ostoba teremtés volt. Semmi több.

– Kőr bubi... – ismételte Ramsbottom kisasszony, és forgatta a lapot. – Jóképű fickó, de a szíve gonosz. Igen, tartottam ettől. De hát, esendők vagyunk, olykor akaratlanul is megszeretjük a bűnöst. Az a fiú mindig tudott bánni az emberekkel. Még engem is rászedett... Hazudott nekem. Arról, hogy hány órakor ment el tőlem aznap. Nem mondtam ellent, de elgondolkodtam... És azóta is gondolkodom. Csakhogy... Elvira fia. Nem vitt rá a lélek, hogy egy szót is szóljak. No, hiába, Jane Marple, maga igazságos teremtés, és az igazságnak győznie kell. Hanem az asszonykát sajnálom.

– Én is – mondta Miss Marple.

Pat Fortescue a hallban várta; el akart búcsúzni.

– Hallottam, hogy elutazik – mondta. – Hiányozni fog.

– Ideje mennem – mondta Miss Marple. – Elvégeztem, amiért idejöttem. Nem volt... nagyon kellemes. De ugye mindennél fontosabb, hogy a gonosz ne diadalmaskodjon.

Pat rábámult.

– Nem értem.

– Nem, kedves. De egyszer talán majd megérti. Ne tekintse tolakodásnak, ha azt tanácsolom: ha valami, akármi, elromlik az életében, az lenne a legjobb, ha visszamenne oda, ahol gyermekkorában boldog volt. Menjen vissza Írországba, kedves. A lovaihoz, a kutyáihoz.

Pat bólintott.

– Néha azt kívánom, bárcsak meg is tettem volna, mikor Freddy meghalt. De akkor... – és a hangja ellágyult – akkor nem találkoztam volna Lance-szel.

Miss Marple sóhajtott.

– Nem maradunk itt – mesélte Pat. ~- Amint rendeződnek a dolgok,

visszamegyünk Kelet-Afrikába. Annyira örülök!

– Isten áldja meg, kedves gyermekem – szólott Miss Marple. – Nagy lelkierő kell az élethez. Azt hiszem, magában van elegendő.

Megveregette a fiatalasszony kezét, azután kiment a házból. Már várta a taxi.

2

Miss Marple későn érkezett haza.

Kitty – a Szent Ágnes-intézet legújabb terméke – nyitott ajtót, és sugárzó ábrázattal üdvözölte az idős hölgyet.

– Heringet készítettem vacsorára, kisasszony. Jaj de jó, hogy meg tetszett jönni! Majd meglátja, milyen szép rend van a házban! Szabályos tavaszi nagytakarítást csináltam.

– Derék dolog, Kitty... igazán örülök, hogy hazaértem.

Hat pókhálót számolt meg Miss Marple a függönytartón. Ezek a lányok soha fel nem néznek! De szólni, persze, nem szólt.

– A leveleket betettem az asztalra, kisasszony. Az egyik soká kerengett. Elvitték előbb St. Maud Meadbe, onnan irányították ide, St. Mary Meadbe. Nem is csodálom, olyan macskakaparással címezte valaki. Még jó, hogy egyáltalában ideért az a levél.

Miss Marple szemügyre vette postáját. A tévelygő levél feküdt a halom tetején. Miss Marple emlékezetében megpendült egy húr a maszatos macskakaparás láttán. Feltépte a borítékot.

Kedves Kisasszony,

Remélem, nem zavarom soraimmal de bajban vagyok nem tudom mit csináljak, és azért bátorkodtam terhelni. Én *igazán* nem akartam semmi rosszat és az újságokban biztosan látta a Kisasszony hogy gyilkosságról írnak de tessék elhinni igazán nem én csináltam, én *igazán* soha ilyen gonoszságot nem tennék és tudom tiszta szívemből hogy Ő se. Mármint Albert. Én ezt most bajosan tudom leírni de az úgy volt hogy a nyáron ismerkedtünk meg és úgy volt hogy megesküszünk de Bertet kinullázták és igazságot kellett neki szerezni mert ez a Mr. Fortescue aki meghalt kitúrta a jogos részéből. És Mr. Fortescue mindent tagadott és persze mindenki az ő szavát hitte és nem amit Bért mondott mert ő gazdag és Bert szegény. De van egy barátja Bertnek aki olyan helyen dolgozik ahol ezeket az újfajta szereket meg szérumokat csinálják igazságszérum már biztosan tetszett róla az újságban olvasni aki

beveszi muszáj neki az igazat mondani ha tetszik ha nem. Bert úgy volt hogy elmegy Mr. Fortescuehoz az irodájába Nov. 5-én és visz magával egy ügyvédet és énnekem aznap kelletett mindenképpen az úrnak beadni a szert reggelire és akkor éppen jókor lesz mire odaérnek és mindent be fog vallani és muszáj lesz neki megmondani az igazat és Bertnek visszaadni ami jár neki. És én be is tettem a narancsdzsembe de az úr meghalt és én nem tudom neme túl erős volt az a szer de nem Bert tehet róla akkor sem mert Bert ilyet soha nem tenne de a rendőrségnek nem mondhatom el mert akkor azt hinnék hogy Bert szándékosban tette és én tudom hogy nem. Jaj kérem, Kisasszony én nem tudom mit tegyek mit mondjak tele a ház rendőrséggel és borzasztó folyton kérdezgetnek és olyan szigorúan néznek és én nem is tudom mit tegyek és Bertről meg nem tudok. Kérem Kisasszony nem szeretném terhelni de Kisasszonyra biztosan hallgatnak és mindig olyan jó volt énhozzám és én igazán nem akartam semmi rosszat és Bert se. Segítsen minekünk valahogyan.

Igaz tisztelettel
Gladys Martin.

U. I. Itt küldök egy fotográfiát Bertről meg rólam. Az egyik fiú vette le az üdülőtáborban és nekem adta. Bert nem is tudja hogy van képem róla mert utálja ha fotografálják. De ugye látja Kisasszony, hogy milyen helyes fiú.

Miss Marple összeszorította ajkát, úgy meredt a fényképre. A képen álló pár egymásra nézett. Miss Marple tekintete Gladys szánalmas, odaadó, eltátott szájú ábrázatáról a másik arcra vándorolt – barna bőrű, csinos, mosolygó férfi volt: Lance Fortescue.

Mintha lángbetűkkel írták volna a falra a szánalmas levél utolsó mondatát:

... ugye látja Kisasszony, hogy milyen helyes fiú.

Könny szökött Miss Marple szemébe. A szánalom haragnak adta át helyét – harag égett szívében a könyörtelen gyilkos iránt.

Azután háttérbe szorult ez az érzelem is, és az idős hölgy lelkét diadalmámor fogta el – olyasfajta diadal, amit a szakember érez, akinek egy állkapocs-töredékből meg egypár fogból sikerült rekonstruálnia egy réges-régen kihalt ősállatot.

A kiadásért felel az Európa Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Bart István
A fedélrajz Szabó Árpád munkája
Műszaki szerkesztő: Liener Katalin
Műszaki vezető: Andrási Győzőné
Készült: 89 850 példányban, 13,34 (A/5) ív terjedelemben,
New Times betűből
EU – 7778
ISBN 963 07 1024 2
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (76.9748/8)
77.3382.66-14-2-Alföldi Nyomda, Debrecen
Felelős vezető: Benkő István igazgató